

**ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: ΑΝΕΡΓΙΑ, ΑΙΤΙΑ, ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

**ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ: ΜΑΡΟΥΔΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΑΜ:2004058**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΜΑΚΡΗΣ ΗΛΙΑΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2009

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά το εμπορικό Επιμελητήριο Ζακύνθου για την πολύτιμη βοήθειά του, καθώς και την κεντρική Τράπεζα της Ελλάδας το υποκατάστημα της Καλαμάτας, για το υλικό που μου προσέφεραν, αλλά ιδιαίτερα τον επιβλέποντα καθηγητή μου κύριο Μακρή Ηλία για τη σημαντικότερη βοήθεια του προκειμένου να έλθει εις πέρας η παρούσα πτυχιακή εργασία, και τέλος την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος για την άμεση ανταπόκριση της στο αίτημά μου περί πληροφόρησης.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ν.Ε.Ε= νέα ελεύθερα επαγγέλματα.

Ν.Θ.Ε= νέες θέσεις εργασίας.

Ο.Α.Ε.Δ=Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού.

Λ.Α.Ε.Κ= Λογαριασμός απασχόλησης επαγγελματικής κατάρτισης.

Κ.Π.Σ=Κοινοτικό πλαίσιο στήριξης.

Ε.Ε=Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ο.Κ.Ε=Οικονομική και κοινωνική επιτροπή.

Ε.Κ=Εσωτερικός κανονισμός

Μ.Σ=Μεταρρυθμιστική συνθήκη (Λισσαβόνα)

Ο.Η.Ε=Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

Ε.Σ.Υ.Ε= Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος

Ο.Ο.Σ.Α= Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Τίτλος	Σελ.
	Περίληψη.....	1
	Εισαγωγή.....	2
	Κεφάλαιο 1.....	3
1.1	Ορισμός και είδη ανεργίας και ανέργου.....	3
	Κεφάλαιο 2.....	7
2.1	Τα αίτια της ανεργίας.....	7
	Κεφάλαιο 3.....	12
3.1	Συνέπειες της ανεργίας.....	12
3.2	Κάποιες άλλες συνέπειες της ανεργίας.....	15
	Κεφάλαιο 4.....	18
4.1	Τρόποι αντιμετώπισης στην Ευρώπη.....	18
4.2	Η συνθήκη της Λισσαβόνας.....	21
4.3	Τα αποτελέσματα της μεταρρυθμιστικής συνθήκης της Λισσαβόνας.....	26
4.4	Τρόποι αντιμετώπισης της ανεργίας σε εθνικό επίπεδο.....	31
4.5	Τα προγράμματα του Ο.Α.Ε.Δ για την ανεργία.....	35
	Κεφάλαιο 5.....	37
5.1	Ο χάρτης της απασχόλησης στη Ελλάδα.....	37
5.2	Η ανεργία στην Ελλάδα σε πίνακες.....	40
5.3	Η εικόνα της Ζακύνθου όσο αναφορά την ανεργία.....	42
5.4	Αύξηση του επιδόματος της ανεργίας.....	43
	Κεφάλαιο 6.....	46
6.1	Διακύμανση της ανεργίας κατά τα τελευταία χρόνια.....	46
6.1.1	Το έτος 2007.....	47
6.1.2	Το έτος 2008.....	59
6.1.3	Το έτος 2009.....	62
	Κεφάλαιο 7.....	66
7.1	Ανεργία και οικονομική κρίση.....	66
	Κεφάλαιο 8.....	68
8.1	Μέτρα αντιμετώπισης της ανεργίας σε εθνικό επίπεδο.....	68
8.2	Κάποια επιπρόσθετα μέτρα για την αντιμετώπιση της ανεργίας.....	69
	Συμπεράσματα.....	71
	Βιβλιογραφία.....	72

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία αναλύεται το φαινόμενο της ανεργίας, ορίζεται τι σημαίνει άνεργος και τι ανεργία και προσδιορίζονται τα αίτια που δημιουργούν το φαινόμενο αυτό. Καθώς επίσης και οι κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες της ανεργίας στον άνθρωπο. Εν συνεχεία παρουσιάζονται οι τρόποι επίλυσης του προαναφερθέντος φαινομένου από την πλευρά της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όπου αναλύεται και η συνθήκη της Λισσαβόνας γνωστή και ως μεταρρυθμιστική συνθήκη καθώς και τα αποτελέσματα της εφαρμογής της στην Ευρώπη. Ακολούθως αναλύονται οι τρόποι αντιμετώπισης του συγκεκριμένου προβλήματος στην Ελλάδα όπου, και αναλύονται τα προγράμματα του Ο.Α.Ε.Δ για την επαγγελματική αποκατάσταση των νέων ανθρώπων και όχι μόνο. Έπειτα αναλύεται η ανεργία σε εθνικό επίπεδο σήμερα παρουσιαζόμενη σταδιακά κατά τα τρία τελευταία χρόνια έως και σήμερα. Τέλος γίνεται μια συσχέτιση της ανεργίας με την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση, καθώς και μέτρα αντιμετώπισης της ανεργίας σε εθνικό επίπεδο. Κλείνοντας παρουσιάζονται τα συμπεράσματα που απορρέουν από την εν λόγω μελέτη σχετικά με το φαινόμενο της ανεργίας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η μελέτη αυτή έχει σκοπό να παρουσιάσει και να αναλύσει το φαινόμενο της ανεργίας σε εθνικό και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Στο πρώτο κεφάλαιο ορίζεται η έννοια του άνεργου με βάση τον Ο.Α.Ε.Δ και την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος αλλά και το τι ορίζεται ανεργία σύμφωνα με τους ίδιους φορείς, καθώς και τα είδη της ανεργίας. Στο επόμενο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποδεδειγμένα αίτια που οδηγούν τους νέους αλλά και όχι μόνο αυτούς στην ανεργία πρόκειται για αίτια που σίγουρα πρέπει να εξαλειφτούν. Έπειτα παρουσιάζονται οι οικονομικές, κοινωνικές και ψυχολογικές συνέπειες που επιφέρει το φαινόμενο αυτό στους ανθρώπους. Αμέσως μετά αναλύονται οι τρόποι με τους οποίους επιδιώκει η Ευρώπη, τουλάχιστον να μειώσει στο ελάχιστο το φαινόμενο της ανεργίας πραγματοποιώντας συνόδους κορυφής με κύριο θέμα το προαναφερθέν φαινόμενο και εφαρμογή της μεταρρυθμιστικής συνθήκης η αλλιώς γνωστή και ως συνθήκη της Λισσαβόνας, για την οποία συνθήκη υπάρχει εκτενής ανάλυση όσο αναφορά το τι προτείνεται με βάση αυτά για την αντιμετώπιση της ανεργίας από όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Στο επόμενο κεφάλαιο αναλύονται οι τρόποι αντιμετώπισης της ανεργίας σε εθνικό επίπεδο κυρίως μέσω του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού, όπου υπάρχει εκτενείς αναφορά στα προγράμματα του Ο.Α.Ε.Δ που αποσκοπούν στην επαγγελματική αποκατάσταση των νέων ενισχύοντας άμεσα τους νέους ελεύθερους επαγγελματίες τις νέες θέσεις εργασίας μέσω επιδοτήσεων προς του εργοδότες αλλά και τις νέες θέσεις εργασίας των ατόμων με αναπηρία. Εν συνεχεία υπάρχει ανάλυση της ανεργίας στην Ελλάδα σήμερα η οποία γίνεται μέσα από στατιστικούς πίνακες που έχουν αντληθεί από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος και αναλύουν το φαινόμενο αυτό με διάφορα κριτήρια όπως είναι το φύλο η ηλικία και άλλα. Για την καλύτερη κατανόηση της πορείας της ανεργίας στην Ελλάδα υπάρχει στην συνέχεια μια ανάλυση της από το έτος 2007 έως το 2009. Τέλος αναλύεται το εξεταζόμενο φαινόμενο σε σχέση με την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση και το κατά πόσο υπήρχε επηρεασμός και συσχέτιση του φαινομένου αυτού λόγω τις οικονομικής κρίσης. Εν κατακλείδι αναφέρονται κάποια μέτρα αντιμετώπισης της ανεργίας σε εθνικό επίπεδο προκειμένου να μειωθεί η ακόμα και να εξαλειφτεί αυτή η μάλιστα που διαιωνίζεται χρόνο με τον χρόνο και καταρρακώνει εκατομμύρια κόσμο επί της γης ακολουθούν στο τέλος τα συμπεράσματα που απορρέουν από την ανάλυση αυτή επιδιώκοντας να αποδώσουν την τραγικότητα της κατάστασης που επικρατεί και τείνει να επικρατεί επί μακρόν ακόμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1) ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΙΔΗ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΕΡΓΟΥ

Η ανεργία είναι ένα από τα πιο σοβαρά προβλήματα που απασχολεί τις κυβερνήσεις, τόσο σε παγκόσμιο επίπεδο, όσο και στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και προκαλεί από την μια μεριά το επιστημονικό ενδιαφέρον επιμέρους επιστημόνων και από την άλλη την εκπόνηση μέτρων και πολιτικών για την αντιμετώπισή της. Η νέα φτώχεια, η ανεργία, το φαινόμενο του κοινωνικού αποκλεισμού σταδιακά εξελίσσονται, τις ανεπτυγμένες βιομηχανικές οικονομίες της δύσης σε κοινωνίες των «δύο τρίτων», με τεράστιες οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη, συγκρότηση, και οργάνωση αυτών των κοινωνιών. Το πρόβλημα της ανεργίας έχει αποκτήσει δραματικές διαστάσεις στην Ευρώπη και σχεδόν σε όλο τον κόσμο. Στην Ε.Ε. και τις χώρες του ΟΟΣΑ το μέσο ποσοστό της ανεργίας αγγίζει το 10%. Η Ελλάδα κατέχει ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά στους νέους, τους μακροχρόνια ανέργους, τους κατοίκους «θυλάκων» ανεργίας. Σύμφωνα με την γνώμη της ΟΚΕ (Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή) «τα νέα παγκόσμια οικονομικά δεδομένα που οδήγησαν σε ένα έντονο διεθνή οικονομικό ανταγωνισμό συσχετίζονται με την προϊούσα οικονομική αναδιάρθρωση των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις συναφείς απώλειες σε σχέση με ορισμένες προτεραιότητες του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου». Είναι προφανές ότι τα σχεδόν 20 εκατομμύρια ανέργων στην Ευρώπη και ανεξάρτητα από τις συνθήκες που διαμορφώνονται στα πλαίσια του διεθνούς οικονομικού ανταγωνισμού, οδηγούν στην απαξίωση βασικών θεμελιακών αξιών κοινωνικής προστασίας (πλήρη απασχόληση, σταθερή εργασία, βασικός μισθός) και ταυτόχρονα όπως είδαμε πρόσφατα στην Γαλλία σε κοινωνική αστάθεια και στην «αντικοινωνική» συμπεριφορά. Η ανεργία στην χώρα μας εμφανίζεται ως ένα από τα μεγάλα προβλήματα και ως βασικός παράγοντας, της ανάπτυξης της, πέρα από- την παραγωγικότητα, εκσυγχρονισμό και ανταγωνιστικότητα της οικονομίας - εμφανίζεται και η εκπαίδευση. Πρόκειται για «σπατάλη ανθρωπίνου κεφαλαίου» και σε συνδυασμό με την καταστροφή ή την αποσταθεροποίηση των υπαρχουσών θέσεων εργασίας, το πρόβλημα για την νέα γενιά είναι τεράστιο. Στην παρούσα εργασία παρουσιάζετε το φαινόμενο της ανεργίας, η σχέση του με την «εκπαίδευση» και τέλος η οπτική αυτής της σχέσης από την πλευρά του Επαγγελματικού Προσανατολισμού.

ΤΙ ΟΡΙΖΕΤΑΙ ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΙ ΤΙ ΑΝΕΡΓΟΣ

Ανεργία ορίζεται ως το πηλίκο των ανέργων μιας περιοχής προς το συνολικό εργατικό

δυναμικό σε αυτήν. Εκφράζεται ως ποσοστό επί της εκατό του εργατικού δυναμικού της συγκεκριμένης περιοχής. Όπου εργατικό δυναμικό είναι το άθροισμα των ανέργων και των απασχολούμενων στην συγκεκριμένη περιοχή. Υπάρχουν 4 είδη ανεργίας:

Η διαρθρωτική ανεργία, εμφανίζεται όταν υπάρχουν κενές θέσεις εργασίας, αλλά οι άνεργοι δεν έχουν τα ανάλογα προσόντα για να καλύψουν αυτές τις θέσεις. Πρόκειται για την πιο σημαντική μορφή ανεργίας, γιατί αναφέρεται στο κατά πόσον μια οικονομία έχει την ικανότητα να προσαρμόζεται σε νέες συνθήκες που προκύπτουν από τεχνολογικές μεταβολές ή τη διαθεσιμότητα παραγωγικών συντελεστών, πηγών ενέργειας, κλπ.

Η ανεργία τριβής οφείλεται στην αδυναμία της αγοράς να απορροφήσει άμεσα τους άνεργους. Αναφέρεται στο ελάχιστο επίπεδο ανεργίας που δεν μπορεί να μειωθεί σε μια δυναμική κοινωνία. Περιλαμβάνει τα άτομα των οποίων η φυσική ή η διανοητική κατάσταση τα καθιστά ανίκανα προς εργασία. Περιλαμβάνει επίσης και όσους περνούν μικρά χρονικά διαστήματα χωρίς εργασία καθώς μετακινούνται από μια θέση εργασίας σε μιαν άλλη, στο πλαίσιο μιας οικονομίας στην οποία το εργατικό δυναμικό και οι προσφερόμενες θέσεις εργασίας μεταβάλλονται συνεχώς.

Η εποχιακή ανεργία που οφείλεται στις μεταβολές της παραγωγής οι οποίες συνοδεύονται από αντίστοιχες μεταβολές της απασχόλησης εργατικού δυναμικού και συνεπώς από μεταβολές στην ανεργία. Επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο και είναι προσωρινή και σχετικά μικρής διάρκειας.

Η ανεργία ανεπαρκούς ζήτησης, προέρχεται από την πτώση της οικονομικής δραστηριότητας στις φάσεις της καθόδου και της ύφεσης. Αναφέρεται στην περίπτωση της Κεϋνσιανής ανεργίας, όταν η συνολική ζήτηση πέφτει και οι τιμές και οι μισθοί δεν έχουν προσαρμοστεί, για να επαναφέρουν την οικονομία στο επίπεδο της πλήρους απασχόλησης. Η συνολική ζήτηση της οικονομίας αδυνατεί να απορροφήσει τη συνολική προσφορά του εργατικού δυναμικού. Επίσης, η ανεργία μπορεί να κατηγοριοποιηθεί, ως προς την χρονική διάρκεια που το άτομο παραμένει εκτός απασχόλησης (ταξινόμηση της ανεργίας με βάση τη διάρκειά της) , σε βραχυχρόνια ανεργία (διάρκεια από έναν έως έξι

μήνες), μέσης διάρκειας και σε μακροχρόνια (πάνω από 12 μήνες).

Άνεργος βάσει του ορισμού του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας, θεωρείται κάποιος ο οποίος “δεν εργάζεται, ενδιαφέρεται να εργαστεί, είναι διαθέσιμος για να εργαστεί και ψάχνει για εργασία” και Ανεργία είναι η κατάσταση ενός ατόμου, που ενώ είναι ικανό, πρόθυμο και διαθέσιμο να απασχοληθεί, δεν δύναται να βρει εργασία. Επίσης σύμφωνα με την CEDEFOP, (Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Λουξεμβούργο 1996) ως ανεργία ορίζεται «η κατάσταση όσων προσφέρονται για εργασία και δε βρίσκουν απασχόληση έναντι αμοιβής, ανάλογη με την ειδίκευση και τις επαγγελματικές δεξιότητες που διαθέτουν. Ο άνεργος διαφέρει από τον άεργο. Ο τελευταίος επίσης δεν έχει απασχόληση, αλλά και δεν ενδιαφέρεται να αποκτήσει.»

Συσχετιζόμενες με την έννοια της ανεργίας είναι οι έννοιες, του εργατικού δυναμικού, του μη εργατικού δυναμικού και το ποσοστό ανεργίας: εργατικό δυναμικό: αποτελείται από όσους έχουν εργασία (απασχολούμενοι) και εκείνους που δεν απασχολούνται (άνεργοι) αλλά έχουν δηλώσει ότι επιθυμούν και είναι διαθέσιμοι να εργασθούν. Μη εργατικό δυναμικό: είναι το μέρος του ενήλικου πληθυσμού που ασχολείται με τα οικιακά, είναι συνταξιούχοι, ασθενούν σοβαρά ώστε απέχουν από την εργασία, ή δεν ψάχνουν για εργασία. ποσοστό ανεργίας : είναι ο αριθμός των ανέργων διαιρούμενος με το σύνολο του εργατικού δυναμικού. Στην βάση της κοινής καταγραφής και στατιστικής επεξεργασίας της ανεργίας στα πλαίσια της ευρωπαϊκής ένωσης έχει δοθεί, ένας λειτουργικός ορισμός (Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1897/2000 της Επιτροπής 7-9-2000). Σύμφωνα με τον κανονισμό άνεργοι είναι τα άτομα ηλικίας 15 έως 74 ετών τα οποία: α) δεν είχαν εργασία κατά την εβδομάδα αναφοράς, δηλαδή δεν είχαν ούτε μισθωτή εργασία ούτε μη μισθωτή εργασία (για μία ώρα τουλάχιστον) β) ήταν διαθέσιμα για εργασία, δηλαδή για έναρξη δραστηριότητας ως μισθωτοί ή μη μισθωτοί εντός δύο εβδομάδων από την εβδομάδα αναφοράς) αναζητούσαν ενεργά απασχόληση, δηλαδή είχαν πραγματοποιήσει συγκεκριμένες ενέργειες με σκοπό την εξεύρεση μισθωτής ή μη μισθωτής απασχόλησης για περίοδο τεσσάρων εβδομάδων που λήγει στο τέλος της εβδομάδας αναφοράς, ή τα οποία είχαν βρει εργασία και θα την άρχιζαν εντός τριών μηνών το πολύ. Παρόλο που τα δύο τελευταία χρόνια υπάρχει μια κάμψη του φαινομένου της ανεργίας στην Ε.Ε. το πρόβλημα εξακολουθεί να είναι έντονο και να αφορά κυρίως τους νέους εργαζόμενους. Δυο ζητήματα, σε σχέση με τα προηγούμενα και την μείωση του αριθμού των ανέργων είναι α) ποιος υπολογίζεται ως άνεργος και β) πως γίνεται η μέτρηση της ανεργίας. Και για τα δύο αυτά ζητήματα έχει ασκηθεί πολύ κριτική. Στην πραγματικότητα το ποσοστό ανεργίας είναι πολύ υψηλότερο. Ο εργαζόμενος με πλήρη

απασχόληση δωρου σε 40ωρη εβδομαδιαία εργασία και πλήρη μισθό έχει σχεδόν εξαφανιστεί.. Εργαζόμενος για τις μετρήσεις θεωρείται και ο ημι-απασχολούμενος, ημι-αμειβόμενος και συνήθως χωρίς ασφάλιση, σε 3μηνη, 6μηνη ή το πολύ 12μηνη βάση. Όλοι αυτοί δεν καταγράφονται ως άνεργοι , ούτε το κομμάτι εκείνων των εργαζόμενων που περιφέρονται από σεμινάριο σε σεμινάριο για να πάρουν το πενιχρό επίδομα χωρίς στην πραγματικότητα να έχουν εργασία, αμοιβή, ασφάλιση. Ούτε βέβαια καταγράφονται γιατί δεν το κάνουν, οι εργαζόμενοι που έχοντας περάσει τα 50 εργάζονται χωρίς αμοιβή για τη συμπλήρωση των ενσήμων τους για να πάρουν την κατώτατη σύνταξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1) ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ.

Η ελληνική οικονομία αναμφίβολα σημειώνει τον τελευταίο καιρό εντυπωσιακές επιδόσεις με πρώτιστο και κυρίαρχο δεδομένο, εκτός από την κατακόρυφη πτώση του πληθωρισμού και την μείωση των ελλειμμάτων, σε συνδυασμό με την επί σειρά ετών ανοδική πορεία της ανάπτυξης σε επίπεδα του 3% και περισσότερο. Πρόκειται για υψηλότερους ρυθμούς αύξησης του ΑΕΠ που τοποθετούν τη χώρα μας στην πρωτοκαθεδρία σε σχέση με τις περισσότερες ανεπτυγμένες χώρες, γεγονός που συνεπάγεται και τη μείωση της ψαλίδας που χωρίζει το επίπεδο ανάπτυξης της με αυτό του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όμως στο μέτωπο της ανεργίας υπάρχει πρόβλημα, παρ' όλες τις πολύπλοκες προσπάθειες και τα μέτρα πολιτικής που προωθούνται από κυβερνητικούς φορείς. Η ανεργία στην Ελλάδα δε δείχνει σημεία υποχώρησης, ενώ σε υψηλά επίπεδα κυμαίνεται η ανεργία των νέων. Το πρόβλημα, κατά μια άποψη, που δυστυχώς φαίνεται πως επιβεβαιώνεται από τα γεγονότα, είναι ότι δεν έχει γίνει σωστή διάγνωση της ιδιαιτερότητας που παρουσιάζει η ανεργία στη χώρα μας. Οι γνωστές κλασικές αιτίες που ευθύνονται για την ανεργία είναι κυρίως: **1)** η συρρίκνωση της αγροτικής απασχόλησης **2)** η αύξηση του συνολικού αριθμού των απασχολούμενων που συνδέεται με τη ραγδαία εισροή προσφύγων και λαθρομεταναστών, **3)** η αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στο εργατικό δυναμικό, **4)** η στασιμότητα ή και μείωση των προσλήψεων στο δημόσιο, **5)** τα κίνητρα για τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων με τη συνακόλουθη βελτίωση της παραγωγικότητας, **6)** οι περιοριστικές πολιτικές για την αντιμετώπιση του πληθωρισμού. Τα αίτια αυτά, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, ευθύνονται στη χώρα μας όπως και διεθνώς, για την επιμονή και τη διόγκωση της ανεργίας. Όμως δεν είναι αρκετά για να εξηγήσουν τους βαθύτερους λόγους του προβλήματος. Σε πολύ μεγαλύτερη έκταση στην Ελλάδα, απ' ότι ισχύει διεθνώς, ο σκληρός πυρήνας της ανεργίας στη χώρα μας, συνδέεται άμεσα με την επιλεγόμενη τεχνολογική ανεργία. Αυτό σημαίνει ότι οι ραγδαίες εξελίξεις της τεχνολογίας έχουν ως συνέπεια την ταχύτατη απαξίωση πολλών επαγγελματιών, ειδικοτήτων και δεξιοτήτων, ενώ ταυτόχρονα γεννιούνται πολλαπλές ανάγκες για νέες ειδικότητες που δεν υπάρχουν στην αγορά εργασίας.

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και ιδιαίτερα αυτό της ανωτάτης δημόσιας παιδείας, παραμένει προσκολλημένο σε αναχρονιστικές και ανελαστικές δομές και

προσανατολισμένο σε κατευθύνσεις που είναι κορεσμένες και δεν ανταποκρίνονται στις σύγχρονες εξελίξεις της τεχνολογίας και της αγοράς εργασίας. Η παιδεία στη χώρα μας παράγει ανέργους. Έτσι εξηγείται γιατί εδώ παρατηρείται το μοναδικό διεθνώς παράδοξο φαινόμενο, όπου η ανεργία των αποφοίτων Λυκείου και Πανεπιστημίου είναι υψηλότερη από την ανεργία των αποφοίτων γυμνασίου. Παράγουμε ή εισάγουμε, πολύ περισσότερους απ' όσους χρειαζόμαστε, γιατρούς, δικηγόρους, δημοσιογράφους, φαρμακοποιούς, χημικούς, φιλόλογους, ιστορικούς, φυσικούς, μαθηματικούς κλπ. Και τώρα τελευταία άπειρους χρηματοοικονομολόγους που έλκονται από την αμφίβολη λάμψη του Χρηματιστηρίου. Όμως κανείς δεν προειδοποιεί αυτά τα νέα παιδιά στις περιπτώσεις αυτές, όπως και σε άλλους κορεσμένους τομείς, πως ότι λάμπει δεν είναι χρυσός. Και ότι υπάρχουν ελάχιστες πιθανότητες να βρουν εργασία, τουλάχιστον στα επόμενα πέντε χρόνια στους τομείς που επέλεξαν να εκπαιδευτούν και να δαπανήσουν πολύ προσπάθεια και οικονομίες που συχνά είναι δυσβάστακτες για το οικογενειακό βαλάντιο. Δυστυχώς παρατηρείται ότι άνθρωποι που έχουν αγωνιστεί για να σπουδάσουν δεν εργάζονται στο αντικείμενο τους διότι είναι κορεσμένο το επάγγελμα της ειδίκευσης τους η απλά διότι η θέση που θα μπορούσαν να καλύψουν σύμφωνα με τις γνώσεις τους έχει καλυφτεί από άλλα άτομα που δεν έχουν η έχουν σχέση με το αντικείμενο κάποιες τέτοιες περιπτώσεις βρίσκονται στην πρώτη μου παραπομπή. Αντίθετα μεγάλη είναι η ζήτηση για πληροφορικούς επιστήμονες και οποιαδήποτε ειδικότητα συνδυάζει την πληροφορική, τις επικοινωνίες με την οικονομία. Αρκεί εδώ να επισημανθεί ότι το 50% ή και περισσότερο της συνολικής απασχόλησης συνδέεται ή θα συνδέεται άμεσα ή έμμεσα με τον ευρύτερο τομέα της πληροφορικής και των νέων τεχνολογιών. Ο τουρισμός, οι υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας και διάφορες επί μέρους ειδικότητες όπως λχ. της βιοτεχνολογίας, των εναλλακτικών καλλιεργειών, των επαγγελμάτων υγείας και πρόνοιας, όπως οι αισθητικοί, οπτικοί, φυσιοθεραπευτές, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, ειδικοί για ΑΜΕΑ, κλπ., αλλά και παραδοσιακών επαγγελμάτων όπως ηλεκτρολόγοι, υδραυλικοί, ξυλουργοί, παραδοσιακοί χτίστες, διακοσμητές, κλπ., έχουν επίσης σοβαρές επαγγελματικές προοπτικές.

Συμπερασματικά, η τεχνολογική ανεργία, ή αλλιώς η διαρθρωτική-εκπαιδευτικού τύπου ανεργία, είναι ο μεγάλος υπεύθυνος για τουλάχιστον το μισό ή και περισσότερο από το σύνολο του ποσοστού του 10-12% της ανεργίας στην Ελλάδα. Και ακόμα πιο σημαντικό, η ίδια αιτία είναι υπεύθυνη για την αυξητική της πορεία και ιδιαίτερα για το πολύ υψηλό ποσοστό της ανοδικής πορείας της ανεργίας των νέων, και αυτά της

μακροχρόνιας ανεργίας. Ακολουθεί μια συνοπτική παρουσίαση πολλών άλλων αιτιών που ευθύνονται για την ύπαρξη της ανεργίας.

Η τεχνολογική ανάπτυξη και η εισβολή της μηχανής στην παραγωγική διαδικασία Γεγονός που αυξάνει κατά πολύ τα ποσοστά της ανεργίας, διότι όσο αυξάνεται η τεχνολογία, μειώνεται η ανάγκη για ανθρώπινο δυναμικό, αφού πολλές μηχανές σήμερα καλύπτουν την εργασία που θα έκανε ένας άνθρωπος με αρκετά καλύτερο και πιο γρήγορο τρόπο.

Απουσία επαγγελματικού προσανατολισμού από το σχολείο. Αυτό ίσως είναι μια από τις μεγαλύτερες γενεσιουργούς αιτίες της ανεργίας αφού δεν υπάρχει ενημέρωση από το σχολείο σε ότι αναφορά τον επαγγελματικό προσανατολισμό, και έτσι δεν γίνονται σωστές επιλογές επιμόρφωσης των νέων, έτσι ώστε να έχουν άμεση επαγγελματική αποκατάσταση στο μέλλον επάνω στον τομέα εκπαίδευσης τους.

Κυριαρχία ανορθολογικών κριτηρίων επιλογής επαγγέλματος. Αυτή η αιτία είναι το φυσικό επακόλουθο της προηγούμενης διότι αφού δεν υπάρχει επαγγελματικός προσανατολισμός από το σχολείο είναι αναπόφευκτη η κυριαρχία ανορθολογικών κριτηρίων σε ότι αναφορά την επιλογή του μελλοντικού επαγγέλματος του νέου.

Απουσία οργανωμένης τεχνικοεπαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Θεωρείται μια από τις μεγαλύτερες αιτίες που επιφέρουν ανεργία όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και στον υπόλοιπο κόσμο

Έλλειψη καταρτισμένων και εξειδικευμένων στελεχών. Φαινόμενο που παρατηρείται σε πολλά πανεπιστημιακά ιδρύματα της χώρας οι απόφοιτοι τελειώνουν τις σπουδές τους έχοντας αποκομίσει μια επιστημονική βάση η οποία όμως δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας αφού η θεωρία διαφέρει από την πράξη στο έπακρον.

Το φαινόμενο της υπερεργασίας. Υπάρχουν εργαζόμενοι που απασχολούνται σε μια εργασία από την οποία λαμβάνουν την ασφαλιστική τους κάλυψη προκειμένου κάποια στιγμή να συνταξιοδοτηθούν και την ίδια ημέρα εργάζονται και σε δεύτερη εργασία χωρίς ασφάλεια απλά και μόνο για να καταφέρουν να αποκομίσουν μεγαλύτερα κέρδη για την καλύτερη ευημερία τους γεγονός που επιφέρει την αύξηση της ανεργίας διότι αυτοί οι άνθρωποι καλύπτουν τουλάχιστον μια θέση εργασίας που θα μπορούσε να καλυφτεί από κάποιο άλλο άτομο.

Οι οικονομικές κρίσεις που είναι κρίσεις υποκατανάλωσης και οδηγούν σε μείωση των θέσεων εργασίας. Επίκαιρο όσο ποτέ το αίτιο αυτό διότι με την παρούσα κρίση που βιώνει ο πλανήτης έχουμε το φαινόμενο τις μειωμένης αγοραστικής δύναμης

λόγο οικονομικών δυσχερειών που δημιουργούνται από την οικονομική κρίση έτσι όταν μια επιχείρηση δεν μπορεί να πουλήσει τα αγαθά που παράγει μειώνει το προσωπικό της προκειμένου να γλιτώσει κάποια έξοδα.

Παρασιτικά φαινόμενα – επιχειρηματίες που μοναδικό στόχο έχουν να ωφεληθούν με ανορθόδοξους τρόπους. Έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο πολλοί επιχειρηματίες να απασχολούν άτομα κάνοντας τους μια σύμβαση μικρότερη του έτους προφανώς για να αποφύγουν την αποζημίωση απολύσεως που επιβάλλεται από την στιγμή που ο εργαζόμενος έχει απασχοληθεί πέραν του έτους σε μια εταιρεία και σε ένα συγκεκριμένο τομέα η άλλες φορές βλέπουμε να απασχολείται προσωπικό χωρίς ασφάλιση γεγονός το οποίο προκαλεί την αύξηση της ανεργίας αριθμητικά διότι δεν υπάρχει η ασφαλιστική κάλυψη ώστε να φαίνεται ότι το άτομο απασχολείται κάπου καθώς επίσης το άτομο δεν μπορεί να επιδείξει προϋπηρεσία διότι δεν φαίνεται μέσω του ασφαλιστικού του φορέα ότι εργαζόταν κάπου γεγονός που το καθιστά ανεπαρκή για κάποια άλλη απασχόληση αφού σήμερα όλοι οι επιχειρηματίες δίνουν προτεραιότητα στην προϋπηρεσία ενός υποψήφιου προς απασχόληση στην εταιρεία τους.

Αστυφιλία και συγκέντρωση του μεγαλύτερου τμήματος του πληθυσμού στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα – Θεσ/νίκη). Αρκετά μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού της επαρχίας έχει αναζητήσει ένα καλύτερο μέλλον στα δυο μεγάλα αστικά κέντρα Αθήνα-Θεσσαλονίκη αυτό είναι αναπόφευκτο διότι στην επαρχία δεν υπάρχουν προοπτικές εξέλιξης αλλά και απασχόλησης ιδιαίτερα για ένα πτυχιούχο του οποίου η ειδίκευση είναι τέτοια που δεν έχει άμεση σχέση με την ζωή της επαρχίας αυτό που θα μπορούσε να απορροφήσει αρκετούς ανέργους στην επαρχία ώστε να μην βρίσκονται στην δυσάρεστη θέση μιας καθημερινής μάχης επιβίωσης στα αστικά κέντρα είναι η αγροτική ανάπτυξη αλλά δυστυχώς αγροτική ανάπτυξη χωρίς σωστή αγροτική πολιτική δεν μπορεί να υπάρξει.

Εισροή οικονομικών μεταναστών και προσφύγων στα μεγάλα αστικά κέντρα. Οι οποίοι προκαλούν σε μεγάλο βαθμό την ανεργία , εφόσον αποτελούν φτηνό εργατικό δυναμικό. Δυστυχώς αυτή ίσως είναι η μεγαλύτερη αιτία δημιουργίας και αύξησης της ανεργίας μόνο και μόνο στην Αττική οι οικονομικοί μετανάστες είναι τόσο πολλοί που πλέον δεν μπορεί ο κρατικός μηχανισμός να τους ελέγξει οι ίδιοι απασχολούνται σε κάθε θέση εργασίας χωρίς ασφάλιση που συνεπάγεται χαμηλότερο κόστος για τον επιχειρηματία και φυσικά με πενιχρή αμοιβή γεγονός που τους καθιστά ιδιαίτερα ελκυστικούς για τον επιχειρηματία, πραγματικά οι οικονομικοί μετανάστες αποτελούν πολύ μεγάλη πληγή την οποία ανοίξαμε μόνοι μας.

Έλλειψη αξιοκρατίας. Παρατηρείτε στην Ελλάδα η έλλειψη αξιοκρατίας όσο αναφορά την επιλογή του προσωπικού υπάρχουν νευραλγικές θέσεις εργασίας οι οποίες έχουν καλυφτεί από άτομα που δεν έχουν καμία σχέση με το αντικείμενο στο οποίο απασχολούνται και άνθρωποι που είναι ειδικευμένοι επάνω στις ίδιες θέσεις ασχολούνται με εντελώς διαφορετικό αντικείμενο ή παραμένουν άνεργοι επί μακρόν. Αυτό συμβαίνει για διάφορους λόγους μεταξύ αυτών οικονομικούς και πολιτικούς .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1) ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Η ανεργία των νέων στην ηλικία συνανθρώπων μας, η ανεργία των παιδιών μας, αποτελεί μια κατάσταση που διαρκεί εδώ και δεκαετίες, μια κατάσταση με δραματικές συνέπειες, όχι απλώς οικονομικές, αλλά κοινωνικές, πολιτικές και ψυχολογικές. Θα αποπειραθώ συνεπώς να συνοψίσω τι γνωρίζουμε από την επιστημονική έρευνα του προβλήματος. Αυτά που γνωρίζουμε είναι πολλά, αλλά όχι αρκετά, ικανά να δώσουμε σαφείς και ταχείας αποτελεσματικότητας λύσεις. Γνωρίζουμε ότι:

1. Οι «νέοι» ορίζονται ως μια ηλικιακή κατηγορία (όσοι είναι μεταξύ 15 ως 25 ετών). Αυτός ο ορισμός ελάχιστα μας επιτρέπει να καταλάβουμε το τι πραγματικά συμβαίνει. Μόνον αν κατανοήσουμε ότι αυτό που αποτελεί το διακριτικό χαρακτηριστικό της κοινωνικής κατηγορίας «νέοι» είναι η μεταβατικότητα, η διαδικασία μετάβασης από το εκπαιδευτικό σύστημα στην αγορά εργασίας, μπορούμε να διαπιστώσουμε μηχανισμούς και παράγοντες που καθορίζουν την επιτυχή μετάβαση ή την αποτυχία της.

2. Οι «νέοι» δεν αποτελούν μια ομοιογενή κατηγορία. Στην ετερογένειά της συμβάλλουν πλήθος παραγόντων, όπως η κοινωνική θέση της οικογένειας, το επίπεδο σπουδών, το κατά Bourdieu κοινωνικό κεφάλαιο που διαθέτουν κ.λπ. Καθένας από τους παράγοντες αυτούς καθορίζει τις πιθανότητες επιτυχούς ή μη επιτυχούς έκβασης της προσπάθειας ένταξης στην αγορά εργασίας και της θέσης που καταλαμβάνουν στη δομή της απασχόλησης.

3. Η ανεργία των νέων ακολουθεί τις διακυμάνσεις της ανεργίας των «ώριμων» σε ηλικία εργαζομένων. Όταν η ανεργία των «μεγαλυτέρων» αυξάνεται, αυξάνεται και η ανεργία των νέων, αν και πιο έντονα. Το αντίστροφο συμβαίνει όταν μειώνεται η ανεργία των «μεγαλυτέρων». Επίσης, χώρες με υψηλό επίπεδο ανεργίας εμφανίζουν υψηλότερα ποσοστά ανεργίας των νέων (με εξαίρεση τη Γερμανία και την Αυστρία εξαιτίας του συστήματος παιδείας που διαθέτουν). Η ανεργία των νέων, συνεπώς, καθορίζεται από τους ίδιους παράγοντες και τους ίδιους μηχανισμούς που προκαλούν τη συνολική ανεργία. Η μόνη διαφορά είναι ότι στους «νέους» επιμερίζεται ένα μεγαλύτερο τμήμα της ανεργίας, δυσανάλογο για το μερίδιό τους στον πληθυσμό και στο εργατικό δυναμικό.

4. Η συμμετοχή των νέων στο εργατικό δυναμικό μειώνεται συνεχώς και η μείωση στα ποσοστά ανεργίας οφείλεται στην απομάκρυνση των νέων από την αγορά εργασίας

στον μεγαλύτερο βαθμό, παρά στη θετική έκβαση της αναζήτησης μιας θέσης εργασίας.

5. Τα νεαρά σε ηλικία άτομα καταλαμβάνουν θέσεις εργασίας ποιοτικά κατώτερες: Αυτό αποτυπώνεται στα επίπεδα αμοιβών, κλάδων και επαγγελμάτων απασχόλησης, στην επισφάλεια της εργασίας και στα εργασιακά δικαιώματα. Η ανεύρεση μιας εργασίας δεν αποτελεί παρά μια φάση στη διαδικασία μετάβασης στην αγορά εργασίας.

6. Η ανεργία, είτε παρατεταμένη είτε διακοπτόμενη από σύντομες περιόδους επισφαλών εργασιών, έχει συνέπειες για το εργασιακό μέλλον των νέων. Τους εγκλωβίζει σε θέσεις επισφαλείς, με ισχνές προοπτικές σταδιοδρομίας, συνήθως κακοπληρωμένες.

7. Η συχνή εναλλαγή θέσεων εργασίας, παρά τις περί του αντιθέτου επίσημες θέσεις που έχουν διατυπωθεί κατά καιρούς, έχει αρνητικές συνέπειες τόσο για την επαγγελματική σταδιοδρομία των νέων, όσο και για την αύξηση της συνολικής παραγωγικότητας. Αυτό οφείλεται στην αδυναμία να αποκτηθούν οι ειδικές εργασιακές δεξιότητες, τεχνικές και κοινωνικές, που μόνο στον χώρο εργασίας μπορούν να αποκτηθούν, όπως και η λεγόμενη «άυλη γνώση», μια γνώση για την οποία δεν υπάρχουν μηχανισμοί μεταβίβασης, αλλά αποκτάται μέσα σε συγκροτημένο εργασιακό περιβάλλον.

8. Τα νέα σε ηλικία άτομα αντιμετωπίζονται με δυσπιστία από τους εργοδότες, δυσπιστία που αγγίζει τα όρια, ορισμένες φορές, ενός ιδιότυπου ηλικιακού ρατσισμού. Οι εργοδότες πιστεύουν ότι οι νέοι

A. δεν έχουν τις απαιτούμενες γνώσεις που χρειάζονται

B. δεν έχουν την απαιτούμενη εμπειρία

Γ. δεν διαθέτουν κοινωνικές εργασιακές δεξιότητες (εργατικότητα, συνέπεια, υπακοή, ικανότητα επικοινωνίας) και δεν φαίνονται πρόθυμοι να ταυτιστούν με την επιχείρηση.

Είναι προφανές ότι μόνο στο θέμα της εργασιακής εμπειρίας υπάρχει βάση στις αιτιάσεις αυτές. Πραγματικά, η έλλειψη εργασιακής εμπειρίας αποτελεί αντικειμενική έλλειψη για τους νέους, ακριβώς γιατί αντιμετωπίζουν μια κατάσταση μετάβασης.

Ωστόσο, η κυρίαρχη αντίληψη θεωρεί ότι οι νέοι δεν αποκτούν στο εκπαιδευτικό σύστημα τις αναγκαίες γνώσεις που απαιτεί η «αγορά». Εδώ έχουμε να κάνουμε με μια γενικευμένη, αλλά διπλή, παρανόηση, με σοβαρές συνέπειες για το ίδιο το εκπαιδευτικό σύστημα.

Η πρώτη παρανόηση έχει να κάνει με το τι «παράγει» το εκπαιδευτικό σύστημα. Το εκπαιδευτικό σύστημα, ευτυχώς, δεν προσφέρει ειδικές τεχνικές εργασιακές δεξιότητες, αλλά βασικές δεξιότητες. Δεξιότητες δηλαδή που επιτρέπουν σ' αυτόν που τις διαθέτει να μαθαίνει και να προσαρμόζει τις γνώσεις του σε ένα μεταβαλλόμενο

εργασιακό περιβάλλον. Αν το εκπαιδευτικό σύστημα αποπειραθεί να προσφέρει τις ειδικές εργασιακές δεξιότητες, είτε θα κατέληγε να «παράγει» εργαζομένους με δεξιότητες με ημερομηνία λήξης ή να γίνει εξάρτημα λίγων μεγάλων επιχειρήσεων. Το πείραμα της Μ. Βρετανίας είναι γνωστό, όπως και η τραγική υποβάθμιση των σπουδών σ' αυτήν. Από την άλλη πλευρά, επίσης, είναι γνωστό ότι οι μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις δεν προσλαμβάνουν πτυχιούχους MBA, αλλά αποφοίτους τμημάτων ιστορίας, ξένων γλωσσών κ.λπ. Αυτό γιατί η γνώση της ιστορίας και των πολιτισμών προσφέρει ικανότητα προσαρμογής, κατανόηση του διαφορετικού, ευελιξία στη διαχείριση ατόμων από διαφορετικές κουλτούρες. Δεν είναι τυχαίο ότι δεν υπάρχει καμιά εμπειρική έρευνα που να υποστηρίζει ότι οι επιχειρήσεις δεν βρίσκουν κατάλληλο εργατικό δυναμικό και γι' αυτό δεν προχωρούν σε προσλήψεις νέων. Αντίθετα, οι έρευνες του Παρατηρητηρίου Απασχόλησης, δείχνουν ότι ελάχιστες επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν προβλήματα στελέχωσης. Η δεύτερη παρανόηση είναι ότι το πρόβλημα της απορρόφησης των πτυχιούχων της τριτοβάθμιας, κυρίως, εκπαίδευσης εστιάζεται στην πλευρά των υποψηφίων εργαζομένων, στην πλευρά των ποιοτικών χαρακτηριστικών της προσφοράς εργασίας, ενώ θα έπρεπε να εστιαστεί στην πλευρά της ζήτησης. Το ερώτημα οφείλει να διατυπωθεί με τη μορφή «Έχει η ελληνική επιχείρηση τις οργανωτικές δομές που επιτρέπουν την απασχόληση ειδικευμένου εργατικού δυναμικού;». Η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι δυστυχώς αρνητική. Μια ματιά στη δομή απασχόλησης κατά εκπαιδευτικό επίπεδο και κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας αποκαλύπτει ότι οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν ανειδίκευτη ή χαμηλής ειδίκευσης εργασία και σπανίως εργασία υψηλής ειδίκευσης. Η τάση, μάλιστα, είναι η διαχρονική στασιμότητα ή και πτώση του επιπέδου εκπαίδευσης. Για ποιο απλά, αν εκσυγχρονίσουμε την παραγωγική δομή να είστε βέβαιοι ότι το εκπαιδευτικό σύστημα θα ανταποκριθεί με απόλυτη επάρκεια.

3.2)ΚΑΠΟΙΕΣ ΑΛΛΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ.

Οικονομική καχεξία – αδυναμία κάλυψης βασικών και μη αναγκών. Φυσικό επακόλουθο της ανεργίας είναι η οικονομική καχεξία αφού ο νέος δεν έχει δυνατότητα αποκόμισης χρημάτων ως άνεργος αφήνει τις ανάγκες του ανικανοποίητες γιατί πολύ απλά δεν έχει χρήματα για να τις ικανοποιήσει.

Βία και εγκληματικότητα. Το άτομο μη μπορώντας να βρει κάποια εργασία προκειμένου να αποκτήσει κάποια εισοδήματα ικανά για την επιβίωση του αρχίζει να αντιδρά βίαια και εγκληματικά δεδομένου και του διαταραγμένου ψυχικού του κόσμου αφού η ανεργία για τον άνεργο θεωρείτε ασθένεια.

Ο άνεργος αισθάνεται παραγκωνισμένος – παράσιτο – άχρηστος. Αρχίζει να πιστεύει ότι δεν είναι ικανός να προσφέρει τίποτα και ότι ζει σε αδράνεια.

Βιώνει ένα πλέγμα ενοχής εφόσον ζει εις βάρος κάποιων άλλων. Νιώθει ένοχος αφού ζητεί λεφτά από το οικογενειακό η φιλικό περιβάλλον του μη μπορώντας να τα αποκομίσει μόνος του.

Απουσία νοηματοδοτικού παράγοντα από τη ζωή του. Δεν βλέπει το νόημα στην ζωή του εφόσον κάθε μέρα που ξυπνά ξέρει ότι δεν έχει με κάτι να ασχοληθεί.

Υπαρξιακά προβλήματα. Αρχίζει να σκέπτεται για πιο λόγο υπάρχει από την στιγμή που δεν έχει κάτι να κάνει.

Υποθήκευση της ελευθερίας – ανάγκη για συμβιβασμούς που συχνά μπορεί και να αμαυρώσουν την ηθική του ατόμου. Υποκύπτει σε παράλογες επιθυμίες εργοδοτών όπως υπερωρίες άνευ αποδοχών και άλλες κακόγουστες βουλήσεις προκειμένου να μην ξανά βρεθεί στην δυσάρεστη θέση της αναζήτησης εργασίας.

Προβλήματα στις σχέσεις του με τους άλλους – ζήλεια , φθόνος , περιθωριοποίηση. Νιώθει φθόνο και ζήλεια για όποιον δουλεύει κάπου. Θεωρεί ότι δεν έχει κανένα κοινό σημείο πλέον με ένα εργαζόμενο άτομο και περιθωριοποιείτε μένοντας κλεισμένο στον εαυτό του.

Δεν ικανοποιεί τη δημιουργική του διάθεση – αίσθηση του ανικανοποίητου. Νιώθει σαν να είναι ένα λιοντάρι κλεισμένο μέσα σε ένα κλουβί διότι γνωρίζει ότι έχει δυνατότητες να προσφέρει έργο αλλά λόγο κάποιων κακών συνθηκών δεν μπορεί.

Άσκηση άλλου επαγγέλματος – βαρεμάρα ρουτίνα – αλλοτρίωση – πτώση της παραγωγικότητας ή αντικείμενο εκμετάλλευσης . Αναγκάζεται να απασχοληθεί σε κάποιο άλλο επάγγελμα το οποίο ενδεχομένως δεν τον ενδιαφέρει γεγονός που τον καθιστά μη παραγωγικό ή αντικείμενο εκμετάλλευσης από τον επιχειρηματία.

Κλονισμός της εμπιστοσύνης του πολίτη στο κράτος – ηθική αποχαλίνωση – αδιαφορία για τα κοινά – αδυναμία συνεργασίας. Αρχίζει να μην εμπιστεύεται τον κρατικό μηχανισμό και σε κάθε ευκαιρία τον κατηγορεί αφού δεν βλέπει καμία ενεργεία από την κρατική μηχανή για την διεκπεραίωση αυτού του τόσο σοβαρού ζητήματος απόδειξη αυτού αποτελεί η αποχή των νέων και ιδιαίτερα των ανέργων από την εκλογική διαδικασία.

Στρατιές ανέργων που διεκδικούν όχι πάντα με νόμιμο και αποδεκτό τρόπο το δικαίωμά τους στην εργασία. Πραγματοποιούν πορείες προκειμένου να διεκδικήσουν το δικαίωμα τους στην εργασία όπου στις πορείες αυτές βγάζουν όλο τους το θυμό καταλήγοντας σε άσχημες εικόνες και καταστάσεις.

Μείωση της αγοραστικής δύναμης του κοινού. Εφόσον υπάρχει ανεργία στον κόσμο είναι αναπόφευκτη η μείωση της αγοραστικής δύναμης του κοινού αφού μεγάλο μέρος αυτού δεν εσοδεύει ώστε να μπορεί να ξοδέψει χρήματα για την αγορά διαφόρων αγαθών.

Ανάπτυξη παρασιτικών επαγγελμάτων. Κάποιοι από τους ανέργους καταφεύγουν στον ανορθόδοξο δρόμο της παρανομίας όπως στην πώληση ναρκωτικών ουσιών, εμπόριο λευκής σαρκός, εμπόριο όπλων, προστασίας σε νυχτερινά κέντρα. Δυστυχώς αυτές οι επιλογές αποτελούν δρόμους χωρίς επιστροφή με μοναδικό προορισμό την φυλακή ή τον θάνατο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1) ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ.

Στην Ευρώπη είναι έντονα και συγκεκριμένα τα μέτρα που έχουν αναληφθεί για την αντιμετώπιση της ανεργίας όπως αναλύεται ακολούθως χρησιμοποιείτε και τηρούνται στο έλακρον οι αποφάσεις τις συνθήκης της Λισσαβόνας η οποία συνθήκη αποτελεί στην μέγιστη εφαρμογή της ένα πολύ καλό όπλο ενάντια στην ανεργία μέσα από την στρατηγική που παρουσιάζει. Εν συνεχεία παρουσιάζεται αναλυτικότερα η προαναφερθείσα συνθήκη.

Η ευρωπαϊκή σύνοδος κορυφής για την απασχόληση αποφασίζει με ποιους τρόπους θα αντιμετωπίσει την άνοδο της ανεργίας, πραγματοποιήθηκε στην Πράγα έκτακτη σύνοδος κορυφής ειδικά αφιερωμένη στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης στις θέσεις εργασίας στην Ευρώπη. Η προεδρική τριάντα (τσεχική, σουηδική και ισπανική κυβέρνηση) συνεδρίασαν με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τους εκπροσώπους των εργοδοτών και των εργαζομένων με σκοπό να συζητήσουν από κοινού τις καλύτερες ιδέες τους για το πώς να μην απολέσουν οι εργαζόμενοι τις θέσεις τους ή να βοηθηθούν να βρουν νέες θέσεις. Η σύνοδος κορυφής προσδιόρισε δέκα ενέργειες για την καταπολέμηση της ανεργίας και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Η Επιτροπή θα βασίστηκε στις συζητήσεις της συνόδου κορυφής για τη διαμόρφωση της συμβολής της στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 18-19 Ιουνίου 2009. Ο Πρόεδρος Barroso δήλωσε: «Η σημερινή σύνοδος κορυφής της ΕΕ για την απασχόληση αποτελεί σημαντικό βήμα προόδου για περισσότερη και καλύτερα συντονισμένη δράση για την απασχόληση. Δεν μπορούμε να αποτρέψουμε την πρόκληση ανεργίας εξαιτίας αυτής της κρίσης. Ωστόσο, αν δράσουμε αμέσως, θα μειώσουμε τις απώλειες θέσεων εργασίας και θα βοηθήσουμε εκατομμύρια ανθρώπους να βρουν νέες και καλύτερες θέσεις εργασίας. Αν δράσουμε τώρα, θα ανοίξουμε επίσης το δρόμο για τη σταθερή και διαρκή ανάκαμψη. Η δράση της ΕΕ για την απασχόληση ούτε ξεκινά ούτε σταματά στη σύνοδο κορυφής. Αλλά με τη σύνοδο κορυφής λέμε στους πολίτες ότι εμείς θέλουμε να αποτελέσουν οι θέσεις εργασίας τους τον υπ' αριθμόν 1 στόχο της Ευρώπης. Κάλεσε όλα τα κράτη μέλη να δεσμευτούν να συνεργαστούν ώστε να εντείνουν γρήγορα τη δράση για την απασχόληση.» «Πρώτη προτεραιότητα στην παρούσα κρίση είναι οι άνθρωποι και το πώς να κρατήσουν τις

θέσεις εργασίας τους ή πώς θα βρουν το συντομότερο δυνατό νέες θέσεις. Οφείλουμε να χρησιμοποιήσουμε κάθε μέσο που έχουμε στη διάθεσή μας για να περιορίσουμε τις επιπτώσεις της κρίσης στην πραγματική οικονομία και ειδικότερα στους ανθρώπους και στα μέσα συντήρησής τους» δήλωσε ο Vladimír Špidla, επίτροπος της ΕΕ για θέματα απασχόλησης. «Η σύνοδος κορυφής είναι ένα σημαντικό βήμα για τον καθορισμό του καλύτερου τρόπου αντιμετώπισης της ανεργίας και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας. Η στρατηγική μας βασίζεται στον εντατικό κοινωνικό διάλογο, στην από κοινού δράση και στη δημιουργία συνέργειας μεταξύ κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής. Δεν τίθεται θέμα διαπραγμάτευσης βασικών κοινωνικών αξιών για χάρη μιας ανταγωνιστικής εσωτερικής αγοράς.» Η σύνοδος απέδειξε ότι υπάρχει ευρεία συναίνεση μεταξύ των συμμετεχόντων για το δρόμο που θα ακολουθηθεί. Τα βασικά μηνύματα που προέκυψαν τονίζουν ότι η μελλοντική δράση για την απασχόληση θα πρέπει να βασίζεται σε ορισμένες αρχές και να αποσκοπεί στη διατήρηση της απασχόλησης και στη δημιουργία θέσεων εργασίας· στην αύξηση της πρόσβασης στην απασχόληση, ιδίως για τους

νέους, και στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων, στην ανταπόκριση στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και στην προώθηση της κινητικότητας. Προτείνονται δέκα συγκεκριμένα μέτρα για την αντιμετώπιση τόσο των βραχυπρόθεσμων όσο και των μακροπρόθεσμων προκλήσεων, τα οποία θα πρέπει να εφαρμοστούν σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο μαζί με τους κοινωνικούς εταίρους:

- 1. Διατήρηση όσο το δυνατόν περισσότερων ανθρώπων σε θέσεις εργασίας, με την προσωρινή προσαρμογή των ωρών εργασίας και σε συνδυασμό με επανεκπαίδευση και χρηματοδοτική υποστήριξη από το δημόσιο (συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου).

- 2. Ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας και της δημιουργίας θέσεων εργασίας, παραδείγματος χάριν, με τη μείωση του μη μισθολογικού κόστους εργασίας και με ευελιξία και ασφάλεια·

- 3. Βελτίωση της αποτελεσματικότητας των εθνικών υπηρεσιών απασχόλησης με την παροχή εντατικής καθοδήγησης, κατάρτισης και με αναζήτηση θέσης εργασίας τις πρώτες εβδομάδες της ανεργίας, ιδίως για τους νεαρούς ανέργους.

- 4. Σημαντική αύξηση του αριθμού μαθητιών και περιόδων άσκησης

υψηλής ποιότητας έως το τέλος του 2009.

- 5. Προαγωγή αγορών εργασίας χωρίς αποκλεισμούς με την προσφορά κινήτρων για εργασία, με ουσιαστικές και δραστήριες πολιτικές για την αγορά εργασίας και με τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, που οδηγούν επίσης στην καλύτερη ένταξη των μειονεκτούντων ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των αναπήρων, των ατόμων με χαμηλή ειδίκευση και των μεταναστών.
- 6. Αναβάθμιση των δεξιοτήτων σε όλα τα επίπεδα με τη διά βίου μάθηση, ιδίως παροχή των απαραίτητων δεξιοτήτων σε ανθρώπους που εγκαταλείπουν το σχολείο, ώστε να βρουν μια θέση εργασίας.
- 7. Χρησιμοποίηση της κινητικότητας της εργασίας, ώστε να συνδυάζεται η προσφορά εργασίας με τη ζήτηση εργασίας για το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.
- 8. Εντοπισμός ευκαιριών απασχόλησης και απαιτήσεων δεξιοτήτων και βελτίωση της πρόβλεψης δεξιοτήτων, ώστε να οργανώνεται καλύτερα η προσφορά κατάρτισης.
- 9. Παροχή βοήθειας σε ανέργους και σε νέους που ξεκινούν τη δική τους επιχείρηση, παραδείγματος χάριν, με την παροχή κατάρτισης για την υποστήριξη της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας, με την παροχή κεφαλαίου εκκίνησης ή με τη μείωση ή κατάργηση της φορολογίας για νεοσύστατες επιχειρήσεις (start-ups)
- 10. Πρόβλεψη και διαχείριση της αναδιάρθρωσης μέσω αμοιβαίας μάθησης και ανταλλαγής καλών πρακτικών.

4.2) Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑΣ.

Η μεταρρυθμιστική συνθήκη (συνθήκη της Λισσαβόνας).

Η Σύνοδος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, που συνήλθε στη Λισσαβόνα στις 13 και 14 Δεκεμβρίου 2007 ενέκρινε και υπέγραψε πανηγυρικά την Μεταρρυθμιστική Συνθήκη της Ε.Ε., που είχε διαμορφώσει η ειδικά συσταθείσα, για το σκοπό αυτό, Διακυβερνητική Διάσκεψη. Η Μεταρρυθμιστική Συνθήκη (Μ.Σ.) τροποποιεί τις βασικές υφιστάμενες ευρωπαϊκές συνθήκες: Τη συνθήκη της Νίκαιας, τη συνθήκη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (Ε.Ο.Κ.), γνωστή ως συνθήκη της Ρώμης, όπως τροποποιήθηκε από το 1957 ως σήμερα, και τη Συνθήκη για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας. Η Μεταρρυθμιστική Συνθήκη επικυρώθηκε από τα κράτη μέλη την 1η Ιανουαρίου 2009, οπότε και τέθηκε σε ισχύ, ένα εξάμηνο μόλις πριν από τις ευρωεκλογές. Η διαδικασία επικύρωσης δεν είναι ενιαία πανευρωπαϊκά, αλλά επαφίεται στις νομοθετικές ρυθμίσεις κάθε κράτους-μέλους ξεχωριστά. Εάν, ωστόσο, ύστερα από παρέλευση δύο ετών από την υπογραφή της Μεταρρυθμιστικής Συνθήκης, η συνθήκη έχει επικυρωθεί από τα τέσσερα πέμπτα των κρατών μελών και ένα ή περισσότερα κράτη-μέλη «αντιμετωπίζουν δυσχέρειες όσον αφορά την επικύρωση αυτή», το θέμα παραπέμπεται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Στο σημείο αυτό, η παλαιότερη συμφωνία των Ιωαννίνων έχει πιθανώς αυξημένη σημασία, εφόσον προβλέπει ότι η προσωρινή εξαίρεση ορισμένων κρατών-μελών από την εφαρμογή αποφάσεων της Ένωσης, δεν συνεπάγεται και την μη ισχύ των αποφάσεων αυτών για τα υπόλοιπα κράτη-μέλη.

Το περιεχόμενο της Μεταρρυθμιστικής Συνθήκης.

Η Μ.Σ., ένα σύνολο αναθεωρημένων και προστιθεμένων διατάξεων καθώς και ορισμένων επεξηγηματικών πρωτοκόλλων, είναι ένα κείμενο με περισσότερο «τεχνικό» και λιγότερο διακηρυκτικό λόγο που διατηρεί, κατά το μεγαλύτερο μέρος του, το πνεύμα του σχεδίου του Ευρωσυντάγματος. Παρουσιάζουμε στη συνέχεια τα βασικά της σημεία.

Νεοφιλελευθερισμός.

Η αρχή του ελεύθερου ανταγωνισμού αναδεικνύεται ως αρχή πρωτεύουσας σημασίας για την οικονομική λειτουργία της Ένωσης και των κρατών-μελών της. Η απάλειψη της ρητής αναφοράς στον «ελεύθερο και ανόθευτο ανταγωνισμό» ως αρχή συγκρότησης της Ε.Ε., που υπήρχε στο Ευρωσύνταγμα, δεν αναιρεί τη βασική κατεύθυνση του κειμένου. Ο ελεύθερος ανταγωνισμός ως αρχή διέπει ολόκληρο το κείμενο, από τον προσδιορισμό της οικονομικής λειτουργίας της Ένωσης, μέχρι τις ισχύουσες συμφωνίες, αποφάσεις της Επιτροπής και του Δικαστηρίου κλπ. Χαρακτηριστική και η αναφορά του «ελεύθερου εμπορίου» στους στόχους της εξωτερικής πολιτικής της Ένωσης και μέτρα υπέρ του ελευθέρου ανταγωνισμού στο πρωτόκολλο. Η Μ.Σ. επιβεβαιώνει «την προσήλωσή της στις διατάξεις που αφορούν το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης ως πλαίσιο για τον συντονισμό των δημοσιονομικών πολιτικών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης», καθώς και «στους στόχους της Στρατηγικής της Λισσαβόνας». Ορίζει ως μοναδικό στόχο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας τη «σταθερότητα των τιμών», ενώ η ΕΚΤ λειτουργεί σε συνθήκες απόλυτης αυτονομίας, με υποχρέωση ενημέρωσης του Συμβουλίου και του Ευρ. Κοινοβουλίου, χωρίς όμως να λογοδοτεί σε κανέναν και με διορισμό του διευθυντή της από το Συμβούλιο. Η νεοφιλελεύθερη αντίληψη χαρακτηρίζει τις διατάξεις της Μ.Σ. αναφορικά με τα αγαθά κοινής ωφέλειας και τις υπηρεσίες που τα παρέχουν. Το έργο των δημοσίων υπηρεσιών προσδιορίζεται από τους συντάκτες της Μ.Σ. ως «η παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος, με τρόπο που να ανταποκρίνεται, κατά το δυνατόν, στις ανάγκες των καταναλωτών». Η λειτουργία τους υπόκειται στους κανόνες ελεύθερου ανταγωνισμού, όπως και η παροχή κρατικής βοήθειας, ενώ τυχόν εξαιρέσεις είναι στη διάκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η προώθηση της ανταγωνιστικότητας ορίζεται ως ο κύριος στόχος της ευρωπαϊκής πολιτικής για την έρευνα. Η παροχή υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής προστασίας παραμένει στη διακριτική ευχέρεια των κρατών-μελών και δεν υπάρχει καμία μέριμνα για την αντιμετώπιση των μεγάλων ανισοτήτων μεταξύ τους, ιδιαίτερα μετά την τελευταία διεύρυνση από 15 σε 29 χώρες. Για την θεσμοθέτηση κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής στα ζητήματα αυτά απαιτείται η αρχή της ομοφωνίας από το Συμβούλιο, ενώ αντίθετα με ειδική πλειοψηφία ρυθμίζεται το ζήτημα των μεταφορών, προκειμένου να διευκολυνθεί η πλήρης «απελευθέρωση της αγοράς» τους, οι πιθανές συνέπειες της οποίας στο επίπεδο διαβίωσης, στην απασχόληση και στην ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών απλώς «θα λαμβάνεται υπ' όψιν». Η εξαίρεση της

Μ. Βρετανίας και της Πολωνίας από την νομική ισχύ της Χάρτας των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων σχετίζεται άμεσα και με τα ζητήματα αυτά.

Δικαιώματα.

Η Ε.Ε. προσυπογράφει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και τις Θεμελιώδεις Ελευθερίες και αναγνωρίζει νομικά δεσμευτική ισχύ στο Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Ωστόσο, αναφορικά με την πρακτική εφαρμογή των διατάξεων του, και παρά το γεγονός ότι σε άλλο σημείο της Μ.Σ. ορίζεται με σαφήνεια η νομική ανωτερότητα του κοινού ευρωπαϊκού δικαίου έναντι των εθνικών νομοθεσιών, η Μ.Σ. αφήνει ασάφειες, αφού διευκρινίζει ότι: «Ο Χάρτης δεν διευρύνει το πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης πέραν των εξουσιών της Ένωσης και δεν θεσπίζει νέες εξουσίες και καθήκοντα για την Ένωση, ούτε τροποποιεί τις εξουσίες και τα καθήκοντα όπως ορίζονται από τις Συνθήκες». Οποσδήποτε, η εξαίρεση δυο κρατών-μελών, της Μ. Βρετανίας και της Πολωνίας από τη νομική ισχύ του Χάρτη, καθιστά τους πολίτες τους «λιγότερο ίσους» σε σχέση με τους πολίτες των άλλων χωρών και εκτεθειμένους σε προδιαγεγραμμένες παραβιάσεις. Πέραν αυτών, υπάρχουν δυο τουλάχιστον τομείς, όπου η Μ.Σ. αφήνει ανοιχτά παράθυρα για σοβαρές καταστρατηγήσεις των δικαιωμάτων. Αναφορικά με την μεταναστευτική πολιτική, η Μ.Σ. ορίζει ότι κάθε κράτος-μέλος δικαιούται απολύτως να ορίζει όπως θέλει τον αριθμό των εισερχομένων μεταναστών, και επομένως να ασκεί πολιτικές ελέγχου και απελάσεων μη υπαγόμενες σ' ένα κοινό πλαίσιο δικαιωμάτων και αρχών. Αναφορικά με την διαφύλαξη των προσωπικών δεδομένων, η Μ.Σ. αναθέτει στο Συμβούλιο την αρμοδιότητα να ορίσει τους κανόνες για τη διαφύλαξη τους, αντί να ρυθμίζεται το ζήτημα με μια πάγια και μόνιμη νομοθεσία από την πλέον αρμόδια νομοθετική αρχή, το Ευρωκοινοβούλιο, επειδή αναγνωρίζει την *«ιδιαίτερη φύση των εν λόγω τομέων»*, σε περιπτώσεις αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας.

Πολιτική Άμυνας και Ασφάλειας.

Επιδιώκεται η ανάδειξη της Ε.Ε. σε διεθνές μέγεθος όχι μόνον οικονομικό αλλά και στρατιωτικό. Επιδιώκεται, δηλαδή, ο μετασχηματισμός της σε μια υπερδύναμη με θεσμοθετημένη δυνατότητα παρέμβασης σε εκτός Ε.Ε. χώρες, με αποστολές όχι μόνον ανθρωπιστικές αλλά και στρατιωτικές, για λόγους *«υπεράσπισης των αξιών και των συμφερόντων της»*, όπως και *«για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας»*, σε απόλυτη εναρμόνιση και συνεργασία με το NATO, επικουρικά ή ίσως και αναπληρωματικά προς

τον ΟΗΕ. Αναλυτικότερα: Η νέα συνθήκη αναδεικνύει το ζήτημα της «κοινής ασφάλειας και άμυνας» σε κεντρικό άξονα της κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής. Αντιλαμβάνεται το ζήτημα αυτό κυρίως ως δυνατότητα αποστολής στρατιωτικών δυνάμεων σε εκτός Ε.Ε. περιοχές, «προκειμένου να διασφαλίζει τη διατήρηση της ειρήνης, την πρόληψη των συγκρούσεων και την ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας, σύμφωνα με τις αρχές του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών», αλλά και για «την καταπολέμηση της τρομοκρατίας». Για το σκοπό αυτό, δεσμεύει όλα τα κράτη-μέλη να βελτιώσουν τις στρατιωτικές και επιχειρησιακές τους δυνατότητες και δημιουργεί έναν ειδικό οργανισμό, τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Άμυνας, υπό την εποπτεία του Συμβουλίου, που θα έχει τη γενική διεύθυνση όλων των σχετικών δραστηριοτήτων. Η Μ.Σ. δεν προχωρεί στη δημιουργία ενός ενιαίου ευρωπαϊκού στρατιωτικού σώματος, με συμμετοχή όλων των χωρών. Αναθέτει αυτού του είδους τις επιχειρησιακές δράσεις σε συγκεκριμένες χώρες (ομάδα χωρών) «που το επιθυμούν», οι οποίες πληρούν τα κατάλληλα για την κατάσταση επιχειρησιακά και πολιτικά κριτήρια και οι οποίες αναπτύσσουν εφεξής θεσμοθετημένη μόνιμη συνεργασία στον τομέα αυτό. Η ανάθεση γίνεται από το Συμβούλιο (και όχι από το ευρωκοινοβούλιο). Οι παραπάνω επιχειρησιακές δράσεις υπάγονται απολύτως στη λειτουργία και τις πολιτικές επιλογές του ΝΑΤΟ, το οποίο «παραμένει, όσον αφορά τα κράτη που είναι μέλη του, το θεμέλιο της συλλογικής τους άμυνας και το όργανο της εφαρμογής της» Αναθέτει στον ένα από τους δυο αντιπροέδρους και Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου καθήκοντα «Υπατου Εκπροσώπου για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας». Ο Ύπατος Εκπρόσωπος ορίζεται και καθαιρείται αποκλειστικά από το Συμβούλιο, χωρίς το Κοινοβούλιο να έχει έστω και συμβουλευτικό ρόλο. Επιφορτίζει τον Ύπατο Εκπρόσωπο σε συνεργασία με τα κράτη-μέλη και την Επιτροπή να προχωρήσει, αμέσως μετά την υπογραφή της συνθήκης, στην σύσταση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης.

Οργανωτική Συγκρότηση, διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

- Η Μ.Σ. θεσμοθετεί μια Ευρωπαϊκή Ένωση πολλών ταχυτήτων, όχι μόνον στο επίπεδο των κατοίκων και των πολιτών της, αλλά και στο επίπεδο των κρατών.

Ιδιαίτερα:

- Η θεσμοθέτηση των ενισχυμένων συνεργασιών με τουλάχιστον 9 κράτη-μέλη, σε κρίσιμους τομείς (άμυνα και εξωτερικές επεμβάσεις, δικαιοσύνη, αστυνομία, διάφορα πεδία οικονομικής συνεργασίας), συνεργασίες που ορίζονται

αποκλειστικά από το Συμβούλιο

- Η επέκταση του μέτρου της ειδικής πλειοψηφίας στις περισσότερες αποφασιστικές διαδικασίες του Συμβουλίου, της Επιτροπής και του Κοινοβουλίου, ενώ το Συμβούλιο έχει τη δυνατότητα να αποφασίσει τη λήψη απόφασης με ειδική πλειοψηφία ακόμη και στις περιπτώσεις για τις οποίες προβλέπεται ομοφωνία (με την εξαίρεση των ζητημάτων της άμυνας)
- Η κατάργηση του δικαιώματος αρνησικυρίας για ένα μόνον κράτος-μέλος και η αντικατάστασή του από την ειδική μειοψηφία

είναι μέτρα που δημιουργούν, εκ των πραγμάτων, όχι μόνον άτυπες και προσωρινές, αλλά και θεσμοθετημένες, πλέον, μόνιμες ομαδοποιήσεις κρατών-μελών, στη βάση, κατ' ουσίαν, των ανταγωνιστικών συμφερόντων και των σχέσεων εξουσίας μεταξύ άνισων. Οι ομαδοποιήσεις και οι συμμαχίες / ανταγωνισμοί που αποτυπώνονται σ' αυτές, παρότι έχουν συνέπειες για το σύνολο των λαών και των πολιτών της Ε.Ε., αποφασίζονται και συγκροτούνται αυστηρά σε διακυβερνητικό επίπεδο. Τόσο ο αποφασιστικός, όσο και ο ελεγκτικός ρόλος του ευρωκοινοβουλίου, όπως και των εθνικών κοινοβουλίων, αναφορικά με τα παραπάνω, παραμένει εξαιρετικά περιορισμένος.

Συμπερασματικά:

1. Η Μ.Σ διατηρεί στο ακέραιο όλες τις βασικές κατευθύνσεις της οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής που απορρέουν από το Σύμφωνο Σταθερότητας και τη Στρατηγική της Λισσαβόνας. Ο νεοφιλελευθερισμός είναι η κατευθυντήρια φιλοσοφία της Ένωσης αναφορικά με τα σημαντικότερα πεδία της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.
2. Επιδιώκεται η μετατροπή της Ε.Ε., σε μια στρατιωτική υπερδύναμη, εναρμονισμένη με τις στρατηγικές επιδιώξεις του ΝΑΤΟ και κατά συνέπεια των ΗΠΑ. Ένα «διευθυντήριο» χωρών, με αναβαθμισμένο στρατιωτικό εξοπλισμό θα έχει την πρωτοκαθεδρία σ' αυτό το νέο ευρωπαϊκό ρόλο.
3. Υιοθετείται μια «ευέλικτη» αντίληψη δικαιωμάτων που επιτρέπει αποκλίσεις κατά χώρες και κατά περίπτωση. Το Συμβούλιο έχει και σ' αυτή την περίπτωση τον τελευταίο λόγο.
4. Θεσμοθετείται η Ευρώπη των πολλών ταχυτήτων, όχι μόνον σε επίπεδο κατοίκων και πολιτών, αλλά και σε επίπεδο κρατών.
5. Η δομή της διοίκησης και της οργάνωσης παραμένει συγκεντρωτική και «ολιγαρχική». Το βάρος των σημαντικών αποφάσεων, από τους «στρατηγικούς

στόχους και σκοπούς» της Ένωσης, μέχρι επιμέρους τομείς (ασφάλεια, άμυνα, οικονομική πολιτική, δικαστική, αστυνομική συνεργασία κ.α.) πέφτει στα διακυβερνητικά όργανα, ενώ ο ρόλος του ευρωκοινοβουλίου παραμένει περιορισμένος και η αποφασιστική συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων περιορίζεται ακόμη περισσότερο.

4.3) ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑΣ.

Η ανανεωμένη Στρατηγική της Λισσαβόνας για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση αποφέρει καρπούς, αλλά η ΕΕ πρέπει να προβεί σε περαιτέρω μεταρρυθμίσεις για να επιτύχει στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, τονίζεται σε έκθεση-κλειδί της Επιτροπής Μια τριετία από την επανεκκίνησή της το 2005, η Στρατηγική της Λισσαβόνας για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση αποφέρει καρπούς. Αυτό είναι το κύριο συμπέρασμα της Στρατηγικής Έκθεσης της Επιτροπής για την οικονομική μεταρρύθμιση στην Ευρώπη, που δημοσιεύεται σήμερα. Η έκθεση δείχνει ότι η Στρατηγική της Λισσαβόνας έχει συμβάλει στην πρόσφατη μεγάλη βελτίωση της επίδοσης της οικονομίας της ΕΕ. Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις αρχίζουν επίσης να αυξάνουν το δυναμικό μελλοντικής ανάπτυξης και έτσι βελτιώνουν τις μακροπρόθεσμες προοπτικές ευημερίας. Ορισμένα κράτη μέλη, όμως, ανταποκρίθηκαν πιο σθεναρά από άλλα, ενώ το τελευταίο δωδεκάμηνο έχει αρχίσει να διαφαίνεται κάποια «μεταρρυθμιστική κόπωση». Η Ευρώπη θα χρειαστεί να επιμείνει με περαιτέρω οικονομικές μεταρρυθμίσεις τόσο σε κοινοτικό όσο και σε εθνικό επίπεδο κατά τον επόμενο κύκλο της Στρατηγικής της Λισσαβόνας προκειμένου να αντεπεξέλθει στις συνέπειες της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης και των αυξημένων τιμών των βασικών εμπορευμάτων. Η έκθεση περιγράφει μια σειρά νέων πρωτοβουλιών πολιτικής για την αντιμετώπιση της πρόκλησης αυτής και την ενίσχυση των προσπαθειών της Ευρώπης να διαμορφώσει την παγκοσμιοποίηση και να ανταποκριθεί σε αυτήν. Η έκθεση θα υποβληθεί στο εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Μάρτιο του 2008. Ο πρόεδρος της Επιτροπής Jose Manuel Barroso δήλωσε σχετικά: «Η Στρατηγική της Λισσαβόνας αποφέρει καρπούς. Δημιουργεί ανάπτυξη και απασχόληση. Βοηθά την Ευρώπη και τους Ευρωπαίους πολίτες να επιτύχουν στην εποχή της παγκοσμιοποίησης. Η Στρατηγική

έδωσε στην Ευρώπη ένα κοινό και ρεαλιστικό οικονομικό θεματολόγιο που σέβεται πλήρως τις εθνικές ιδιαιτερότητες. Ωστόσο, το να επαναπαυθεί στα μέχρι στιγμής επιτεύγματα θα ήταν ολέθριο για τις προοπτικές της Ευρώπης να διαμορφώσει την παγκοσμιοποίηση. Πρέπει να γίνουν πολύ περισσότερα. Μεταξύ τομέων πολιτικής η πρόοδος είναι άνιση και ορισμένα κράτη μέλη προχωρούν πολύ πιο γρήγορα από άλλα. Το σημερινό πακέτο μέτρων ανταποκρίνεται στην ανάγκη της Ευρώπης να δραστηριοποιηθεί και να αντιμετωπίσει την αυξανόμενη αβεβαιότητα στην παγκόσμια οικονομία, καθώς και στην ανάγκη να δοθεί ακόμη μεγαλύτερη προτεραιότητα στην κοινωνική διάσταση, στην εκπαίδευση και στις δεξιότητες, στις τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας, στην ευελιξία με ασφάλεια στις εργασιακές σχέσεις (flexicurity) και στην αλλαγή του κλίματος.»

Ορισμένες πολύ σημαντικές επιτυχίες.

Το 2006 η οικονομική ανάπτυξη ανήλθε στο 3,0% στην Ε.Ε, ενώ το 2007 αναμένεται ότι θα διατηρηθεί στο 2,9%. Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις συνέβαλαν στην αύξηση της εκτιμώμενης δυναμικής αύξησης του ΑΕΠ στη ζώνη του ευρώ κατά 0,2 εκατοστιαίες μονάδες από το 2005, σε περίπου 2,25% το 2007. Την τελευταία διετία δημιουργήθηκαν περίπου 6,5 εκατ. νέες θέσεις απασχόλησης. Μέχρι το 2009 προβλέπεται ότι θα δημιουργηθούν άλλα 5 εκατ. θέσεις απασχόλησης. Η ανεργία αναμένεται ότι θα μειωθεί σε ποσοστό μικρότερο από 7%, το χαμηλότερο επίπεδο από τα μέσα της δεκαετίας του 1980. Για πρώτη φορά σε μια δεκαετία, η έντονη αύξηση της απασχόλησης συνοδεύεται από έντονη αύξηση της παραγωγικότητας. Τα δημοσιονομικά ελλείμματα της Ε.Ε μειώθηκαν σημαντικά και το 2007 εκτιμάται ότι θα φθάσουν το 1,1% του ΑΕΠ, έναντι 2,5% το 2005. Το δημόσιο χρέος της ΕΕ-27 έχει υποχωρήσει από 62,7% το 2005, σε ποσοστό ελαφρά κατώτερο του 60% το 2007. Με εξαίρεση ορισμένα κράτη μέλη, είναι πλέον δυνατή παντού η σύσταση επιχείρησης μέσα σε μία εβδομάδα με τη βοήθεια των μονοαπευθυντικών θυρίδων, ενώ έχουν γίνει σημαντικά βήματα όσον αφορά την εφαρμογή του προγράμματος της ΕΕ για τη βελτίωση της νομοθεσίας. Περίπου τα μισά κράτη μέλη έχουν επεξεργαστεί ή επεξεργάζονται πολιτικές βασιζόμενες στην έννοια της ευελιξίας με ασφάλεια. Επιτεύχθηκε συμφωνία σχετικά με ένα κοινό σύνολο αρχών ευελιξίας με ασφάλεια το οποίο πρέπει πλέον να εφαρμόζουν τα κράτη μέλη, προσαρμόζοντάς τες καταλλήλως στις ιδιαιτερότητές τους. Όλα τα κράτη μέλη έχουν πλέον καθορίσει εθνικούς επενδυτικούς στόχους για Εργασία & Απασχόληση. Εάν

υλοποιηθούν όλοι αυτοί οι στόχοι, η Εργασία & Απασχόληση στην ΕΕ θα φθάσει το 2,6% του ΑΕΠ το 2010 (από 1,9% το 2005). Αυτό θα αντιπροσωπεύει σημαντική βελτίωση, ακόμη και αν ο βασικός στόχος της ΕΕ για 3% (με συμβολή του ιδιωτικού τομέα ίση προς 2%) επιτευχθεί σε μεταγενέστερο στάδιο.

Αλλά πρέπει να γίνουν πολύ περισσότερα

Ωστόσο, το ποσοστό του ΑΕΠ που δαπανάται για Εργασία & Απασχόληση στην Ε.Ε πρόσφατα έπαυσε να ακολουθεί κατά πόδας τον έντονο ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης και μειώθηκε σε 1,85% το 2006, με μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ κρατών μελών. Η τάση αυτή απομακρύνει ακόμη περισσότερο την ΕΕ από τον στόχο του 3%. Παρά τη βελτίωση όσον αφορά το έλλειμμα και το χρέος, δεν αξιοποιήθηκε πλήρως η ευκαιρία των σχετικά έντονων ρυθμών ανάπτυξης για να μειωθούν τα διαρθρωτικά ελλείμματα, ιδίως στη ζώνη του ευρώ. Υπάρχει μεγάλο αναξιοποίητο περιθώριο μείωσης του διοικητικού φόρτου και βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, ιδίως για τις ΜΜΕ. Το άνοιγμα των δικτυακών κλάδων και υπηρεσιών στον ανταγωνισμό χαρακτηρίζεται από βραδύτητα. Πολλές αγορές εργασίας παραμένουν κατατεταγμένες, με καλά προστατευμένους όσους βρίσκονται εντός των τειχών και περισσότερο εκτεθειμένους όσους βρίσκονται εκτός με συμβάσεις αβέβαιης προοπτικής. Τα εκπαιδευτικά συστήματα δεν κάνουν αρκετά για να εφοδιάσουν τους νέους με τις δεξιότητες που χρειάζονται αυτοί και οι εργοδότες τους. Η κινητικότητα των εργαζομένων παραμένει σχετικά χαμηλή. Μόνον το 2% των πολιτών εργάσιμης ηλικίας ζει και εργάζεται σε άλλο κράτος μέλος. Σε ορισμένα κράτη μέλη οι εργαζόμενοι εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σημαντικούς φραγμούς στην αλλαγή απασχόλησης. Προς τούτο η Επιτροπή πρότεινε ένα Πρόγραμμα Δράσης για την Επαγγελματική Κινητικότητα που περιλαμβάνει 15 συγκεκριμένες δράσεις.

Η Ευρώπη εξακολουθεί να υστερεί σε σχέση με άλλες ηγετικές οικονομίες όσον αφορά τις επενδύσεις στις τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας και την αξιοποίησή τους για τη βελτίωση της παραγωγικότητας. Πολλά κράτη μέλη δεν έχουν ακόμη μπει στον δρόμο της επίτευξης των στόχων του Κιότο που έχουν αναλάβει και θα πρέπει να καταβάλουν μεγάλες προσπάθειες για να επιτύχουν τους φιλόδοξους στόχους οι οποίοι συμφωνήθηκαν μεταξύ αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ κατά το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2007 και οι οποίοι θα πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή μέσω της

δέσμης μέτρων για την ενέργεια και την αλλαγή του κλίματος που θα υποβάλει η Επιτροπή τον Ιανουάριο του 2008.

Ενίσχυση της στρατηγικής στον επόμενο κύκλο.

Η έκθεση περιγράφει μια σειρά νέων δράσεων σε καθέναν από τους τέσσερις τομείς προτεραιότητας που στο εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2006 συμφωνήθηκε να αποτελέσουν τους πυλώνες της ανανεωμένης Στρατηγικής της Λισσαβόνας. Η Επιτροπή θα ζητήσει από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ να συμφωνήσουν ως προς τις δράσεις αυτές κατά το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που θα πραγματοποιηθεί τον Μάρτιο του 2008. Όσον αφορά τις επενδύσεις στο ανθρώπινο δυναμικό και τον εκσυγχρονισμό των αγορών εργασίας, η έκθεση καλεί τα κράτη μέλη να καταρτίσουν προγράμματα δράσης και να θέσουν στόχους για τη σημαντική μείωση του αριθμού των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα τη σχολική εκπαίδευση και για τη βελτίωση των βασικών ικανοτήτων ανάγνωσης. Όσον αφορά το επιχειρηματικό περιβάλλον, η έκθεση απευθύνει έκκληση για μια ολοκληρωμένη πολιτική μέσω της θέσπισης μιας Ευρωπαϊκής Πράξης για τις Μικρές Επιχειρήσεις, με σκοπό την ενίσχυση της εξέλιξης και της ανάπτυξης των εκατομμυρίων ΜΜΕ που δημιουργούν εννέα στις δέκα νέες θέσεις απασχόλησης. Όσον αφορά τις γνώσεις (εκπαίδευση, Εργασία & Απασχόληση και καινοτομία), η έκθεση προτείνει τη λήψη σειράς μέτρων για την «πέμπτη ελευθερία» - την ελεύθερη κυκλοφορία της γνώσης μέσω της δημιουργίας ενός αυθεντικού Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας και μιας ενοποιημένης περιοχής δικαιοδοσίας για ευρεσιτεχνίες για την οποία θα εκδίδεται ένα ενιαίο και όχι πολυδάπανο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Καλεί τα κράτη μέλη να καταρτίσουν εθνικές ευρυζωνικές στρατηγικές και να καθορίσουν εθνικούς στόχους για τη χρήση Διαδικτύου υψηλής ταχύτητας ούτως ώστε, έως το 2010, το 30% του πληθυσμού, καθώς και όλα τα σχολεία να έχουν σύνδεση υψηλής ταχύτητας με το Διαδίκτυο. Όσον αφορά την ενέργεια και την αλλαγή του κλίματος, η έκθεση τονίζει τη σημασία που έχει η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας και καλεί τα κράτη μέλη να καθορίσουν υποχρεωτικούς στόχους μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας για τα δημόσια κτίρια και να περιλαμβάνουν, συστηματικά, την ενεργειακή απόδοση στα κριτήρια ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων.

Εξωτερική διάσταση

Το πακέτο μέτρων ενισχύει την εξωτερική διάσταση, καθώς συνδυάζει άνοιγμα και νόμιμη προάσπιση των ευρωπαϊκών συμφερόντων. Η ενίσχυση και ο εξορθολογισμός του

διαλόγου με τρίτες χώρες θα οδηγήσει στον σαφέστερο προσδιορισμό θεμάτων παγκοσμιοποίησης κοινού ενδιαφέροντος όπως η πρόσβαση στις αγορές, η κανονιστική σύγκλιση, η μετανάστευση και η αλλαγή του κλίματος. Στο μέλλον η Επιτροπή θα εκδίδει ενιαία ετήσια έκθεση για την πρόσβαση στην αγορά στην οποία θα ονομάζονται οι χώρες και οι τομείς όπου εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικοί φραγμοί.

Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές.

Οι ανωτέρω προσαρμογές στη Στρατηγική της Λισσαβόνας είναι απαραίτητες για την αντιμετώπιση της κατάστασης σε τομείς στους οποίους η πρόοδος είναι περιορισμένη, την αντιμετώπιση νέων προκλήσεων και την αντιμετώπιση νέων παγκόσμιων συνθηκών. Δεν απαιτούν την τροποποίηση των Ολοκληρωμένων Κατευθυντήριων Γραμμών που συμφωνήθηκαν ομόφωνα από τα κράτη μέλη το 2005 και η Επιτροπή προτείνει να παραμείνουν οι Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές ως έχουν κατά τον επόμενο κύκλο. Ωστόσο, το κείμενο που τις συνοδεύει επικαιροποιήθηκε ούτως ώστε να αντικατοπτρίζει τις προκλήσεις που υφίστανται.

Κοινοτικό Πρόγραμμα της Λισσαβόνας.

Η σημερινή δέσμη μέτρων για την ανάπτυξη και την απασχόληση περιλαμβάνει ένα νέο και καινοτόμο Κοινοτικό Πρόγραμμα της Λισσαβόνας με δράσεις προτεραιότητας σε επίπεδο ΕΕ για τον επόμενο τριετή κύκλο. Το νέο πρόγραμμα καθορίζει δέκα βασικές προτεραιότητες για μεταρρυθμίσεις σε επίπεδο ΕΕ προκειμένου να δοθεί ώθηση στην ευρωπαϊκή οικονομία κατά την επόμενη τριετία. Η Πράξη για τις Μικρές Επιχειρήσεις, η πρωτοβουλία για τη βελτίωση της νομοθεσίας, ο τομέας της έρευνας και της ανώτερης εκπαίδευσης καθώς και οι πρωτοβουλίες όσον αφορά τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας συγκαταλέγονται στους βασικούς αυτούς στόχους. Άλλες προτεραιότητες είναι η αύξηση των επενδύσεων στο ανθρώπινο δυναμικό και η αύξηση της απασχολησιμότητας, η λήψη περαιτέρω μέτρων για την ολοκλήρωση των αγορών παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών της ΕΕ και η βελτίωση της σταθερότητάς τους ενόψει της τρέχουσας ταραχής στις χρηματοπιστωτικές αγορές, καθώς και η προώθηση μιας νέας αειφόρου βιομηχανικής πολιτικής.

Αξιολόγηση της εφαρμογής σε εθνικό επίπεδο.

Η δέσμη μέτρων περιλαμβάνει ως συνήθως «κεφάλαια κατά χώρα» όπου αξιολογείται η πρόοδος που επιτελέστηκε σε κάθε κράτος μέλος (και στη ζώνη του ευρώ). Τα κράτη μέλη συνέχισαν να σημειώνουν πρόοδο, αλλά με αποκλίνοντες ρυθμούς. Στις

περισσότερες περιπτώσεις λήφθηκαν μέτρα για την εκπλήρωση των δεσμεύσεων που περιλαμβάνονται στις ειδικές κατά χώρα συστάσεις που συμφωνήθηκαν συλλογικά από τα κράτη μέλη το περασμένο έτος. Ωστόσο, πρέπει να γίνουν πολλά ακόμη και οι περισσότερες συστάσεις εξακολουθούν να ισχύουν. Σε λίγες περιπτώσεις Γερμανία, Ιταλία και Ισπανία ο αριθμός των συστάσεων μειώθηκε ενώ για τη Σλοβακία, η σύσταση του περασμένου έτους σχετικά με την αντιμετώπιση της μακροχρόνιας ανεργίας αντικαταστάθηκε από σύσταση για τη βελτίωση του κανονιστικού περιβάλλοντος. Για κανένα κράτος μέλος δεν υπάρχουν επιπρόσθετες ειδικές κατά χώρα συστάσεις.

Ιστορικό.

Η Στρατηγική της Λισσαβόνας για τον εκσυγχρονισμό της Ευρώπης τέθηκε εκ νέου σε κίνηση το 2005 με σαφέστερο προσανατολισμό στην ανάπτυξη και την απασχόληση. Η Στρατηγική βασίζεται στη στενή συνεργασία Επιτροπής και κρατών μελών, που συμφώνησαν ομόφωνα ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές πολιτικής οι οποίες τίθενται σε εφαρμογή σε επίπεδο ΕΕ, αφενός, μέσω του Κοινοτικού Προγράμματος της Λισσαβόνας και σε επίπεδο κρατών μελών, αφετέρου, μέσω των Εθνικών Προγραμμάτων Μεταρρύθμισης, που επικαιροποιούνται ετησίως με την υποβολή εκθέσεων επί της εφαρμογής τους. Η Στρατηγική οργανώνεται σε τριετείς κύκλους.

4.4) ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.

Στην Ελλάδα σημαντικό είναι το έργο του οργανισμού απασχόλησης εργατικού δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ) ακολούθως αναφέρονται ορισμένα στοιχεία για τον οργανισμό αυτό αλλά και πιο συγκεκριμένα τα προγράμματα-δράσεις του, προκειμένου να μειωθεί το ποσοστό της ανεργίας στην Ελλάδα.

Ο ΟΑΕΔ είναι ΝΠΔΔ και ανήκει στο Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας

1) Ο ΟΑΕΔ έχει διαμεσολαβητικό ρόλο για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της ανεργίας.

2) Αποτελείτε από κέντρα προώθησης απασχόλησης ανά την Ελλάδα.

3) Κάθε Κέντρο Προώθησης Απασχόλησης εντάσσεται ως οργανική μονάδα στην Ειδική Υπηρεσία Κέντρων Προώθησης Απασχόλησης του ΟΑΕΔ και απαρτίζεται από 3

γραφεία: **α)** γραφείο Υποστήριξης **β)** γραφείο Ασφάλισης και **γ)** γραφείο Απασχόλησης με αντίστοιχους υπευθύνους τα οποία έχουν τις παρακάτω δραστηριότητες:

A. Γραφείο Υποστήριξης επιμελείται όλων των θεμάτων που αφορούν το προσωπικό της Υπηρεσίας – παρακολουθεί προσέλευση αποχώρηση υπαλλήλων – ασχολείται με τα οικονομικά – τήρηση αρχείων.

B. Γραφείο Ασφάλισης ασχολείται με τα πάσης φύσεως επιδόματα ανεργίας, εποχικά, βοηθήματα, μητρότητας, πρακτική άσκηση σπουδαστών ΤΕΙ, επισχέσεις κλπ.

Γ. Γραφείο Απασχόλησης.

4) Το Κέντρο Προώθησης Απασχόλησης μέσω του γραφείου Απασχόλησης προσπαθεί για την αναβάθμιση του διαμεσολαβητικού ρόλου προσφοράς και σύζευξης, ενίσχυση αποτελεσματικότητας ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, ποιοτική και ποσοτική βελτίωση των υπηρεσιών του, οργάνωση επαφών με κοινωνικοοικονομικούς φορείς της τοπικής αγοράς (επιμελητήρια – εμπορικοί σύλλογοι κλπ.) , ολοκλήρωση κτηριακού εκσυγχρονισμού και την επέκταση της ποσοτικής και ποιοτικής ανάπτυξης του στελεχιακού του δυναμικού.

5) Έχει ως αποστολή **α)** την αύξηση της απασχολησιμότητας των δεξιοτήτων και της κινητικότητας των αναζητούντων εργασία ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας συμβάλλοντας στην προώθηση της ανταγωνιστικότητας και της κοινωνικής συνοχής (απασχολησιμότητα σημαίνει τη βελτίωση της δυνατότητας του ατόμου να διεκδικήσει με πιθανότητες επιτυχίας μία θέση στην αγορά εργασίας) και **β)** τη συμβολή στη βελτίωση των συνθηκών της τοπικής αγοράς εργασίας ιδιαίτερα μέσω της εξατομικευμένης παροχής υπηρεσιών προς τους αναζητούντες απασχόληση.

6) Υπηρεσίες που προσφέρουν τα Κέντρα Προώθησης Απασχόλησης :

Υποδοχή – πληροφόρηση

Εγγραφή ανέργου.

Διαμεσολάβηση άμεσης τοποθέτησης

Εξατομικευμένη προσέγγιση αναζητούντων εργασία μέσω συνέντευξης
Ολοκληρωμένη πληροφόρηση (κανόνες αγοράς εργασίας, ευκαιρίες κατάρτισης, απασχόλησης, δράσεων άλλων φορέων κλπ.)

Κατάρτιση ατομικού σχεδίου δράσης

Καταγραφή κενών θέσεων και παρακολούθηση τάσεων της αγοράς εργασίας

Διαμεσολάβηση – παραπομπές ανέργων σε δράσεις εντός και εκτός Κέντρου
Πρώτησης Απασχόλησης.

Διαμεσολάβηση – τοποθέτηση στην ανοιχτή αγορά εργασίας

Διαμεσολάβηση – τοποθέτηση σε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης

Παρακολούθηση ατομικού σχεδίου δράσης

Συνεργασία με κοινωνικούς και οικονομικούς φορείς

Εφαρμογή συμβουλευτικής αναζήτησης εργασίας

Εφαρμογή επαγγελματικού προσανατολισμού

Εφαρμογή συμβουλευτικής επιχειρηματικότητας

Διοικητική και οικονομική υποστήριξη προγραμμάτων

Θα αναλύσουμε με λίγα λόγια κάθε Υπηρεσία που προσφέρουν τα Κέντρα
Πρώτησης Απασχόλησης.

Τα Κέντρα Πρώτησης Απασχόλησης, προσφέρουν στους ανέργους μέσω της διαδικασίας της συμβουλευτικής και εξατομικευμένης προσέγγισης ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών που καλύπτει υπηρεσίες ενημέρωσης, τοποθέτησης, κατάρτισης για την ένταξη στην αγορά εργασίας.

Σε μερικά ΚΠΑ 2 (πιλοτικά) εφαρμόζονται πρότυπες διαδικασίες όπως χωρισμός των εργασιακών κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας ώστε να είναι πιο αποτελεσματική η σύζευξη και το συμβόλαιο συνεργασίας.

Ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης.

Συγχρηματοδοτούμενα ή αυτοχρηματοδοτούμενα και απευθύνονται σε ομάδες - στόχους

1) Προγράμματα νέων θέσεων εργασίας (ΝΘΕ)

2) Προγράμματα νέων ελεύθερων επαγγελματιών (ΝΕΕ)

3) Προγράμματα ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ) ΝΘΕ / ΝΕΕ

ΝΘΕ

π.χ. 18-64 ετών 14 ή 18 € ημερησίως για 24 μήνες

18-30 ετών 22 για τους 2 πρώτους μήνες και 18 € για τους υπόλοιπους

Κοινωνία της Πληροφορίας

Λιανικού Εμπορίου ως 3 άτομα μερικής απασχόλησης

Επιδοτούμενων ανέργων

Πλησίον σύνταξης λογαριασμού απασχόλησης επαγγελματικής κατάρτισης (ΛΑΕΚ) επαγγελματικής κατάρτισης εργαζομένων 0,45%

ΝΕΕ

π.χ. Επιχειρηματική αποκέντρωση 12.000 €

Πολυμελών οικογενειών 12.000 €

ΝΕΕ Γενικό

Κοινωνία της Πληροφορίας

Επιστημόνων

ΝΕΕ – ΝΘΕ / ΑΜΕΑ

Αυξημένες επιχορηγήσεις – μεγαλύτερη διάρκεια – λειτουργία ειδικών γραφείων Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων που ασχολούνται με τα άτομα ευπαθών κοινωνικών ομάδων π.χ. ΝΘΕ / 36 μήνες επιδότηση και 12 μήνες δέσμευση / 25 € την ημέρα και 1,50 € εάν το επιδοτούμενο άτομο είναι γυναίκα, ΝΕΕ / 16.000 ή 18.000 € για 2 χρόνια και 1500 € εάν είναι γυναίκα.

Πρόγραμμα επιχορήγησης εργονομικής διευθέτησης χώρου εργασίας ΑΜΕΑ που εντάσσονται στα προγράμματα ΝΘΕ ή ΝΕΕ π.χ. κατασκευή ράμπας, τουαλέτας, πάγκου εργασίας κλπ., με συμμετοχή στη δαπάνη ως 90% του συνολικού κόστους μέχρι 2.500 € για κάθε εργονομική διευθέτηση.

Στο Γ' ΚΠΣ στα πλαίσια του ΕΠ απασχόλησης και επαγγελματικής κατάρτισης προκηρύχθηκαν προγράμματα κατάρτισης – εκμάθησης ελληνικής γλώσσας και προγράμματα από φορείς παροχής συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών σε ομάδες – στόχους ΑΜΕΑ όπως αποφυλακισμένοι, παλιννοστούντες, πρόσφυγες, μετανάστες, παραβατικά άτομα, τσιγγάνοι, Πομάκοι, αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών κλπ. που εντάσσονταν σε ειδικά προγράμματα ΝΘΕ – ΝΕΕ.

Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη – Προαιρετική ασφάλιση

4.5) ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΟΑΕΔ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΕΡΓΙΑ

Σειρά δράσεων που απευθύνεται σε 60.200 άνεργους νέους υλοποιεί ο ΟΑΕΔ με στόχο την προώθηση της νεανικής επιχειρηματικότητας. Σημειώνεται ότι η Ελλάδα κατέχει την πρώτη θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση των «27» ως προς τους άνεργους πτυχιούχους παρά το γεγονός ότι ο μέσος όρος ανεργίας στην Ελλάδα έχει μειωθεί και παρ' όλο που κατέχουμε ποσοστό πτυχιούχων κάτω απ' τον μέσο όρο της διευρυμένης Ε.Ε. Οι πτυχιούχοι άνεργοι στη χώρα από 1,5% το 1980, αντιπροσωπεύουν σήμερα το 20% των ανέργων. Για αυτό τον λόγο ο ΟΑΕΔ προωθεί τα παρακάτω προγράμματα με σκοπό την ένταξη των νέων στην αγορά εργασίας.

«Νεανική Επιχειρηματικότητα»: Στην κατάρτιση προγράμματος για 3.000 άνεργους που επιθυμούν να ανοίξουν δική τους επιχείρηση με ενισχυμένη επιδότηση που φτάνει τις 21.000 ευρώ προχώρησε ο ΟΑΕΔ. Ειδικότερα το αμέσως επόμενο διάστημα αναμένεται η προκήρυξη του προγράμματος «Νέοι και Επιχειρηματικότητα», το οποίο απευθύνεται σε 3.000 άνεργους ηλικίας από 22 ως 32 ετών. Σκοπός του προγράμματος είναι η προώθηση ανέργων νέων στην απασχόληση, μέσω της οικονομικής ενίσχυσης επιχειρηματικών πρωτοβουλιών. Το ποσό της επιχορήγησης για κάθε νέο ελεύθερο επαγγελματία που υπάγεται στο πρόγραμμα καθορίζεται στα 18.000 ευρώ σε τρεις ισόποσες δόσεις. Στις περιπτώσεις επιδοτούμενων ανέργων που διακόπτουν την επιδότηση ανεργίας μέχρι το δεύτερο μήνα της επιδότησής τους, το ποσό της επιδότησης προσαυξάνεται κατά 3.000 ευρώ (σύνολο 21.000 ευρώ).

Πρόγραμμα προώθησης ανέργων στην απασχόληση: Με το πρόγραμμα αυτό επιχορηγούνται οι επιχειρήσεις για την πρόσληψη 14.000 ανέργων ηλικίας έως 30 ετών (γυναίκες με ένα τουλάχιστον ανήλικο τέκνο, έως 35 ετών), πτυχιούχοι ΑΕΙ, ΤΕΙ, απόφοιτοι ΙΕΚ, δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή Γυμνασίου, εγγεγραμμένοι στον ΟΑΕΔ δύο τουλάχιστον μήνες. Η διάρκεια επιχορήγησης είναι 21 μήνες και επιπλέον 3 μήνες απασχόληση του ανέργου στην επιχείρηση χωρίς επιδότηση

«Μια Αρχή, Μια Ευκαιρία»: Έτσι ονομάζεται ένα πρόγραμμα του ΟΑΕΔ και απευθύνεται σε 40.000 άνεργους ετησίως, ηλικίας από 16 ως 25 ετών που βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας, προϋπολογισμού 150 εκατ. ευρώ τον χρόνο. Σύμφωνα με το νέο αυτό πρόγραμμα οι νέοι μπορούν, ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες και τις προτεραιότητές τους, να επιλέξουν να ωφεληθούν από μία, μεταξύ των τριών δράσεων του προγράμματος: *πρόγραμμα απόκτησης προϋπηρεσίας,

*πρόγραμμα πιστοποιημένης κατάρτισης στην πληροφορική

•ολοκληρωμένο πρόγραμμα συμβουλευτικής

Πρόγραμμα απόκτησης προϋπηρεσίας: Έχει διάρκεια πέντε μήνες. Οι νέοι που θα συμμετάσχουν σε αυτό, θα αμείβονται με τον κατώτατο μισθό και θα είναι πλήρως ασφαλισμένοι, για σύνταξη, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και επαγγελματικό κίνδυνο. Το πρόγραμμα διεξάγεται κατά προτεραιότητα σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα και σε αυτοαπασχολούμενους. Ο ΟΑΕΔ θα καλύψει εξ ολοκλήρου την αμοιβή του νέου εργαζόμενου αλλά και τις ασφαλιστικές εισφορές.

Πρόγραμμα κατάρτισης σε βασικές δεξιότητες πληροφορικής: Διεξάγεται σε Σχολές Μαθητείας ή σε πιστοποιημένα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης. Διαρκεί 100 ώρες και οι εκπαιδευόμενοι που συμμετέχουν σε αυτό, θα αμείβονται προς 6 ευρώ την ώρα. Μετά τη συμμετοχή του στο πρόγραμμα, ο νέος θα διαθέτει τις δεξιότητες και τα προσόντα για να καλύψει τη θεμελιώδη πλέον απαίτηση της αγοράς εργασίας για δυνατότητα χειρισμού ηλεκτρονικού υπολογιστή και ένα πιστοποιητικό των γνώσεων και δεξιοτήτων που απέκτησε, με βάση τα αναγνωρισμένα από την πολιτεία πρότυπα.

Ολοκληρωμένο πρόγραμμα συμβουλευτικής: Οι συμμετέχοντες νέοι έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα συμβουλευτικής που περιλαμβάνει επαγγελματικό προσανατολισμό και τεχνικές αναζήτησης εργασίας (αναπτύσσονται ένα-ένα τα βήματα που πρέπει να κάνει ένας νέος για να ζητήσει δουλειά, με αποτελεσματικό τρόπο, στην ελεύθερη αγορά εργασίας). Επίσης στον κύκλο συμβουλευτικής στην επιχειρηματικότητα, ο νέος μαθαίνει το πώς μπορεί να οργανώσει την αυτοαπασχόλησή του. Τα προγράμματα συμβουλευτικής διαρκούν συνολικά 60 ώρες και οι συμμετέχοντες νέοι αποζημιώνονται με 10 ευρώ την ώρα.

«Προώθηση απασχόλησης» και για άτομα που έχουν τελειώσει το Γυμνάσιο: Έχει εγκριθεί η ανανέωση του «Ειδικού προγράμματος απασχόλησης νέων» από το διοικητικό συμβούλιο του ΟΑΕΔ και αναμένεται εντός των επόμενων ημερών να προκηρυχθούν 3.200 νέες θέσεις. Δικαιούχοι του προγράμματος θα είναι οι νέοι απόφοιτοι τουλάχιστον Γυμνασίου ηλικίας μέχρι 30 ετών (κατ' εξαίρεση μέχρι 35 ετών οι άνεργες γυναίκες, μητέρες ανηλίκων τέκνων). Το πρόγραμμα αφορά την επιχορήγηση αμιγώς ιδιωτικών επιχειρήσεων (που απασχολούν έως 50 άτομα προσωπικό) και χρηματοδοτείται από πόρους του Λογαριασμού για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση. Οι άνεργοι που θα επωφεληθούν θα προέρχονται από τα μητρώα ανέργων των Υπηρεσιών του ΟΑΕΔ. Από τις ως άνω θέσεις ποσοστό τουλάχιστον 60% θα είναι γυναίκες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5.1) Ο ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

(α) Η οικονομική ζώνη Πατρών (245 χιλ. κατοίκων) διακρίνεται από την ύπαρξη χαμηλών ποσοστών απασχολουμένων γυναικών και υψηλών ποσοστών ανέργων ανδρών και γυναικών.

(β) Η οικονομική ζώνη της πόλεως των Ιωαννίνων και παρακείμενες περιοχές επί της Πίνδου (147 χιλ. κατοίκων), καθώς και

(γ) οι οικονομικές ζώνες των πόλεων της Κοζάνης και Πτολεμαΐδος και παρακείμενες περιοχές (128 χιλ. κατοίκων) εμφανίζουν χαμηλά ποσοστά απασχολουμένων ανδρών και γυναικών, υψηλά ποσοστά ανέργων ανδρών και υψηλά ποσοστά απεχουσών γυναικών.

(δ) Η οικονομική ζώνη της πόλεως της Ρόδου (109 χιλ. κατοίκων) εμφανίζει υψηλά ποσοστά απασχολουμένων και ανέργων, καθώς και χαμηλά ποσοστά απεχόντων ανδρών και γυναικών.

(ε) Η οικονομική ζώνη της πόλεως της Χίου και μια σειρά μικρών νησιωτικών κοινοτήτων του ανατολικού Αιγαίου (68 χιλ. κατοίκων) εμφανίζει χαρακτηριστικά όμοια με αυτά των περιοχών (β) και (γ).

(στ) Η νήσος Ζάκυνθος και ένα τμήμα της αντίπερα ακτής (93 χιλ. κατοίκων) εμφανίζει υψηλά ποσοστά απασχολουμένων ανδρών και ανέργων ανδρών και γυναικών, καθώς και χαμηλά ποσοστά απεχουσών γυναικών.

(ζ) Η οικονομική ζώνη της πόλεως της Καστοριάς και ο όμορος δήμος Ακριτών (51 χιλ. κατοίκων) εμφανίζει υψηλά ποσοστά ανέργων και χαμηλά ποσοστά απασχολουμένων και απεχόντων ανδρών και γυναικών.

(η) Η οικονομική ζώνη της πόλεως των Γρεβενών και η παρακείμενη κοινότητα Αρρένων (του νομού Καστοριάς) (20 χιλ. κατοίκων) εμφανίζει χαμηλά ποσοστά απασχολουμένων και υψηλά ποσοστά ανέργων και απεχόντων ανδρών και γυναικών.

Από την οικονομετρική ανάλυση προκύπτουν ορισμένα ακόμα (μη χωρικά) αποτελέσματα. Πιο συγκεκριμένα, διαπιστώνεται ότι:

– Οι περιοχές που (λόγω υποδομών, θέσης, και άλλων χαρακτηριστικών) παρουσιάζουν υψηλή συγκέντρωση:

(α) Ασκούντων επιστημονικά-καλλιτεχνικά επαγγέλματα στον κλάδο του εμπορίου, εμφανίζουν υψηλή απασχόληση ανδρών και γυναικών, καθώς και χαμηλή ανεργία ανδρών και αποχή ανδρών και γυναικών.

(β) Ασκούντων επιστημονικά-καλλιτεχνικά επαγγέλματα σε ετερόδικους οργανισμούς, εμφανίζουν υψηλή απασχόληση και χαμηλή αποχή γυναικών.

(γ) Χειριστών και συναρμολογητών σταθερών βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού εργαζομένων στη μεταποιητική βιομηχανία, εμφανίζουν υψηλή απασχόληση ανδρών.

Έχοντας απομονώσει τις επιδράσεις των χωρικών ιδιαιτεροτήτων και κλαδικών επιρροών, επισημαίνονται επίσης τα εξής:

(α) Η πυκνότητα του πληθυσμού επιδρά θετικά στην απασχόληση και αρνητικά στην αποχή των γυναικών από την αγορά εργασίας, υποδηλώνοντας ότι η αστυφιλία και η αστικοποίηση της υπαίθρου ενδεχομένως παρέχουν αυξημένες εργασιακές ευκαιρίες και δυνατότητες.

(β) Η αναλογικά υψηλότερη από τον μέσο όρο παρουσία ανδρών ηλικίας 20-64 ετών επιδρά θετικά στην απασχόληση των ανδρών ενώ η αναλογικά υψηλότερη παρουσία γυναικών της ίδιας ηλικίας επιδρά θετικά και στις τρεις εναλλακτικές ασχολίες γυναικών.

(γ) Η αναλογικά υψηλότερη παρουσία παιδιών ηλικίας 0-4 ετών στην οικογένεια συνδέεται αφενός με αυξημένη συμμετοχή των γυναικών στην αμειβόμενη εργασία, αφετέρου με την απομάκρυνσή τους από την αγορά εργασίας, προκαλώντας συμπίεση της ανεργίας.

(δ) Η αντίστοιχη παρουσία παιδιών ηλικίας 5-9 ετών συνδυάζεται με μείωση της απασχολήσεως και αύξηση της ανεργίας των γυναικών, καθώς και μείωση της ανεργίας των ανδρών ενώ η παρουσία παιδιών ηλικίας 10-19 ετών έχει αρνητική επίδραση στην ανεργία των γυναικών και, εν γένει, στην συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας.

(ε) Η αναλογικά υψηλότερη παρουσία ατόμων ηλικίας 65-79 ετών επιδρά αρνητικά στην απασχόληση και θετικά στην αποχή των γυναικών (εφόσον ορισμένες αφυπηρετούν και άλλες αποσύρονται από την αγορά εργασίας προκειμένου να φροντίσουν ηλικιωμένους συγγενείς) ενώ η αντίστοιχη παρουσία ατόμων ηλικίας 80 ετών και άνω διεγείρει την απασχόληση των γυναικών (ενδεχομένως εργαζομένων ως οικιακών βοηθών/φροντιστών/συνοδών των ανήμπορων).

Η δημογραφική σύνθεση μιας περιοχής επηρεάζει την οικονομική δραστηριότητα των κατοίκων της και, ως εξ τούτου, δέον να λαμβάνεται υπ' όψιν από

τους διαμορφωτές της οικονομικής πολιτικής. Έχοντας απομονώσει αυτές τις επιδράσεις, προκύπτει ότι συγκριτικά με την παρουσία ανδρών με χαμηλό επίπεδο τυπικών προσόντων (επιπέδου δημοτικού ή υποδεεστέρου):

(α) Η αναλογικά υψηλότερη παρουσία ανδρών με απολυτήριο γυμνασίου ή λυκείου σε μια περιοχή σχετίζεται με μειωμένη απασχόληση ανδρών, αλλά και μειωμένη απασχόληση και ανεργία και αυξημένη αποχή γυναικών ενώ η αντίστοιχη παρουσία ανδρών με περαιτέρω σπουδές (ΑΕΙ, ΤΕΙ και ΙΕΚ) συνδυάζει μειωμένη απασχόληση ανδρών και αυξημένη αποχή γυναικών.

(β) Η αναλογικά υψηλότερη παρουσία γυναικών όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων συνδυάζεται με αυξημένη αποχή γυναικών (η οποία εκλαμβάνεται ως αυξημένη ενασχόλησης με τα οικιακά). Ωστόσο, η αναλογικά υψηλότερη παρουσία γυναικών με απολυτήριο γυμνασίου ή λυκείου φαίνεται να οξύνει τον ανταγωνισμό στην αγορά εργασίας καθότι συνδυάζεται με αυξημένη ανεργία ανδρών και γυναικών. Από την άλλη, η υψηλότερη παρουσία γυναικών με περαιτέρω σπουδές (ΑΕΙ, ΤΕΙ και ΙΕΚ) σχετίζεται με υψηλότερα ποσοστά απασχολήσεως γυναικών. Προφανώς οι γυναίκες αυτές διαθέτουν κίνητρα και χαρακτηριστικά που προτιμώνται από τους εργοδότες.

(γ) Η αναλογικά υψηλότερη παρουσία κατόχων μεταπτυχιακών τίτλων συνδυάζεται με αυξημένη ανεργία ανδρών. Ενδέχεται οι κάτοχοι των εν λόγω τίτλων (άρρενες και θήλειες) να εξωθούν μέρος του ανδρικού πληθυσμού από θέσεις εργασίας καθιστώντας το άνεργο. Μια άλλη εξήγηση είναι ότι οι άρρενες πτυχιούχοι δεν ικανοποιούνται από τις προοπτικές ή δεν προτιμώνται από τους τοπικούς εργοδότες με αποτέλεσμα να καταλήγουν οι ίδιοι άνεργοι.

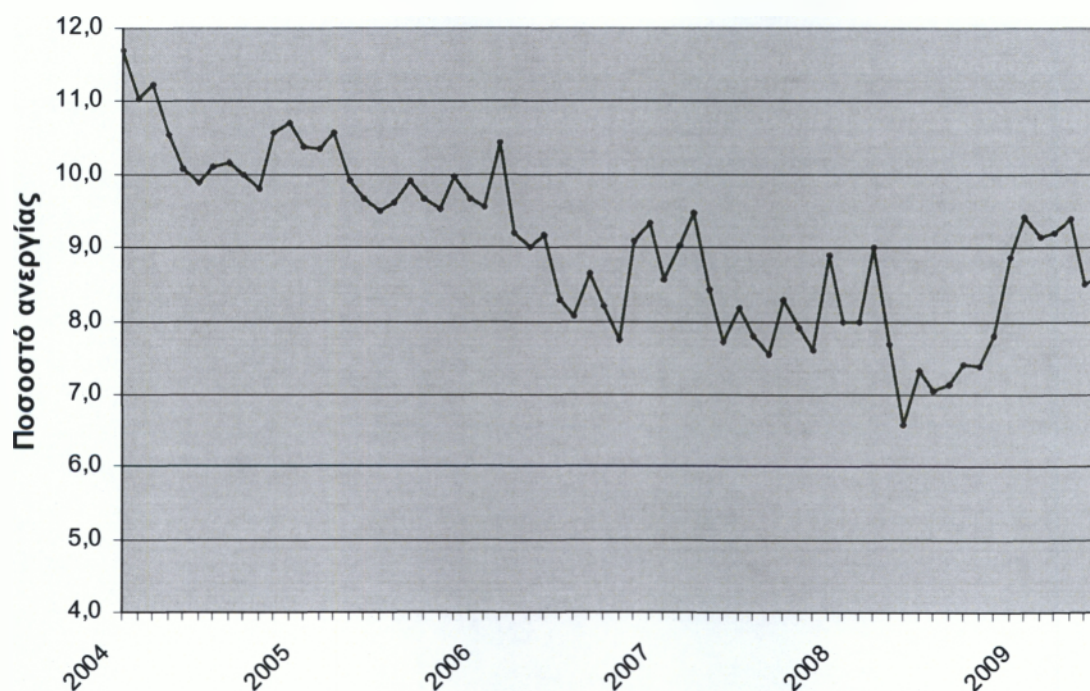
5.2) Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΕ ΠΙΝΑΚΕΣ.

Το φαινόμενο της ανεργίας σήμερα στην Ελλάδα φαίνεται δυστυχώς να είναι υψηλό όπως θα δούμε παρακάτω τα παρακάτω δεδομένα απορρέουν από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος και όπως θα δούμε είναι αρκετά ενδιαφέροντα.

Το ποσοστό ανεργίας τον Ιούνιο 2009 ανήλθε σε 8,6% έναντι 7,3% τον Ιούνιο 2008 και 8,5 το Μάιο 2009. Το σύνολο των απασχολούμενων κατά τον Ιούνιο 2009 εκτιμάται ότι ανήλθε σε 4.572.316 άτομα. Οι άνεργοι ανήλθαν σε 427.707 άτομα, ενώ ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός ανήλθε σε 4.265.619 άτομα. Τα αντίστοιχα μεγέθη κατά τον Ιούνιο των ετών 2004 έως και 2009 παρουσιάζονται στον Πίνακα 1.

Οι απασχολούμενοι αυξήθηκαν κατά 19.484 άτομα σε σχέση με τον Ιούνιο του 2008 (ποσοστό αύξησης 0,42%) και κατά 18.318 άτομα σε σχέση με το Μάιο του 2009 (ποσοστό αύξησης 0,40%). Οι άνεργοι αυξήθηκαν κατά 67.729 άτομα σε σχέση με τον Ιούνιο του 2008 (ποσοστό αύξησης 18,8%) και κατά 7.306 άτομα σε σχέση με το Μάιο του 2009 (ποσοστό αύξησης 1,7%).

Εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας, κατά μήνα: Ιανουάριος 2004 – Ιούνιος 2009

Στους Πίνακες 2, 3, και 4 παρουσιάζεται το ποσοστό της ανεργίας, αναλυτικά, κατά περιφέρεια, φύλο και ομάδες ηλικιών για το μήνα Ιούνιο των ετών 2004 έως και 2009.

Πίνακας 1. Απασχολούμενοι, άνεργοι, οικονομικά μη ενεργοί και ποσοστό ανεργίας:
Ιούνιος 2004 – 2009.

	Ιούνιος					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Απασχολούμενοι	4.313.614	4.376.373	4.475.853	4.529.233	4.552.832	4.572.316
Άνεργοι	473.167	458.686	404.006	403.365	359.978	427.707
Οικονομικά μη ενεργοί	4.274.393	4.270.968	4.275.027	4.275.649	4.314.792	4.265.619
Ποσοστό ανεργίας	9,9	9,5	8,3	8,2	7,3	8,6

πηγή Ε.Σ.Υ.Ε

Όπως φαίνεται στον ανωτέρω πίνακα κατά το β τρίμηνο του 2009 η ανεργία με βάση την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος κινήθηκε στο 8,6%

Πίνακας 2. Ποσοστό ανεργίας, κατά περιφέρεια: Ιούνιος 2004 – 2009

Περιφέρεια	Ιούνιος					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	10,1	10,5	11,6	11,4	10,0	11,6
Κεντρική Μακεδονία	12,1	11,9	8,8	9,7	8,3	8,7
Δυτική Μακεδονία	18,3	20,2	18,2	9,2	7,7	9,8
Ήπειρος	10,5	12,0	9,3	9,3	10,2	11,5
Θεσσαλία	9,8	9,4	8,1	8,4	8,0	9,5
Ιόνιοι Νήσοι	4,8	9,1	10,6	8,8	3,9	6,4
Δυτική Ελλάς	10,7	9,6	8,4	7,4	8,8	10,5
Στερεά Ελλάς	8,1	9,3	7,1	7,6	7,2	8,7
Αττική	9,9	8,4	7,8	7,8	6,8	8,3
Πελοπόννησος	8,8	8,2	7,1	7,4	6,9	7,7
Βόρειο Αιγαίο	8,5	9,0	8,3	9,1	3,8	4,5
Νότιο Αιγαίο	4,8	6,0	5,4	5,1	4,4	4,9
Κρήτη	5,5	5,9	5,0	4,6	5,3	5,9
Σύνολο Ελλάδος	9,9	9,5	8,3	8,2	7,3	8,6

Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας ανά περιφέρεια εμφανίζεται στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη και αμέσως μετά στην Ήπειρο ενώ τρίτη στην σειρά ακολουθή η Δυτική Ελλάδα ενώ οι Ιόνιοι Νήσοι στους οποίους ανήκει και η Ζάκυνθος φαίνεται να παρουσιάζει ανεργία του ύψους του 6,4%

Πίνακας 3. Ποσοστό ανεργίας κατά φύλο: Ιούνιος 2004 – 2009

Φύλο	Ιούνιος					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Άρρενες	6,0	5,7	5,5	4,9	5,0	5,8
Θήλειες	15,6	15,0	12,4	12,9	10,7	12,4
Σύνολο	9,9	9,5	8,3	8,2	7,3	8,6

Από το παρών πίνακα βλέπουμε αυξημένο ποσοστό ανεργίας στις γυναίκες έναντι των αντρών αφού οι άντρες παρουσιάζουν ανεργία του ύψους του 5,8% για το β τρίμηνο του 2009 ενώ οι γυναίκες για το ίδιο τρίμηνο παρουσιάζουν 12,4%

5.3) Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΟΣΟ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΑΝΕΡΓΙΑ.

Δεν υπάρχει μεροκάματο λέει ο εργολάβος , ο τεχνίτης , ο εργάτης , ο ξυλουργός , ο αλουμινας αλλά και τόσοι άλλοι ακόμη . Εισπράξεις μηδέν αναφέρουν οι συναφείς με την οικοδομή επιχειρήσεις και το επιβεβαιώνει η πραγματικότητα .Βέβαια σε μια εποχή κρίσης απαιτείται σε κάθε μία περιοχή ενεργοποίηση εκτός της τοπικής αυτοδιοίκησης, όλων των βαθμίδων ώστε να λάβουν μέτρα για να αντιμετωπίσουν και τοπικά την κρίση. Για την Ζάκυνθο προτείνω και απαιτείται.

1^ον . Την πραγματοποίηση των πράξεων εφαρμογών των σχεδίων πόλεων οι οποίες θα απελευθερώσουν εκατοντάδες οικοπέδα τα οποία σήμερα βρίσκονται σε ομηρία .

2^ον .Οργάνωση και στελέχωση της πολεοδομίας σε όλα τα επίπεδα για να έχει την δυνατότητα να εκδώσει τις αιτούμενες οικοδομικές άδειες που θα δώσουν δουλειά σε πολύ κόσμο , αλλά και να προωθήσει και να συντονίσει τις εργασίες οι οποίες απαιτούνται

για την πραγματοποίηση των πράξεων εφαρμογών. Η ανεργία πλήττει την Ζάκυνθο σε όλους τους τομείς αλλά και στον τουρισμό. Η Ζάκυνθος έχει μεγάλες δυνατότητες ώστε να πραγματοποιηθούν μεγάλα έργα τα οποία θα άλλαζαν τα δεδομένα και θα ήταν πόλος έλξης για τον τουρισμό. Λιμάνι, δυνατότητα ελλιμενισμού μεγάλων κρουαζιερόπλοιων και διάφορα συναφή έργα, θα δρούσαν αυξητικά στην τουριστική κίνηση η οποία θα έδινε εργασία στους ανέργους, στη νεολαία μας, στα τουριστικά καταλύματα, στις μικροβιοτεχνίες μας και θα συνέβαλαν στην άνοδο των πάσης φύσεως εσόδων. Στη Ζάκυνθο ακόμη δεν έχουν συνειδητοποιήσει την δύναμη των χιλιάδων επιβατών των κρουαζιερόπλοιων, δύναμη οικονομική, δύναμη τουριστικής προβολής και όχι μόνο. Υπάρχει σήμερα μια άσχημη συγκυρία και πρέπει να δράσουμε με αποφασιστικότητα και σχεδιασμό δράσεων που δεν είχαμε μέχρι σήμερα αλλά και δεν απαιτήσαμε.

5.4) ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ.

Στο 55% του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη έφτασε το επίδομα ανεργίας που χορηγεί ο ΟΑΕΔ, μετά και τις αποφάσεις που ελήφθησαν από τα αρμόδια υπουργία. Όπως αναφέρεται από τον οργανισμό απασχόλησης εργατικού δυναμικού και σύμφωνα με τη συλλογική σύμβαση εργασίας, από την 1η Μαΐου το ημερομίσθιο του ανειδίκευτου εργάτη πήγε στα 33,04€ και ανάλογα αυξήθηκε και το επίδομα.

Με τη νέα νομοθεσία, οι αυξήσεις τα επιδόματα των ανέργων θα ακολουθούν αυτές της συλλογικής σύμβασης εργασίας και δεν θα εξαρτώνται από τις υπουργικές αποφάσεις. Έτσι, το επίδομα για την πρώτη κύρια κατηγορία ανέργων, χωρίς προστατευόμενα μέλη, από 430,75€ που ήταν μέχρι πρότινος, θα φτάσει στα 454,25€. Πρόκειται για αύξηση που όπως επισημαίνεται από τον ΟΑΕΔ, τη δικαιούνται όλοι, ενώ το ταμείο ανεργίας αυξάνεται και κατά 10% για κάθε προστατευόμενο μέλος ενός ανέργου. Τα συγκεκριμένα επιδόματα μπορούν να φτάσουν ως και τα 600€.

Οι προϋποθέσεις για την καταβολή των επιδομάτων στους δικαιούχους παραμένουν ίδιες. Αυτό σημαίνει ότι κάποιος μπορεί να λάβει επίδομα για πρώτη φορά αν έχει 125 ένσημα στον ένα χρόνο και 80 από τον προηγούμενο. Για τους εποχικά απασχολούμενους, απαιτούνται 80 ένσημα τον πρώτο χρόνο και 100 τον δεύτερο, κατηγορία που στο νησί αφορά μεγάλο μέρος του εργατικού δυναμικού, κυρίως λόγω της εποχικής λειτουργίας της πλειοψηφίας των τουριστικών επιχειρήσεων. Εν τω μεταξύ, σύμφωνα με όσα

αναφέρονται και για την τοπική κατάσταση, παρατηρείται αύξηση της ανεργίας, τόσο στους αριθμούς των ατόμων, όσο και στους κλάδους από τους οποίους προέρχονται οι άνεργοι. Οι εγγεγραμμένοι στο τέλος του Φθινόπωρου υπολογίζονταν στους 5.500, νούμερο που αναμένεται να μειωθεί ενόψει καλοκαιριού, ωστόσο, ήταν μεγαλύτερο κατά περίπου 400 άτομα σε σχέση με το 2007. Επίσης, αύξηση των ποσοστών ανεργίας παρουσιάζει ο κλάδος της οικοδομής, λόγω της γενικότερης μείωσης της οικοδομικής δραστηριότητας στο νησί.

Υπολογίζεται επιπλέον, ότι τοπικά χορηγούνται περίπου 800 οικογενειακά βοηθήματα, αν και παραμένει άγνωστο πόσες μπορεί να είναι οι πραγματικές ανάγκες, ενώ έχουν κατατεθεί και περίπου 1.700 αιτήσεις για άλλα ζητήματα. Επίσης Παρατάθηκε μέχρι τις 15 Οκτωβρίου 2009 η προθεσμία υποβολής προτάσεων για το πρόγραμμα ενίσχυση επιχειρηματικότητας νέων. Το πρόγραμμα αποσκοπεί στην διευκόλυνση της ίδρυσης νέων επιχειρήσεων από νέους ηλικιακά επιχειρηματίες, σε όλους σχεδόν τους τομείς επιχειρηματικότητας, ενώ επιδιώκει να ενθαρρύνει κυρίως προτάσεις με τα εξής χαρακτηριστικά:

-Καινοτομία

-Υψηλή ποιότητα επιχειρηματικής ομάδας

-Είσοδο σε νέες αγορές

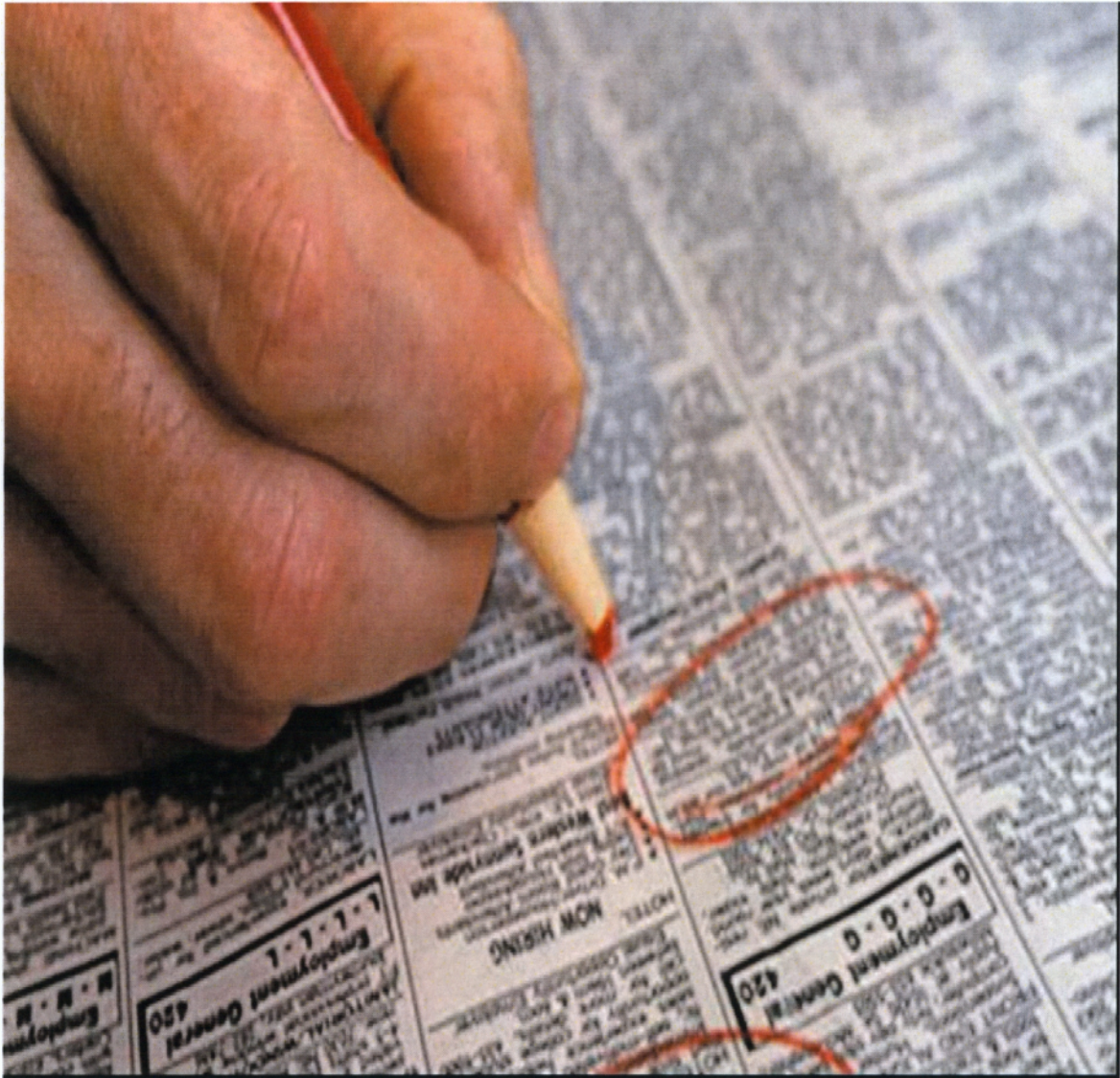
-Ανάπτυξη προϊόντων, υπηρεσιών ή και διαδικασιών υψηλής προστιθέμενης αξίας

-Δημιουργία απασχόλησης

Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται με το συνολικό ποσό των 24.000.000 ευρώ και σε αυτό μπορούν να συμμετάσχουν νέοι και νέες που έχουν γεννηθεί από το 1970 μέχρι και το 1991 και είναι άνεργοι, εργαζόμενοι, ελεύθεροι επαγγελματίες που δεν ασκούσαν επιχειρηματική δραστηριότητα από 1/1/2008 έως και την δημοσίευση του προγράμματος στις 4/3/2009.

Μέσω του προγράμματος επιδοτούνται εξοπλισμός, κτηριακές εγκαταστάσεις, προβολή/προώθηση της επιχείρησης, μεταφορικά μέσα, βοηθητικές εγκαταστάσεις, συμμετοχή σε εκθέσεις και άλλες δαπάνες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

6.1) ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ.

Παρατηρείτε μια έντονη διακύμανση της ανεργίας στα τελευταία έτη που θα αναλυθούν ακολούθως τα οποία παρουσιάζουν έντονο ενδιαφέρον. Με βάση την ελληνική έκθεση εφαρμογής του 2007 και την αξιολόγηση εκ μέρους της Επιτροπής της προόδου που σημειώθηκε στην εφαρμογή των βασικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων βάσει των ολοκληρωμένων κατευθυντήριων γραμμών για την ανάπτυξη και την απασχόληση, προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα. Η Ελλάδα έχει σημειώσει σταθερή πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων το διάστημα 2005-2007. Σημειώθηκε κάποια πρόοδος όσον αφορά την εκπλήρωση των δεσμεύσεων που συμφωνήθηκαν στο εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2006 στους τέσσερις τομείς προτεραιότητας. Από την έκθεση εφαρμογής προκύπτει ότι υπήρξε κάποια στρατηγική ανταπόκριση στις συστάσεις που εξέδωσε το Συμβούλιο. Υπήρξε κάποια αντίδραση στους τομείς που σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου απαιτούν προσοχή. Η έκθεση εφαρμογής ωστόσο δεν αναφέρεται ρητά στις συστάσεις για τις χώρες της ζώνης του ευρώ. Στα πλεονεκτήματα που παρουσιάζει η ελληνική έκθεση εφαρμογής 2007 αναφέρονται τα εξής: πρόοδος στην εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών, προώθηση της γυναικείας απασχόλησης, εφαρμογή της νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά, και βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Υπάρχουν ενθαρρυντικά σημάδια προόδου που επιτρέπουν τη χάραξη χρονοδιαγράμματος για την εφαρμογή της μεταρρύθμισης των συντάξεων που θα αποσκοπεί στη βελτίωση μακροπρόθεσμα της δημοσιονομικής βιωσιμότητας. Οι τομείς πολιτικής του ελληνικού εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων, στους οποίους οι προκλήσεις πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά προτεραιότητα είναι η μακρόχρονη δημοσιονομική βιωσιμότητα, η εφαρμογή του μεταρρυθμιστικού προγράμματος της δημόσιας διοίκησης, η σταθεροποίηση πολιτικών για την αγορά εργασίας, η ανεργία των νέων, η αδήλωτη εργασία και η επιτάχυνση των μεταρρυθμίσεων στον τομέα της εκπαίδευσης και της δια βίου μάθησης. Στο πλαίσιο αυτό συνιστάται ότι η Ελλάδα πρέπει να συνεχίσει τη δημοσιονομική εξυγίανση και τη μείωση του χρέους, και να προβεί ταχέως στην υλοποίηση της μεταρρύθμισης στον συνταξιοδοτικό τομέα, με στόχο τη βελτίωση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας μακροπρόθεσμα, να υλοποιήσει τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, αναπτύσσοντας αποτελεσματική ικανότητα θέσπισης κανόνων, ελέγχου και επιβολής, εκσυγχρονίζοντας την πολιτική της στον τομέα των ανθρώπινων πόρων και με

αποτελεσματική χρήση των διαρθρωτικών ταμείων, στο πλαίσιο ολοκληρωμένης προσέγγισης ευελιξίας με ασφάλεια (flexicurity), να εκσυγχρονίσει την προστασία της απασχόλησης, να μειώσει τις φορολογικές επιβαρύνσεις στην εργασία, να ενδυναμώσει τις πολιτικές για την αγορά εργασίας και να μετατρέψει την αδήλωτη εργασία σε επίσημη απασχόληση, να επιταχύνει την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων στην εκπαίδευση και στη δια βίου μάθηση, προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα και η ανταπόκριση στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, να αυξηθεί η συμμετοχή και να υπάρξει ομαλή μετάβαση προς την απασχόληση, ιδίως για τους νέους. Θα είναι σημαντικό για την Ελλάδα κατά την περίοδο του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων, να επικεντρωθεί στις ακόλουθες προτεραιότητες: στη συγκράτηση των πληθωριστικών πιέσεων και του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών, στη χάραξη στρατηγικής έρευνας και καινοτομίας και την αύξηση των επενδύσεων στην Εργασία & Απασχόληση, στη βελτίωση της μεταφοράς της νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά, στην επιτάχυνση της προόδου για την εκπλήρωση των στόχων πολιτικής για τις Μικρό Μεσαίες Επιχειρήσεις που τέθηκαν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2006, στην ενίσχυση του ανταγωνισμού στον τομέα των επαγγελματικών υπηρεσιών, στην προστασία του περιβάλλοντος με την αποτελεσματική διαχείριση των στερεών και υγρών αποβλήτων και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, στη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και στη θέσπιση μιας συνεκτικής και ενεργού στρατηγικής για την παράταση του επαγγελματικού βίου.

6.1.1) ΕΤΟΣ 2007.

Το 2007, σύμφωνα με τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (Β' τριμήνου), το ποσοστό ανεργίας διαμορφώθηκε στο 8,1% του εργατικού δυναμικού της χώρας ενώ οι άνεργοι ανέρχονται στις 398.000 άτομα. Το ποσοστό ανεργίας σταδιακά μειώνεται μετά το 2004 διατηρούμενο σε μονοψήφιο ποσοστό, εξ αιτίας της μείωσης του αριθμού των νέων 15-29 ετών, των μακροχρόνια και των νεοεισερχόμενων ανέργων. Το εργατικό δυναμικό το οποίο πλησιάζει τα 4.918 χιλιάδες άτομα αντιστοιχεί στο 68,2% του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας (15-64 ετών) ενώ η απασχόληση η οποία πλησιάζει τα 4.520 χιλιάδες άτομα αντιστοιχεί στο 62,7% του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας. Υψηλή όμως παραμένει η αναλογία (33,0%) του οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού 15-64 ετών στον αντίστοιχο πληθυσμό. Δηλαδή, περίπου το 1/3 του παραγωγικού πληθυσμού δεν είναι ενταγμένο στην αγορά εργασίας, δύο από τους τρεις μη ενεργούς είναι γυναίκες ενώ οι κύριες ηλικιακές ομάδες όπου εντοπίζεται ο μεγαλύτερος μη ενεργός πληθυσμός είναι

αυτές των 15-19 ετών και των 55-64 ετών.

Σε σχέση με το προηγούμενο έτος οι ρυθμοί μεταβολής είναι οι εξής: το εργατικό δυναμικό αυξήθηκε 0,8%, η απασχόληση αυξήθηκε 1,5% ενώ οι άνεργοι μειώθηκαν κατά 6,9%. Η αύξηση του εργατικού δυναμικού της χώρας, σε σχέση με το 2006, οφείλεται σε αύξηση των απασχολούμενων καθώς η μεταβολή αυτών είναι περίπου διπλάσια της μεταβολής του εργατικού δυναμικού (67.000 άτομα έναντι 37.600 αντίστοιχα), ενώ οι άνεργοι μειώθηκαν κατά 29.400 άτομα (πίνακας 1). Σε σχέση με τα προηγούμενα έτη η αύξηση των απασχολούμενων ήταν υπερδιπλάσια της μεταβολής του εργατικού δυναμικού, ενώ ως αποτέλεσμα έχουμε η συνολική αύξηση της απασχόλησης την περίοδο 2004-2007 να είναι διπλάσια αυτής του εργατικού δυναμικού.

Πίνακας 1: Κατάσταση απασχόλησης πληθυσμού 2004 - 2007.

	2004	2005	2006	2007	2006-07	%	2005-06	2004-05
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ >15 ετών	9.056.875	9.102.648	9.150.129	9.206.709	56.580	0,6	47.481	45.773
ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	4.823.174	4.848.793	4.880.230	4.917.862	37.632	0,8	31.437	25.619
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	4.330.497	4.381.936	4.452.815	4.519.855	67.040	1,5	70.879	51.439
ΑΝΕΡΓΟΙ	492.677	466.857	427.415	398.007	-29.408	-6,9	-39.442	-25.820
ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	4.233.701	4.253.855	4.269.899	4.288.847	18.948	0,4	16.044	20.154

Πηγή: ΕΣΥΕ, 2004-2007 Β' τρίμηνο

Σήμερα, το 64,1% των απασχολούμενων είναι μισθωτοί, πάνω από το 1/5 είναι αυτοαπασχολούμενοι (21,3%), το 8,2% είναι εργοδότες και το υπόλοιπο 6,4% εργάζονται ως συμβοηθόντα και μη αμειβόμενα μέλη.

Σε σχέση με το προηγούμενο έτος, 2006, αυξάνονται οι κατηγορίες των μισθωτών και των εργοδοτών ενώ δεν μεταβάλλονται οι κατηγορίες των αυτοαπασχολουμένων και των συμβοηθόντων και μη αμειβόμενων μελών. Σημαντικό μερίδιο στην αύξηση της απασχόλησης συνεχίζει να έχει η μισθωτή εργασία, καθώς το μερίδιο που της αναλογεί πλησιάζει το 93,0% της μεταβολής 2006-2007, από 70,0% περίπου, όπου ήταν το μερίδιό της στην μεταβολή 2005-2006 και 75,0% το μερίδιό της στην μεταβολή 2004-2005, ενώ αντιστοιχεί στο 80,0% της μεταβολής των απασχολούμενων από το 2004 (πίνακας 2).

Πίνακας 2: Απασχολούμενοι κατά θέση στην επιχείρηση 2004 - 2007.

	2004	2005	2006	2007	2006-2007	2005-2006	2004-2005
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	4.330.500	4.381.900	4.452.800	4.519.900	67.100	70.900	51.400
Εργοδότες	346.800	352.200	364.600	369.700	5.100	12.400	5.400
Αυτοαπασχολούμενοι	962.500	967.500	962.800	963.400	600	-4.700	5.000
Μισθωτοί	2.746.200	2.784.800	2.834.100	2.896.400	62.300	49.300	38.600
Συμβοηθόντα μέλη	274.900	277.500	291.200	290.400	-800	13.700	2.600
Συμμετοχή Μισθωτών	63,4%	63,6%	63,6%	64,1%	92,8%	69,5%	75,1%

Πηγή: ΕΣΥΕ, 2004-2007 Β' τρίμηνο

Η απασχόληση σε σχέση με το προηγούμενο έτος αυξήθηκε σε 9 κλάδους και μειώθηκε στους υπόλοιπους 8 κλάδους της οικονομίας (πίνακας 3). Στους κλάδους στους οποίους αυξήθηκε η απασχόληση (η αριθμητική μεταβολή ανέρχεται περί τα 112.700 άτομα), 3 στους 10 απασχολούμενους προέρχονται μόνο από την μεταβολή στον κλάδο των Κατασκευών, ενώ σημαντικό μερίδιο έχουν και όλοι οι υπόλοιποι κλάδοι με εξαίρεση την Αλιεία και τους Ετερόδικους οργανισμούς, ενώ στους κλάδους στους οποίους μειώθηκε η απασχόληση (κατά 45.600 άτομα περίπου), οι 2 από τους 3 απασχολούμενους προέρχονται από την μείωση στους κλάδους της Γεωργίας και των Μεταφορών – Επικοινωνιών (διάγραμμα 1). Ο κλάδος της Γεωργίας είναι ο μόνος από τους κλάδους ο οποίος μειώνεται διαχρονικά, ενώ σε σχέση με το προηγούμενο έτος οι κλάδοι οι οποίοι μειώθηκαν την περίοδο 2006-07 είχαν αυξηθεί την περίοδο 2005-2006. Σταθερά, από το 2004, αυξάνονται οι κλάδοι του Εμπορίου και της Υγείας, καθώς επίσης και ο κλάδος της Δημόσιας Διοίκησης και Άμυνας, ιδιαίτερα τα δύο τελευταία χρόνια και κυρίως την περίοδο 2005-2006.

Διάγραμμα 1

Πηγή: ΕΣΥΕ, 2006-2007 Β' τρίμηνο

Πίνακας 3: Απασχολούμενοι κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας

	2004	2005	2006	2007	2006-2007
ΣΥΝΟΛΟ	4.330.497	4.381.936	4.452.815	4.519.855	67.040
Γεωργία, Κτηνοτροφία, Θήρα, Δασοκομία	533.493	530.406	523.014	507.283	-15.730
Αλιεία	12.067	14.180	13.065	15.082	2.017
Ορυχεία και Λατομεία	14.653	17.747	18.240	18.148	-92
Μεταποιητικές Βιομηχανίες	569.672	560.322	563.218	558.855	-4.362
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος κλπ	39.057	37.689	40.852	40.024	-828
Κατασκευές	350.111	367.273	367.273	367.273	367.273
Χονδρικό & Λιανικό Εμπόριο κλπ	748.497	782.136	789.289	800.623	11.334
Ξενοδοχεία και Εστιατόρια	279.627	304.111	300.905	317.897	16.992
Μεταφορές αποθήκευση και επικοινωνίες	272.375	267.735	281.665	267.629	-14.035
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	112.386	113.050	115.787	112.690	-3.097
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας κλπ	282.991	289.222	284.085	294.793	10.708
Δημόσια Διοίκηση & άμυνα κλπ	356.049	343.641	380.883	390.871	9.988
Εκπαίδευση	318.208	312.365	331.069	328.435	-2.634
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	219.012	220.205	227.786	240.854	13.067
Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	155.122	153.609	150.427	162.374	11.946
Ιδιωτικά νοικοκυριά	65.806	67.632	73.392	68.546	-4.846
Ετερόδοκοι οργανισμοί και όργανα	1.369	614	612	1.390	777

Πηγή: ΕΣΥΕ, 2004-2007 Β' τρίμηνο

Συνολικά, από το 2004 αύξηση παρουσίασαν οι 12 από τους 17 κλάδους της ελληνικής οικονομίας, δύο παραμένουν σχεδόν αμετάβλητοι, (Ετερόδοκοι Οργανισμοί και Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί), και 3 παρουσιάζουν μείωση. Από τους κλάδους οι οποίοι αυξήθηκαν (περίπου 231.000 απασχολούμενοι), το 42,0% της αύξησης μοιράζονται οι κλάδοι του Εμπορίου και των Κατασκευών, το 32,0% μοιράζονται οι κλάδοι των Ξενοδοχείων & Εστιατορίων και της Δημόσιας Διοίκησης και Άμυνας, ένα 10,0% αντιστοιχεί στον κλάδο της Υγείας και το υπόλοιπο μοιράζονται οι υπόλοιποι 7 κλάδοι. Από τους κλάδους οι οποίοι μειώθηκαν (περίπου 41.700 απασχολούμενοι), το 63,0% της μείωσης αντιστοιχεί στον κλάδο της Γεωργίας, Κτηνοτροφίας κλπ, το 26,0% στις Μεταποιητικές βιομηχανίες και το υπόλοιπο 11,0% στις Μεταφορές αποθήκευση κλπ.

Το ποσοστό της μερικής απασχόλησης το 2007 διαμορφώθηκε στο 5,8% των απασχολούμενων αντιστοιχώντας περί τα 262.200 άτομα. Η αύξηση του αριθμού των μερικώς απασχολούμενων σε σχέση με το προηγούμενο έτος δεν ξεπερνά τους 1.000, με αποτέλεσμα η αύξηση των απασχολούμενων να οφείλεται σε αύξηση των πλήρως απασχολούμενων (πίνακας 3). Σε σχέση δε με την συμβολή της αύξησης των μερικών απασχολούμενων στην συνολική αύξηση της απασχόλησης των προηγούμενων ετών, το μερίδιο των μερικώς απασχολούμενων ήταν πολύ σημαντικό την περίοδο 2005-2006 (7 στους 10) & μικρότερο την περίοδο 2004-2005 (1 στους 5). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η συμβολή της αύξησης των μερικών απασχολούμενων στην συνολική αύξηση των απασχολούμενων από το 2004 να πλησιάζει το 33,0% της μεταβολής (1 στους 3).

Πίνακας 3: Πλήρη και Μερική απασχόληση 2004 - 2007.

	2004	2005	2006	2007	2006-07	2005-06	2004-05
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	4.330.497	4.381.936	4.452.815	4.519.853	67.037	70.880	51.439
ΠΛΗΡΗΣ	4.129.937	4.170.952	4.191.643	4.257.702	66.059	20.691	41.015
ΜΕΡΙΚΗ	200.560	210.984	261.173	262.151	978	50.189	10.424
% ΜΕΡΙΚΗΣ	4,6	4,8	5,9	5,8	1,5%	70,80%	20,30%

Πηγή: ΕΣΥΕ, 2004-2007 Β' τρίμηνο

Το ποσοστό της προσωρινής απασχόλησης το 2007 διαμορφώθηκε στο 11,1% των μισθωτών απασχολούμενων αντιστοιχώντας περί τα 322.300 άτομα, ποσοστό ανάλογο με το αντίστοιχο του προηγούμενου έτους. Η αύξηση του αριθμού των προσωρινώς απασχολούμενων σε σχέση με το προηγούμενο έτος πλησιάζει τα 14.700, με αποτέλεσμα η αύξηση των μισθωτών να οφείλεται κατά το 1/4 περίπου στην αύξηση των προσωρινά απασχολούμενων (πίνακας 4). Επειδή δε το ποσοστό της προσωρινής απασχόλησης κατά τα προηγούμενα ήταν μεγαλύτερο έναντι των τελευταίων ετών, η συνολική αύξηση των μισθωτών από το 2004 οφείλεται σε αύξηση μόνο των μισθωτών με μόνιμη εργασία καθώς μειώθηκε ο αριθμός των προσωρινά απασχολούμενων.

Πίνακας 4: Μόνιμη και Προσωρινή απασχόληση 2004 - 2007.

	2004	2005	2006	2007	2006-07	2005-06	2004-05
ΜΙΣΘΩΤΗ							
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	2.746.202	2.784.761	2.834.145	2.896.361	62.216	49.384	38.559
ΜΟΝΙΜΗ	2.404.950	2.449.167	2.526.548	2.574.055	47.507	77.381	44.217
ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ	341.252	335.594	307.597	322.306	14.709	-27.997	-5.658
% ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ	12,4	12,1	10,9	11,1	23,6%		

Πηγή: ΕΣΥΕ, 2004-2007 Β' τρίμηνο

Οι νεοεισερχόμενοι άνεργοι ανέρχονται περί τα 140.100 άτομα και αναλογούν στο 35,2% του συνόλου των ανέργων, οι μακροχρόνια άνεργοι παραμένουν πάνω από το ήμισυ των ανέργων (208.150 άτομα & 52,3%), ενώ η αναλογία των ανέργων που έχουν εργαστεί κατά το παρελθόν ανέρχεται στο 64,8% των ανέργων (257.900 άτομα). Οι άνεργοι μέχρι 29 ετών αναλογούν στο 44,2% των ανέργων (175.900 νέοι και νέες), ενώ το ποσοστό ανεργίας των νέων (17,0%) διαμορφώνεται όπως και αυτό των ανέργων συνολικά, στο χαμηλότερο μέχρι σήμερα επίπεδο από το 1993, όπως και κατά το προηγούμενο έτος.

Η μείωση που επήλθε στους άνεργους σε σχέση με το προηγούμενο έτος, παρατηρείται και σε όλες τις παραπάνω κατηγορίες των ανέργων. Ειδικότερα: Η μεταβολή που επήλθε στους νεοεισερχόμενους άνεργους υπερβαίνει το ήμισυ (57,0%) της συνολικής μείωσης των ανέργων. Η μεταβολή των ανέργων που έχουν εργαστεί στο παρελθόν αναλογεί στο 43,0% της συνολικής μείωσης των ανέργων. Η αριθμητική μείωση δε των μακροχρόνια ανέργων υπερβαίνει την συνολική μείωση των ανέργων, ενώ στο ήμισυ της μεταβολής αντιστοιχεί και η αριθμητική μείωση των ανέργων μέχρι 29 ετών (51,0%) (πίνακας 5).

Η μείωση τόσο του συνόλου των ανέργων όσο και των επί μέρους κατηγοριών τους μετά το 2004 είναι εμφανής, με αποτέλεσμα στη συνολική μείωση του αριθμού των ανέργων από το 2004 μέχρι σήμερα (κατά τα 2/3 περίπου της μεταβολής) να συμμετέχουν οι μειώσεις τόσο των Νεοεισερχόμενων όσο και των Μακροχρόνια ανέργων. Περίπου στο 60,0% συμμετέχει η μείωση του αριθμού των νέων ανέργων 15-29 ετών, ενώ η χαμηλή συμμετοχή των ανέργων που έχουν εργαστεί στο παρελθόν (25,0% περίπου), οφείλεται στην αυξητική τάση της συμμετοχής της εν λόγω κατηγορίας στο σύνολο των ανέργων (57,0% το 2004 έναντι 64,8% το 2007).

Πίνακας 5: Άνεργοι και κατηγορίες αυτών 2004 - 2007.

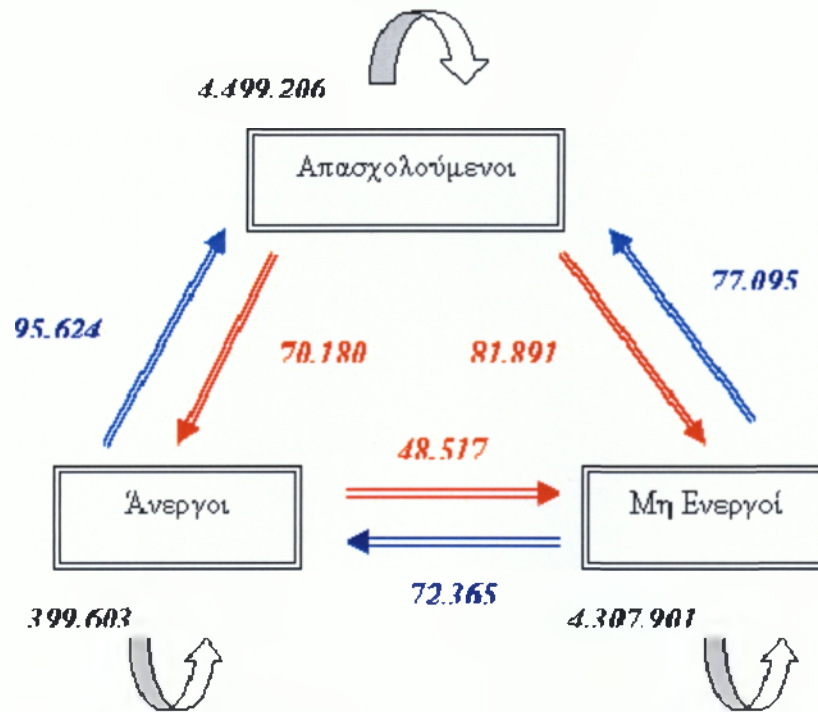
έτος	ΣΥΝΟΛΟ	ΝΕΟΕΙΣΕΡ-	>12 ΜΗΝΩΝ	ΠΑΛΑΙΟΙ	15-29
	ΑΝΕΡΓΩΝ	ΧΟΜΕΝΟΙ			
2004	492.677	212.580	278.150	280.438	231.619
2005	466.857	178.572	261.563	288.285	204.371
2006	427.415	156.812	245.860	270.598	190.824
2007	398.000	140.100	208.150	257.900	175.900
Μεταβολές					
2006-07	-29.415	-16.712	-37.710	-12.698	-14.924
2006-05	-39.442	-21.760	-15.703	-17.687	-13.547
2005-04	-25.820	-34.008	-16.587	7.847	-27.248
2004-2007	-94.677	-72.480	-70.000	-22.538	-55.719
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ 2004 - 2007		76,6%	73,9%	23,8%	58,9%

Πηγή: ΕΣΥΕ, 2004-2007 Β' τρίμηνο

Μέσα από την εξέταση των ροών απασχόλησης, ανεργίας και αεργίας, αποτυπώνεται η διαδικασία μέσα από την οποία διαμορφώνεται η εικόνα της κατάστασης του πληθυσμού όπως τελικά την επεξεργαζόμαστε, δηλαδή τα μεγέθη της απασχόλησης, της ανεργίας και του μη ενεργού πληθυσμού. Όπως διαπιστώνουμε από το σχήμα 1, από τους απασχολούμενους του προηγούμενου έτους (4.499.206 άτομα), εξήλθαν περί τους 152.100 εργαζόμενους [το 54,0% προς την κατεύθυνση των μη ενεργών (81.890)]. Ταυτόχρονα, εισήλθαν ως εργαζόμενοι περί τα 172.720 άτομα από τους οποίους το 55,4% προέρχεται από την κατηγορία των ανέργων (95.624). Έτσι το τελικό μέγεθος της απασχόλησης διαμορφώθηκε σε 4.519.854 άνδρες και γυναίκες.

Σχήμα 1

Ροές από και προς την Απασχόληση, 2007

Πηγή: ΕΣΥΕ, 2007 Β' τρίμηνο.

Από την κατηγορία των ανέργων όπου κατά τον προηγούμενο χρόνο υπήρχαν 399.600 άτομα, διαπιστώνουμε εκροές, οι οποίες υπερβαίνουν το 1/3 των ανέργων (περί τα 144.140 άτομα). Τα 2/3 εξ αυτών (66,3,0%) δηλαδή 95.624 άτομα βρήκαν εργασία. Προς την κατεύθυνση της αναζήτησης εργασίας, (δηλαδή προς την ανεργία), εισέρχονται περί τα 142.545 άτομα, (τα οποία αντιστοιχούν πάνω από το 1/3 του τελικού μεγέθους των ανέργων 35,8%). Από αυτούς τα 72.365 άτομα, ήτοι το 50,8% προέρχεται από την κατηγορία των μη ενεργών, διαμορφώνοντας τον τελικό αριθμό των ανέργων στα 398.007 άτομα. Τέλος στην κατηγορία των μη ενεργών από τα 149.460 άτομα τα οποία εξήλθαν προς την αγορά εργασίας, το 51,6% αυτών βρήκε εργασία (77.095 άτομα), ενώ το υπόλοιπο αναζητά εργασία (72.365 άτομα). Από τα 130.408 άτομα τα οποία εισήλθαν στον μη ενεργό πληθυσμό το 62,8% αυτών προέρχεται από πρώην απασχολούμενους (81.890 άτομα).

Εξετάζοντας τις ροές απασχόλησης τα τελευταία τέσσερα χρόνια διαπιστώνουμε τα παρακάτω:

□ Η αύξηση της απασχόλησης οφείλεται στην συνεχή αύξηση του αριθμού των εργαζομένων, οι οποίοι εργαζόντουσαν από τον προηγούμενο χρόνο και συνεχίζουν να εργάζονται, καθώς μειώνεται το μερίδιο των εισροών προς την απασχόληση από άτομα τα οποία τον προηγούμενο χρόνο, είτε ήταν άνεργοι, είτε δεν αναζητούσαν εργασία (μη ενεργοί). Κατά το τελευταίο δε έτος η συμμετοχή των εισροών στην διαμόρφωση του όγκου της απασχόλησης μειώθηκε στο 3,8% έναντι 4,9% το 2004. Αποτέλεσμα της εν λόγω μείωσης έχουμε ο αριθμός, τόσο των ανέργων (κυρίως), όσο και των μη ενεργών που βρίσκουν εργασία να μειώνεται.

□ □ Η σημαντική μείωση του αριθμού των ανέργων και κατ' ακολουθία του ποσοστού ανεργίας, προέρχεται κυρίως από την μείωση των ανέργων που συνεχίζουν να αναζητούν εργασία, δηλαδή παραμένουν άνεργοι από τον προηγούμενο χρόνο, καθώς στην εν λόγω κατηγορία αντιστοιχεί λίγο πάνω από το ήμισυ (51,0%) της μεταβολής 2004-2007 των ανέργων. Επιπρόσθετα, σε σημαντικό βαθμό βοήθησε και η μείωση όσων εξέρχονται από την κατάσταση της απασχόλησης προς την κατεύθυνση της ανεργίας (30,0% περίπου), ενώ το υπόλοιπο 19,0% της μείωσης των ανέργων οφείλεται στη μείωση της εισόδου στην κατάσταση της ανεργίας από τον μη ενεργό πληθυσμό.

Τέλος, στην διαμόρφωση του μη ενεργού πληθυσμού σημαντικό ρόλο εκτός από την αύξηση όσων δεν αναζητούν εργασία και παραμένουν στον μη ενεργό πληθυσμό έχουν η μείωση των εισροών από όσους ήταν εργαζόμενοι τον προηγούμενο χρόνο και η μείωση των εκροών (από τον μη ενεργό πληθυσμό) προς τις κατηγορίες (κυρίως) των αναζητούντων εργασία και των απασχολούμενων. Αυξάνεται δε μερικώς ο αριθμός των ανέργων, οι οποίοι αποθαρρυνόμενοι μη βρίσκοντας εργασία, εντάσσονται πλέον στην κατηγορία των μη ενεργών.

Βασικοί δείκτες απασχόλησης στην χώρα

Ανδρες και Γυναίκες	2004	2005	2006	2007
Πληθυσμός Εργάσιμης Ηλικίας (15-64 ετών)	7 126 879	7 132 834	7 152 060	7 207 590
Ετήσια μεταβολή στον Πληθυσμός Εργάσιμης Ηλικίας (%)	0,1	0,1	0,3	0,8
Εργατικό δυναμικό	4 823 515	4 848 793	4 880 227	4 917 862
Ετήσια μεταβολή στο Εργατικό δυναμικό (%)	2,0	0,5	0,6	0,7
Ποσοστό συμμετοχής (% πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας)	67,7	68,0	68,2	68,2
Σύνολο απασχολουμένων	4 330 497	4 381 936	4 452 817	4 519 855
Ετήσια μεταβολή στην απασχόληση (%)	1,0	1,2	1,6	1,5
Ποσοστό απασχόλησης (% πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας)	60,8	61,4	62,3	62,7
Μισθωτοί	2 746 202	2 784 761	2 834 142	2 896 400
Μισθωτοί Ετήσια μεταβολή (%)	5,0	1,4	1,8	2,2
Μισθωτοί (% συνόλου των απασχολουμένων)	63,4	63,6	63,6	64,1
Αυτοαπασχολούμενοι	962 540	967 495	962 780	963 400
Αυτοαπασχολούμενοι Ετήσια μεταβολή (%)	-5,5	0,5	-0,5	0,1
Αυτοαπασχολούμενοι (% συνόλου των απασχολουμένων)	22,2	22,1	21,6	21,3
Απασχολούμενοι στην Γεωργία	533 493	530 406	523 014	507 283
Γεωργία ετήσια μεταβολή στην απασχόληση (%)	-17,0	-0,5	-1,4	-3,0
Απασχολούμενοι στην γεωργία (%)	12,3	12,1	11,7	11,2
Απασχολούμενοι στην Βιομηχανία	569 672	560 322	563 218	558 855
Βιομηχανία Ετήσια μεταβολή (%)	0,8	-1,6	0,5	-0,8
Απασχολούμενοι στην βιομηχανία (%)	13,2	12,8	12,6	12,4
Απασχολούμενοι στις υπηρεσίες	2 811 443	2 854 319	2 935 900	2 986 100

Υπηρεσίες ετήσια μεταβολή (%)	5,5	1,5	2,9	1,7
Απασχολούμενοι στις υπηρεσίες (%)	64,9	65,1	65,9	66,1
Σύνολο ανέργων	493 018	466 857	427 410	398 007
Ετήσια μεταβολή συνόλου ανέργων (%)	11,6	-5,3	-8,4	-6,9
Ποσοστό ανεργίας (%)	10,2	9,6	8,8	8,1
Ανεργοί νέοι 15-29 ετών	231 619	204 371	190 824	175 890
Ετήσια μεταβολή ανέργων νέων 15-29 (%)	4,0	-11,8	-6,6	-7,8
Ποσοστό ανεργίας νέων 15-29 ετών (%)	20,2	18,8	17,8	17,0
Ανεργοί Νέοι (Νεοεισερχόμενοι)	212 580	178 572	156 812	140 100
Ετήσια μεταβολή στους νεοεισερχόμενους ανέργους (%)	15,5	-16,0	-12,2	-10,7
Ανεργοί Νέοι (% του συνόλου των ανέργων)	43,1	38,2	36,7	35,2
Μακροχρόνιοι άνεργοι	278 151	261 563	245 860	208 150
Ετήσια μεταβολή των μακροχρόνια ανέργων (%)	7,9	-6,0	-6,0	-15,3
Μακροχρόνια ανεργία (% του συνόλου των ανέργων)	56,4	56,0	57,5	52,3
Ανεργοί που έχουν εργαστεί στο παρελθόν	280 438	288 285	270 598	257 900
Ετήσια μεταβολή των ανέργων που έχουν εργαστεί (%)	8,8	2,8	-6,1	-4,7
Ανεργοί που έχουν εργαστεί στο παρελθόν	56,9	61,8	63,3	64,8
(% του συνόλου των ανέργων)				

Πηγή: ΕΣΥΕ, 2004 - 2007 Β' τρίμηνο

Μονοψήφιο ποσοστό ανεργίας παρατηρούμε μετά το 1998 και κατά τα έτη 2002 και 2003, ενώ με εξαίρεση το 2004 μπορούμε να πούμε ότι το ποσοστό ανεργίας από το 2000 μειώνεται σταδιακά μέχρι σήμερα. Κατά τα τελευταία πέντε έτη η αναλογία τόσο του εργατικού δυναμικού όσο και της απασχόλησης στον πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας (15-64 ετών), ξεπερνά τα 2/3 και το 60,0% αντίστοιχα του εν λόγω πληθυσμού. Εξαιρέση αποτελούν οι μακροχρόνια άνεργοι μόνο την περίοδο 2004-2005 όπου αυξάνεται ο

αριθμός τους. Το εν λόγω μέγεθος διαφέρει από τον αριθμό των απασχολούμενων του προηγούμενου έτους πάνω στον οποίο βασίζεται η ετήσια μεταβολή της απασχόλησης, καθώς στο διάστημα το οποίο μεσολαβεί μεταξύ των χρονικών περιόδων των ερευνών έχουν συντελεστεί μεταβολές με αποτέλεσμα το μέγεθος της απασχόλησης να εμφανίζεται διαφοροποιημένο. Η ίδια διαφοροποίηση κατά συνέπεια παρατηρείται και στα μεγέθη των ανέργων και των μη ενεργών.

6.1.2) ΤΟ ΕΤΟΣ 2008

Στο 7,9% διαμορφώθηκε κατά το δ' τρίμηνο του 2008 το ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας. Πρόκειται για το μικρότερο ποσοστό ανεργίας για το τέταρτο τρίμηνο του έτους από το 1998, έτος από το οποίο η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού άρχισε να διεξάγεται σε τριμηνιαία βάση. Το δ' τρίμηνο του 2007 το ποσοστό ανεργίας ανερχόταν στο 8,1%.

Το ποσοστό του εργατικού δυναμικού στο σύνολο του πληθυσμού ηλικίας 15 ετών και άνω είναι 53,5% για το δ' τρίμηνο του 2008.

Σύμφωνα με την έρευνα, το ποσοστό ανεργίας των γυναικών (11,7%) εξακολουθεί να είναι υπερδιπλάσιο από εκείνο των ανδρών (5,3%).

Από την κατά ομάδες ηλικιών διάρθρωση της ανεργίας προκύπτει ότι το υψηλότερο ποσοστό παρατηρείται στους νέους ηλικίας 15-29 ετών, ήτοι 16,5%. Για νέες γυναίκες το αντίστοιχο ποσοστό φθάνει στο 21,1%

Ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης, το ποσοστό ανεργίας βρίσκεται πάνω από το συνολικό ποσοστό στους απόφοιτους ανώτερης τεχνολογικής επαγγελματικής εκπαίδευσης (10,0%), καθώς και σε όσους έχουν τελειώσει το τριτάξιο γυμνάσιο (9,0%) και σε όσους δεν πήγαν καθόλου σχολείο (9,9%). Τα χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας παρατηρούνται στα άτομα που έχουν διδακτορικό ή μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών (5,0%) καθώς και στα άτομα χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου (6,2% για τους απόφοιτους δημοτικού σχολείου, και 5,1% για τα άτομα που έχουν τελειώσει μερικές τάξεις δημοτικού).

Από το σύνολο των ανέργων (392.668), το 86,7% αναζητά εργασία με πλήρη απασχόληση. Αναλυτικά, το 40,5% των ανέργων αναζητά αποκλειστικά πλήρη απασχόληση, ενώ το 46,2% αναζητά πλήρη απασχόληση αλλά στην ανάγκη είναι διατεθειμένο να εργαστεί και με μερική.

Ένα σημαντικό ποσοστό ανέργων (11,8%) απέρριψε κάποια πρόταση ανάληψης εργασίας για διάφορους λόγους, κυρίως επειδή:

α) δεν ήταν ικανοποιητικές οι αποδοχές (27,4%),

β) δεν εξυπηρετούσε ο τόπος εργασίας (23,2%),

γ) δεν εξυπηρετούσε το ωράριο (12,9%).

Το ποσοστό των «νέων ανέργων», δηλαδή όσων εισέρχονται για πρώτη φορά στην αγορά εργασίας αναζητώντας απασχόληση, ανέρχεται στο 34,0% του συνόλου. Επισημαίνεται ότι οι μακροχρόνια άνεργοι (αυτοί που αναζητούν πάνω από 12 μήνες εργασία, ανεξάρτητα αν είναι «νέοι» ή «παλαιοί» άνεργοι), αποτελούν το 47,0% του συνόλου των ανέργων.

Το ποσοστό ανεργίας των ατόμων με ξένη υπηκοότητα, είναι μικρότερο από το μέσο εθνικό (7,5% έναντι 7,9%). Επίσης, το ποσοστό των οικονομικά ενεργών ξένων υπηκόων είναι σημαντικά υψηλότερο από το αντίστοιχο μέσο εθνικό (72,4% έναντι 53,5%).

Σε επίπεδο Περιφέρειας το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στη Δυτική Μακεδονία με 12,6%, την Ήπειρο με 10,5% και τη Δυτική Ελλάδα με 9,8%. Στον αντίποδα, το μικρότερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στο Βόρειο Αιγαίο με 4,6% και την Αττική με 6,8%

Εξάλλου, ο αριθμός των απασχολουμένων, το δ' τρίμηνο του 2008, εκτιμάται στα 4.553.623 άτομα. Σύμφωνα με την ΕΣΥΕ, στο διάστημα αυτό βρήκαν απασχόληση 91.254 άτομα, τα οποία ήταν άνεργα πριν από ένα έτος. Παράλληλα, 81.116 άτομα μετακινήθηκαν από τον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό σε θέσεις απασχόλησης. Αντίθετα, 76.905 άτομα, τα οποία ένα χρόνο πριν ήταν απασχολούμενα, σήμερα είναι άνεργα και άλλα 78.193 άτομα που ήταν απασχολούμενα, είναι πλέον οικονομικά μη ενεργά. Επιπλέον, 75.523 άτομα, που πριν ένα έτος ανήκαν στον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό, εισήλθαν στην αγορά εργασίας αναζητώντας απασχόληση, αλλά είναι άνεργα.

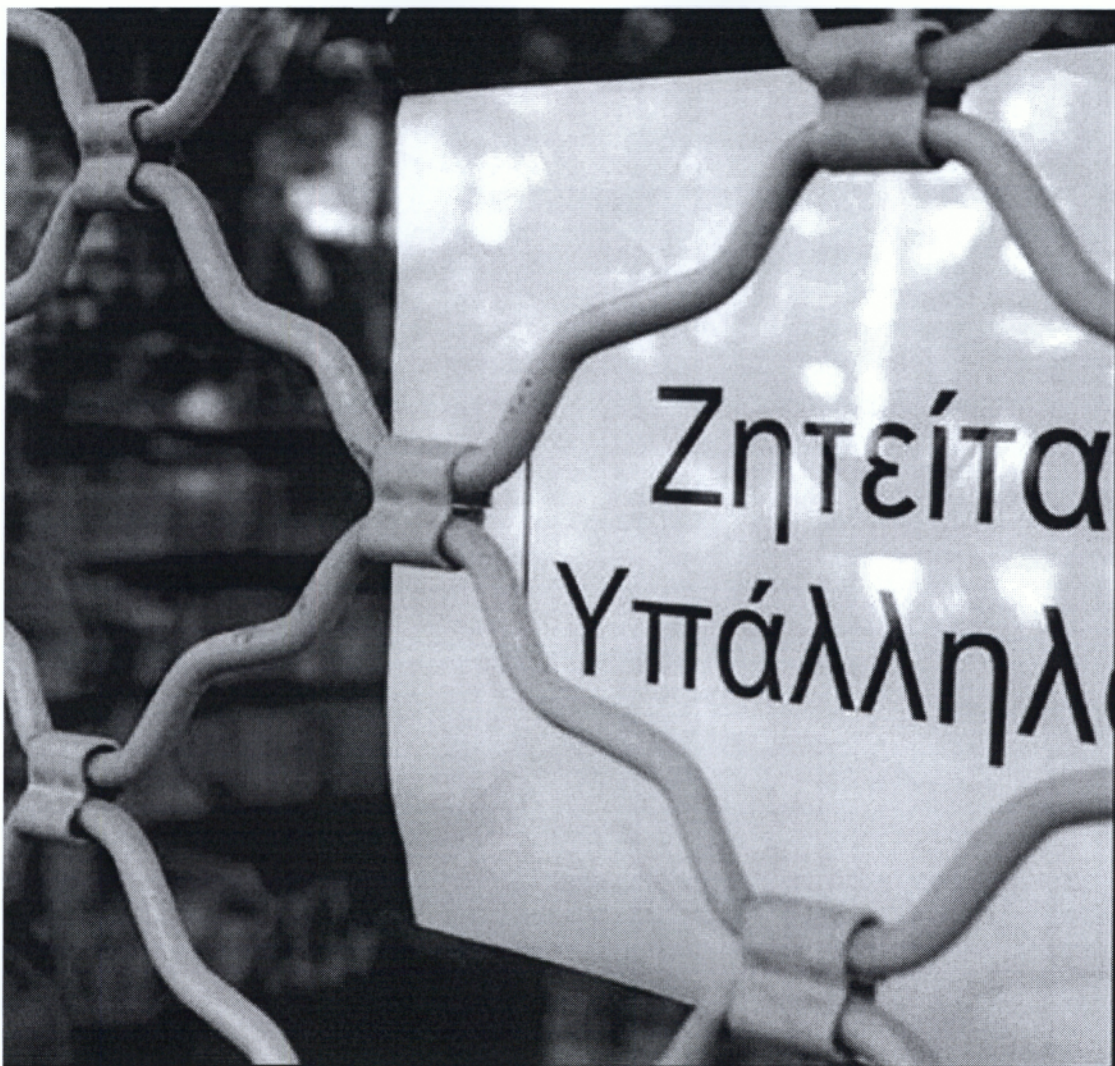
Σημειώνεται ότι ο αριθμός των απασχολουμένων κατά το δ' τρίμηνο του 2008 εμφανίζει μικρή αύξηση (0,8%) σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2007. Εξετάζοντας την εξέλιξη των απασχολουμένων, ανά τομέα της οικονομίας, παρατηρούμε

ότι στον πρωτογενή τομέα έχουμε μικρή αύξηση σε σχέση με το αντίστοιχο περσινό τρίμηνο (0,1%). Ο δευτερογενής τομέας εμφανίζει μείωση της τάξης του 2,1% και ο τριτογενής τομέας αύξηση της τάξης του 1,9%. Ο κλάδος του τριτογενούς τομέα που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη αύξηση στην απασχόληση σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους είναι ο κλάδος του εμπορίου (3,9%). Στο δευτερογενή τομέα, η μεγαλύτερη μείωση εμφανίζεται στη μεταποίηση (4,7%).

Το ποσοστό μερικής απασχόλησης παραμένει χαμηλό και ανέρχεται στο 5,7% των απασχολουμένων. Από το υποσύνολο αυτό των εργαζομένων το 43,0% έκανε αυτή την επιλογή διότι δεν μπόρεσε να βρει πλήρη απασχόληση, ενώ το 11,4% διότι φροντίζει μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες.

Το ποσοστό των μισθωτών, το οποίο εκτιμάται σε 64,4%, εξακολουθεί να είναι χαμηλότερο του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην οποία ανέρχεται στο 83% του συνόλου των απασχολουμένων.

6.1.3) ΤΟ ΕΤΟΣ 2009

Σε υψηλά επίπεδα παρέμεινε η ανεργία και κατά το έτος 2009, λόγω της οικονομικής κρίσης, και έτσι, το τρίμηνο Απριλίου - Ιουνίου 2009, ανήλθε στο 8,9% του εργατικού δυναμικού, από 7,2% το αντίστοιχο διάστημα πέρυσι. Ωστόσο εμφανίζεται "τεχνικά" μειωμένο από το πρώτο τρίμηνο τρέχοντος έτους που ήταν 9,3% λόγω της μη καταγραφής των εκ περιτροπής εργαζομένων και των διαθεσιμοτήτων οι οποίες άρχισαν να πληθύνονται από τους πρώτους μήνες του 2009 και στην πραγματικότητα εκτιμάται πως ανέρχεται στο 15%. Ο αριθμός των ανέργων αυξήθηκε σύμφωνα με στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας κατά 85.418 άτομα σε σχέση με πέρυσι, φθάνοντας τους 442.563, ενώ υπενθυμίζεται ότι το τελευταίο τρίμηνο του 2008 η ανεργία ήταν 7,9%, με τουρισμό, κατασκευές, εμπόριο και μεταποίηση να αποτελούν τους πλέον "προβληματικούς" κλάδους από πλευράς απασχόλησης. Η φαινομενική μείωση σε σύγκριση με το πρώτο τρίμηνο αποδίδεται σε δύο λόγους:

Πρώτον, στην εφαρμογή της εκ περιτροπής απασχόλησης εκ μέρους μεγάλης μερίδας εργοδοτών η οποία συνιστά μια συγκαλυμμένη μορφή ανεργίας.

Δεύτερον, στις αθρόες διαθεσιμότητες στις οποίες προχωρούν οι επιχειρηματίες καθώς ούτε αυτές προσμετρούνται στην ανεργία.

Με βάση τα στοιχεία της ΕΣΥΕ, η ανεργία πλήττει κυρίως τις γυναίκες, όπου το ποσοστό φθάνει το 12,5%. Δηλαδή εξακολουθεί να είναι διπλάσιο από εκείνο των ανδρών (6,3%), ενώ ως προς τις ηλικιακές ομάδες η υψηλότερη ανεργία παρατηρείται στους νέους ηλικίας 15-29 ετών (17,7%). Για νέες γυναίκες το αντίστοιχο ποσοστό φθάνει το 22,6%. Αναφορικά με το επίπεδο εκπαίδευσης, το ποσοστό ανεργίας βρίσκεται πάνω από το συνολικό ποσοστό σε όσους δεν έχουν πάει καθόλου σχολείο (13%), σε όσους έχουν τελειώσει το τριτάξιο γυμνάσιο (10,7%), στους απόφοιτους ανώτερης τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης (10%), τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (9,8%) και όσους πήγαν μερικές τάξεις του δημοτικού 9,7%. Το χαμηλότερο ποσοστό παρατηρείται στους πτυχιούχους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (6,3%) και στους κατόχους διδακτορικού ή μεταπτυχιακού (6,8%). Από τους 442.563 ανέργους (εκ των οποίων οι 190.302 καταγράφονται ως μακροχρόνια άνεργοι, δηλαδή βρίσκονται στην ανεργία πάνω από ένα χρόνο), το 73,7% αναζητά εργασία με πλήρη απασχόληση. Αναλυτικά το 39,5% των ανέργων αναζητά αποκλειστικά πλήρη απασχόληση, ενώ το 47% αναζητά πλήρη αλλά και στην ανάγκη είναι διατεθειμένο να εργαστεί και με μερική απασχόληση. Ένα σημαντικό

ποσοστό των ανέργων (11,9%) απέρριψε κάποια πρόταση ανάληψης εργασίας για διάφορους λόγους, κυρίως επειδή: δεν ήταν ικανοποιητικές οι αποδοχές (25,5%), δεν εξυπηρετούσε ο τόπος εργασίας (22,6%) και δεν εξυπηρετούσε το ωράριο (19,3%). Το ποσοστό των «νέων ανέργων», δηλαδή όσων εισέρχονται για πρώτη φορά στην αγορά εργασίας αναζητώντας απασχόληση, ανέρχεται στο 29,3% του συνόλου. Επισημαίνεται ότι οι μακροχρόνια άνεργοι (αυτοί που αναζητούν πάνω από 12 μήνες εργασία, ανεξάρτητα, αν είναι «νέοι» ή «παλαιοί» άνεργοι) αποτελούν το 43% του συνόλου των ανέργων. Το ποσοστό ανεργίας των ατόμων με ξένη υπηκοότητα είναι ανώτερο από το αντίστοιχο των Ελλήνων υπηκόων (9,8% έναντι 8,8%). Επίσης το ποσοστό των οικονομικά ενεργών ξένων υπηκόων είναι σημαντικά υψηλότερο από το αντίστοιχο μέσο εθνικό (73% έναντι 52,1%). Σε επίπεδο Περιφερειών, το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στη Δυτική Μακεδονία με 12,3% και το Νότιο Αιγαίο με 11,7%. Στον αντίποδα το μικρότερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στο Βόρειο Αιγαίο με 6,4% και στην Πελοπόννησο με 7,5%. Στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη η ανεργία το δεύτερο τρίμηνο 2009 ήταν 9,9%, στην Κεντρική Μακεδονία 9,3%, στην Ήπειρο 10,9%, στη Θεσσαλία 8,2%, στα Ιόνια Νησιά 8,4%, στη Δυτική Ελλάδα 9,8%, στη Στερεά Ελλάδα 10,5%, στην Αττική 8,2% και στην Κρήτη 8%. Στο δεύτερο τρίμηνο φέτος βρήκαν απασχόληση 90.230 άτομα, τα οποία ήταν άνεργα πριν από ένα έτος. Παράλληλα, κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, 80.626 άτομα μετακινήθηκαν από τον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό σε θέσεις απασχόλησης. Αντίθετα, 112.122 άτομα, τα οποία ένα χρόνο πριν ήταν απασχολούμενα, σήμερα είναι άνεργα και άλλα 73.146 άτομα που ήταν απασχολούμενα είναι πλέον οικονομικά μη ενεργά. Επιπλέον, 86.366 άτομα, που πριν από ένα έτος ανήκαν στον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό, εισήλθαν στην αγορά εργασίας αναζητώντας απασχόληση, αλλά είναι άνεργα. Το ποσοστό μερικής απασχόλησης παραμένει χαμηλό και ανέρχεται στο 6% των απασχολουμένων. Από το υποσύνολο αυτό των εργαζομένων το 47,6% έκανε αυτή την επιλογή διότι δεν μπόρεσε να βρει πλήρη απασχόληση, ενώ το 8,6% διότι φροντίζει μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικους. Το ποσοστό των μισθωτών, το οποίο εκτιμάται σε 64,5%, εξακολουθεί να είναι χαμηλότερο του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην οποία ανέρχεται στο 80% του συνόλου των απασχολουμένων. Στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας απασχολείται το 11,7% των εργαζομένων, στον δευτερογενή το 21,1% και στον τριτογενή το 67,2%

Οι "προβληματικοί" κλάδοι

Τη χειρότερη κατάσταση αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι στους κλάδους του

τουρισμού, των κατασκευών, της μεταποίησης και του εμπορίου. Πρόκειται για τους τομείς της οικονομίας που έχουν και τις περισσότερες δυσκολίες λόγω της οικονομικής κρίσης, κάτι το οποίο μεταφράζεται και σε μειωμένη απασχόληση.

Από τα στοιχεία της ΕΣΥΕ προκύπτει ότι στον κλάδο του χονδρικού - λιανικού εμπορίου, επισκευής μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών ο αριθμός των απασχολούμενων στο δεύτερο τρίμηνο του 2009 μειώθηκε στους 828,2 χιλιάδες από 832,6 χιλιάδες που ήταν στο ίδιο διάστημα του 2008 και 837,2 που ήταν στο πρώτο τρίμηνο του 2009. Στην μεταποίηση, ο αριθμός των απασχολούμενων το δεύτερο τρίμηνο του 2009 διαμορφώθηκε σε 516 χιλιάδες από 529 χιλιάδες που ήταν στο πρώτο τρίμηνο του έτους και 528,8 χιλιάδες που ήταν στο δεύτερο τρίμηνο του 2008. Στις υπηρεσίες παροχής καταλύματος και εστίασης, οι απασχολούμενοι ανήλθαν στους 314,8 χιλιάδες στο δεύτερο φετινό τρίμηνο από 325,5 χιλιάδες που ήταν στο περυσινό δεύτερο τρίμηνο, ενώ στις κατασκευές ο αριθμός των απασχολούμενων διαμορφώθηκε στους 366,6 χιλιάδες κατά την περίοδο Απριλίου - Ιουνίου 2009, αισθητά λιγότεροι από τους 399,3 χιλιάδες που δούλευαν στις κατασκευές το ίδιο διάστημα του 2008.

Πίνακας 3 : Πληθυσμός ηλικίας 15 ετών και άνω, κατά κατάσταση απασχόλησης, επίπεδο εκπαίδευσης και φύλο. Β' τρίμηνο 2009
Table 3 : Population of 15 years and over by employment status, education level and sex. 2nd quarter 2009

Σε χιλιάδες

In thousands

Επίπεδο εκπαίδευσης και φύλο	Γενικό σύνολο Grand total	Εργατικό δυναμικό—Labour force			Μη εργατικό δυναμικό Non labour force	Education level and sex
		Σύνολο Total	Απασχο- λούμενοι Employed	Ανεργοί Unemployed		
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ—GREECE, TOTAL						
Και των δύο φύλων.....	9.262,4	4.974,5	4.531,9	442,6	4.287,9	Both sexes
Έχουν μεταπτυχιακό τίτλο.....	118,5	108,7	101,3	7,4	9,8	Received a post-graduate qualification
Πτυχιούχοι ανωτάτων σχολών.....	1.047,0	832,6	779,9	52,7	214,4	Received a university degree
Πτυχιούχοι ανωτέρων τεχνικών-επαγγελματικών σχολών.....	1.031,3	840,1	755,9	84,2	191,2	Received a third-level technical-vocational institution degree
Έχουν απολυτήριο μέσης εκπαίδευσης.....	2.727,5	1.843,9	1.483,2	160,7	1.083,6	Completed secondary level education
Έχουν τελειώσει την γ' τάξη μέσης εκπαίδευσης.....	1.186,8	571,8	510,6	61,2	615,1	Completed the third grade of 6-year secondary education
Έχουν απολυτήριο στοιχειώδους εκπαίδευσης.....	2.579,1	934,3	862,6	71,7	1.644,7	Completed primary education
Δεν τελείωσαν τη στοιχειώδη εκπαίδευση.....	348,2	26,6	24,0	2,6	321,6	Have not completed primary education
Δεν πήγαν καθόλου σε σχολείο.....	224,1	16,6	14,4	2,1	207,5	Attended no school at all
Άρρενες.....	4.518,0	2.915,1	2.730,4	184,8	1.602,9	Males
Έχουν μεταπτυχιακό τίτλο.....	66,2	60,6	57,4	3,2	5,6	Received a post-graduate qualification
Πτυχιούχοι ανωτάτων σχολών.....	519,6	411,7	392,4	19,3	107,9	Received a university degree
Πτυχιούχοι ανωτέρων τεχνικών-επαγγελματικών σχολών.....	509,4	432,3	405,0	27,2	77,2	Received a third-level technical-vocational institution degree
Έχουν απολυτήριο μέσης εκπαίδευσης.....	1.403,8	1.002,0	935,3	66,8	401,7	Completed secondary level education
Έχουν τελειώσει την γ' τάξη μέσης εκπαίδευσης.....	644,0	389,3	357,0	32,3	254,8	Completed the third grade of 6-year secondary education
Έχουν απολυτήριο στοιχειώδους εκπαίδευσης.....	1.192,6	593,5	560,9	32,6	599,1	Completed primary education
Δεν τελείωσαν τη στοιχειώδη εκπαίδευση.....	117,7	15,8	14,1	1,6	102,0	Have not completed primary education
Δεν πήγαν καθόλου σε σχολείο.....	64,6	10,0	8,3	1,7	54,6	Attended no school at all
Θήλειες.....	4.744,4	2.059,4	1.801,6	257,8	2.685,0	Females
Έχουν μεταπτυχιακό τίτλο.....	52,2	48,1	43,9	4,2	4,2	Received a post-graduate qualification
Πτυχιούχοι ανωτάτων σχολών.....	527,3	420,9	387,5	33,4	106,5	Received a university degree
Πτυχιούχοι ανωτέρων τεχνικών-επαγγελματικών σχολών.....	521,9	407,8	350,9	56,9	114,0	Received a third-level technical-vocational institution degree
Έχουν απολυτήριο μέσης εκπαίδευσης.....	1.323,7	641,8	547,9	93,9	681,8	Completed secondary level education
Έχουν τελειώσει την γ' τάξη μέσης εκπαίδευσης.....	542,8	182,5	153,6	28,9	360,3	Completed the third grade of 6-year secondary education
Έχουν απολυτήριο στοιχειώδους εκπαίδευσης.....	1.386,5	340,8	301,7	39,1	1.045,7	Completed primary education
Δεν τελείωσαν τη στοιχειώδη εκπαίδευση.....	230,5	10,8	9,9	1,0	219,6	Have not completed primary education
Δεν πήγαν καθόλου σε σχολείο.....	159,4	6,5	6,1	0,4	152,9	Attended no school at all

Πηγή: ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

7.1) ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ.

Διεθνείς οργανισμοί, δεξαμενές σκέψης, οικονομικοί παράγοντες, τραπεζίτες, κυβερνητικοί αξιωματούχοι και οικονομολόγοι προβλέπουν επί καθημερινής βάσεως τον τερματισμό της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης και την έξοδο της παγκόσμιας οικονομίας από την ύφεση.

Ελάχιστοι εξ αυτών, ωστόσο, συνοδεύουν τις αισιόδοξες προβλέψεις τους σε ότι αφορά την εξέλιξη των οικονομικών δεικτών με αναλόγως αισιόδοξες προβλέψεις αναφορικά με την εξέλιξη των κοινωνικών δεικτών και δη της ανεργίας.

Ο Οργανισμός για την Οικονομική Συνεργασία και την Ανάπτυξη στην ετήσια έκθεσή του «Προοπτικές Απασχόλησης», η οποία δόθηκε και στη δημοσιότητα, εκτιμά ότι οι χειρότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης σε ότι αφορά την απασχόληση βρίσκονται ακόμη μπροστά μας. Και αφορούν κυρίως τις τρεις μεγαλύτερες οικονομίες της ευρωζώνης: τη Γερμανία, τη Γαλλία και την Ιταλία.

«Αν το μεγαλύτερο ποσοστό της αναμενόμενης αύξησης της ανεργίας σημειώθηκε ήδη εντός του 2009 στην Ισπανία, στις ΗΠΑ, στην Ιρλανδία και στην Ιαπωνία, σε άλλες χώρες, όπως η Γερμανία, η Γαλλία και η Ιταλία, η μεγαλύτερη αύξηση της ανεργίας αναμένεται να καταγραφεί εντός του 2010», σημειώνει χαρακτηριστικά ο ΟΟΣΑ.

Ο εδρεύων στο Παρίσι Οργανισμός διατηρεί τις δυσοίωνες προβλέψεις του περασμένου Μαρτίου για πρωτοφανή μέσον όρο ανεργίας που θα αγγίξει έως και το 10% στα τέλη του 2010 στις 30 χώρες της ζώνης του ΟΟΣΑ, παρά τις ελπίδες οικονομικής ανάκαμψης που διαφαίνονται στον ορίζοντα.

Σύμφωνα με τους ερευνητές του Οργανισμού, μέσα σε λιγότερο από τρία χρόνια, δηλαδή από τα τέλη του 2007 ως τα τέλη του 2010, ο αριθμός των ανέργων θα έχει αυξηθεί κατά 25 εκατομμύρια στις 30 χώρες-μέλη. Η δραματικότερη αύξηση της ανεργίας αναμένεται να καταγραφεί στην Ισπανία και στην Ιρλανδία, όπου το ποσοστό, ύστερα από μία δεκαετία βελτίωσης, αναμένεται να εκτιναχθεί στο 19,8% και 15,1%, αντίστοιχα.

Στις ΗΠΑ το ποσοστό ανεργίας, το οποίο τη δεκαετία του 1990 κυμαινόταν μεταξύ του 4% και του 6%, αναμένεται να φτάσει το 10%, στη δε Γερμανία το 11,8%, στη Γαλλία το 11,3% και στην Ιταλία το 10,5%, πάντα ως το τέλος του 2010.

Ένας από τους μεγαλύτερους κινδύνους, σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, είναι «η πρωτοφανής αύξηση της ανεργίας να λάβει δομικό χαρακτήρα και να εξελιχθεί σε κοινωνική κρίση». Και οι εκφάνσεις της κοινωνικής κρίσης προσδιορίζονται ως πτώση του βιοτικού επιπέδου και αύξηση των προβλημάτων υγείας, της παραβατικότητας και της εγκληματικότητας.

Η ζώνη του ΟΟΣΑ περιλαμβάνει 23 ευρωπαϊκές χώρες, καθώς επίσης την Αυστραλία, την Τουρκία, τη Νέα Ζηλανδία, τον Καναδά, το Μεξικό, τις ΗΠΑ, την Ιαπωνία και τη Νότια Κορέα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

8.1) ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.

Μέτρα αντιμετώπισης της ανεργίας. Καθορισμός κατώτερου ορίου επιδότησης στον ανειδίκευτο εργάτη. Διεύρυνση χρονικού ορίου επιδότησης στους 12 μήνες. Καλύτερη περίθαλψη και κοινωνική πρόνοια για τους ανέργους (στέγη, βρεφονηπιακοί σταθμοί κ.ά.). Χορήγηση κάρτας ανεργίας βασισμένης σ' ένα νέο τύπο συμβολαίου, που θα περιορίσει τον κίνδυνο παραμονής των ανέργων σ' αυτό το καθεστώς. Εκτός απ' αυτά τα μέτρα οφείλουμε να προτείνουμε τρόπους για την αντιμετώπιση του προβλήματος: Πραγματοποίηση παραγωγικών επενδύσεων, οι οποίες θα συμβάλουν στην επιτάχυνση των ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης. Αυτό σημαίνει δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης. Τα παραπάνω θα επιτευχθούν είτε από την πολιτική ηγεσία είτε από τους οικονομικούς παράγοντες, όταν αυτοί αποκτήσουν την κατάλληλη οργάνωση και υποδομή και διακριθούν από ευθύνη, ακεραιότητα και κοινωνική συνείδηση. Αποκέντρωση διοικητική, οικονομική και πολιτιστική σε υποβαθμισμένες περιοχές, ώστε να συγκρατηθεί ο πληθυσμός και να αναπτυχθεί η περιφέρεια (περιφερειακή ανάπτυξη). Κοινωνική δικαιοσύνη και υλοποίηση του οράματος περί Κράτους Δικαίου. Μόνο πολιτικοί γαλουχημένοι με το αγαθό της παιδείας θα συναινέσουν, χωρίς προστριβές και οπισθοχωρήσεις, ώστε να επιλυθεί το πρόβλημα. Καταπολέμηση γραφειοκρατίας, κίνητρα σε ευαίσθητους παραγωγικούς τομείς (ναυτιλία, γεωργία, τουρισμός). Εξυγίανση του εργατικού συνδικαλιστικού κινήματος. Η οικονομία διακρίνεται σε πολλούς τομείς, οι οποίοι δεν επηρεάζονται στο ίδιο επίπεδο από το φαινόμενο της ανεργίας. Χρειάζεται μελέτη σε κάθε κλάδο της οικονομίας ξεχωριστά, που προϋποθέτει την ύπαρξη τεχνοκρατών, αφού αυτοί κατέχουν την ειδική γνώση. Καλύτερη αξιοποίηση των κονδυλίων από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επιμόρφωση εργατικού δυναμικού, που σημαίνει ταχύρυθμη επαγγελματική εκπαίδευση των ανειδίκευτων εργατών και επανεκπαίδευση αυτών που έχουν ειδικευτεί, διότι η οικονομία αναδιαρθρώνεται. Υγιής επαγγελματικός προσανατολισμός. Από τις πρώτες βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος πρέπει να ενισχύεται η κοινωνική αξία του επαγγέλματος, να ανιχνεύονται οι κλίσεις και οι ικανότητες τους (ΣΕΠ) καθώς και να αναβαθμιστεί η τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση. Πληρέστερη και καλύτερη ενημέρωση από το κράτος και τις επιχειρήσεις, τόσο προς τη νεολαία όσο και προς τους εργαζομένους αντίστοιχα, προκειμένου να έχουν

γνώση επί των στοιχείων της ειδίκευσης τους. Απομάκρυνση από το μισονείσμο και παροχή κινήτρων στη νεολαία για δημιουργική εργασία. Μείωση των ωρών εργασίας (35 ώρες την εβδομάδα χωρίς να διατηρείται ο μισθός στα ίδια επίπεδα), ώστε να προσλαμβάνονται περισσότεροι άνεργοι στις νέες θέσεις που δημιουργούνται. Ενδεχόμενη μείωση του ορίου συνταξιοδότησης. Να μην ωραιοποιούνται τα πνευματικά επαγγέλματα και ταυτόχρονα σεβασμός σε κάθε επάγγελμα. Σ' αυτό θα συμβάλει αποφασιστικά η οικογένεια με την απομάκρυνση από κάθε καταπιεστική προσπάθεια. Αναδόμηση συστήματος πρόνοιας, δηλαδή δυνατότητα στον επιχειρηματία ή το κράτος να μην αναλαμβάνει όλο σχεδόν το κόστος της ασφάλειας. Ουσιαστική ιεράρχηση των σύγχρονων αναγκών και αντίσταση στην υποταγή του σύγχρονου κόσμου στην τεχνολογία και στην ύλη.

8.2) ΚΑΠΟΙΑ ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

1. Άμεση λειτουργία και καταβολή της κρατικής χρηματοδότησης στο Ταμείο Κοινωνικής Συνοχής. Να καθοριστούν προτεραιότητες ενίσχυσης των ασθενέστερων και να προβλεφθεί η συμμετοχή των Κοινωνικών Εταίρων στη διαχείριση.

2. Κατάργηση των φορολογικών αντικινήτρων που αποτρέπουν τις επιχειρήσεις να προχωρήσουν στη διανομή κερδών και στην πρόσθετη ασφαλιστική κάλυψη ειδικά στους χαμηλόμισθους εργαζόμενους.

3. Υποστήριξη των νέων προσλήψεων με προσωρινή μείωση των ασφαλιστικών εισφορών μόνο για εκείνες τις επιχειρήσεις, που θα αυξήσουν την απασχόληση μέχρι το τέλος του 2010 (η διαφορά μπορεί να καλυφθεί από το Κράτος με κόστος που είναι μικρότερο από το κόστος του επιδόματος ανεργίας).

4. Προσωρινή μείωση των ασφαλιστικών εισφορών στο επίπεδο του βασικού μισθού και μέχρι το τέλος του 2011, σε όσες επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν σοβαρή μείωση της δραστηριότητάς τους στη διετία 2009 - 2010.

5. Επιδότηση για συμμετοχή σε προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης εκείνων των εργαζόμενων που μέσα στο 2009 και στο 2010 υποχρεώνονται να έχουν μειωμένη απασχόληση.

6. Εξυγίανση και ενίσχυση των προληπτικών και κατασταλτικών μηχανισμών για

την τήρηση της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας και την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας.

7. Crash Program για αναβάθμιση παρεμβατικού ρόλου του ΟΑΕΔ. Μεταξύ άλλων: Ολοκλήρωση της διαδικασίας για την απογραφή εργοδοτών και πλήρης μηχανογραφική αποτύπωση των προσλήψεων - Αναστολή της καταβολής του επιδόματος ανεργίας σε περιπτώσεις που απορρίπτονται διαδοχικές προσφορές θέσεων εργασίας από τον ΟΑΕΔ.

8. Υποχρεωτική εφαρμογή της κοινοτικής οδηγίας (98/59) για την κατάρτιση κοινωνικού σχεδίου εργαζομένων, στις περιπτώσεις όπου η αναδιάρθρωση μίας επιχείρησης συνεπάγεται ομαδικές απολύσεις.

9. Άμεση προώθηση εφαρμογής του νόμου περί εγγυημένου δανεισμού των επιχειρήσεων και επίβλεψη της εφαρμογής του από τις τράπεζες, έτσι ώστε τα δάνεια με εγγύηση Δημοσίου να διοχετευθούν άμεσα στις επιχειρήσεις που διατηρούν ή αυξάνουν τις υφιστάμενες θέσεις εργασίας.

10. Προσαύξηση του επιδόματος ανεργίας κατά 25% μέχρι το τέλος του 2010.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την ανωτέρω μελέτη που έχει ως θέμα την ανάλυση της ανεργίας, τα αίτια και τις συνέπειες που δημιουργεί. Απορρέει το συμπέρασμα ότι πρόκειται για μια μάστιγα που δημιουργεί μέγιστα κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα, σε χιλιάδες νέους και μη ανθρώπους και οφείλεται σε ένα σύμπλεγμα αιτιών που παρουσιάζονται στην αγορά εργασίας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, βλέπουμε, ότι δίνει μεγάλη σημασία στο ζήτημα αυτό προσπαθώντας να δημιουργήσει τις κατάλληλες συνθήκες μέσω Εθνικών και Ευρωπαϊκών μέτρων, όπως η εφαρμογή της συνθήκης της Λισσαβόνας προκειμένου να εξαλειφτεί το φαινόμενο της ανεργίας. Κύριο μέλημα της πατρίδας μας πρέπει να είναι η έλευση του θεσμού της απόλυτης αξιοκρατίας, ώστε να μην παρουσιάζονται φαινόμενα πτυχιούχων ανέργων επιστημόνων τις θέσεις των οποίων καλύπτουν άνθρωποι διαφορετικού γνωστικού αντικειμένου αλλά και χαμηλότερου επιστημονικού υπόβαθρου. Αν αυτό γίνει σε συνδυασμό με έναν καλό επαγγελματικό προσανατολισμό από το λύκειο και με μια ελεγκτική επιτροπή που θα ελέγχει τους εργοδότες σε ότι αφορά το επιστημονικό υπόβαθρο του εργαζόμενου που έχει προσληφθεί για μια συγκεκριμένη θέση, θεωρητικά πρέπει να αρχίσει να μειώνεται το φαινόμενο της ανεργίας. Μέχρι τότε που θα εξαλειφτεί εντελώς έχοντας λάβει συγκεκριμένα μέτρα ενάντια σε κάθε αίτιο δημιουργίας της εξεταζόμενης μάστιγας. Είναι γεγονός ότι αυτή την στιγμή εκατομμύρια κόσμος που έχει την δυνατότητα να προσφέρει εργασία έναντι αμοιβής δεν εργάζεται κάπου, με αποτέλεσμα επιμέρους προβλήματα που δημιουργούνται λόγω της συνθήκης ότι αυτοί οι άνθρωποι δεν εργάζονται που σημαίνει δεν εσοδεύουν. Ευελπιστώ με το πέρας κάποιων ετών αιχμής να είμαστε σε θέση να λέμε ότι πλέον δεν υπάρχει άνεργος στον πλανήτη γη και να έχουμε την δυνατότητα να απολαμβάνουμε την ζωή μας έχοντας την εργασία μας προς βιοπόρωση

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

- 1) www.teilam.gr
- 2) www.gsrt.gr
- 3) www.politesenergoi.gr
- 4) www.statistics.gr
- 5) www.in.gr
- 6) www.ethnos.gr
- 7) www.edugate.gr
- 8) www.imerazante.gr
- 9) <http://egxoiridio.wordpress.com>
- 10) www.ant1online.gr
- 11) www.tovima.gr
- 12) <http://europa.eu>
- 13) www.europedirect.gr

ΒΙΒΛΙΑ

Μακροοικονομική Συγγραφέας Αθηνά Πετράκη Κώττη εκδοτικές επιχειρήσεις ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ.

Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2007 Αθήνα 2008 εκδόσεις Τράπεζα Ελλάδος.

Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2008 Αθήνα 2009 εκδόσεις Τράπεζα Ελλάδος.